

Univerzita Karlova v Praze

Filozofická fakulta

Ústav Dálného východu

Bakalářská práce

Kateřina Tuzarová

**Lei Feng, jeho deník a kontinuita a změny v jeho obraze od 60. let
do současnosti**

Lei Feng, His Diary and the Continuity and Change in His Image from
the 1960s to the Present

Praha 2021

Vedoucí práce: prof. PhDr. Olga Lomová, CSc.

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala prof. PhDr. Olze Lomové, CSc. za odborné vedení mé bakalářské práce a za její trpělivost, ochotu, podporu a lidský přístup při zpracování práce. Díky patří také mé rodině, která mi byla po celou dobu mého studia podporou.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, dne 21. července 2021

.....

Kateřina Tuzarová

Seznam zkratek

ČLOA – Čínská lidová osvobozenécká armáda

ČLR – Čínská lidová republika

KMT – Kuomintang

KS Číny – Komunistická strana Číny

RMB – Renminbi; *yuan*

SLZ – Shromáždění lidových zástupců

SSSR – Svaz sovětských socialistických republik

ÚV KS Číny – Ústřední výbor Komunistické strany Číny

Abstrakt

Tato bakalářská práce se soustředí na hodnoty, které reprezentuje příkladný hrdina a mučedník budování socialismu v ČLR, Lei Feng 雷锋 (1940–1962), a to v období od 60. let do současnosti. Práce představuje jeho životní příběh, jak je v souladu s propagandou v ČLR líčen v *Lei Fengově deníku* (*Lei Feng riji* 雷锋日记, 1963), v dobovém tisku a médiích a v současnosti i na základě vzpomínek lidí, kteří se s ním osobně znali a které byly zachyceny v knize *Hledá se Lei Feng* (*Xunzhao Lei Feng* 寻找雷锋, 2013). Na základě jeho životního příběhu a za pomoci obsahové analýzy *Lei Fengova deníku* jsou představeny hodnoty a názory, které Lei Feng ztělesňoval v původní kampani Učme se od soudruha Lei Fenga (*Xiang Lei Feng tongzhi xuexi* 向雷锋同志学习), kdy sloužil k propagaci ČLOA a posílení kultu Mao Zedongovy 毛泽东 osobnosti. Dále práce sleduje kontinuitu a změny v Lei Fengově obraze a roli ve společnosti v průběhu následujících desetiletí, od období Kulturní revoluce až po současnou éru předsedy Xi Jinpinga 习近平. Analýza pramenů je za pomoci sekundární literatury vsazena do kontextu nejvýznamnějších historických událostí moderních dějin Číny. Práce se dotkne také otázky autenticity deníku a životního příběhu jeho autora.

Klíčová slova

Lei Feng 雷锋; Lei Fengův deník 雷锋日记; moderní dějiny Číny; Kulturní revoluce; Maoismus

Abstract

The focus of this thesis lies in the values represented by the model hero and martyr of the socialist construction in PRC, Lei Feng 雷锋 (1940–1962), covering the period from the 1960s to the present. The thesis presents his life story, as it is portrayed in accordance with the Chinese propaganda in *Lei Feng's Diary* (*Lei Feng riji* 雷锋日记, 1963), in the press and media, as well as through the memories of people who knew him personally, as they have been captured in the book *The Search for Lei Feng* (*Xunzhao Lei Feng* 寻找雷锋, 2013). Based on Lei Feng's life story and the analysis of his diary, the thesis examines the core values and opinions which Lei Feng embodied in the original campaign “Learn from Comrade Lei Feng” (*Xiang Lei Feng tongzhi xuexi* 向雷锋同志学习), where he served the purpose of promoting the PLA and amplifying Mao Zedong's 毛泽东 cult of personality. Furthermore, the thesis follows the continuity and change in Lei Feng's image and his role in society throughout the following decades, from the Cultural Revolution era until the current era of president Xi Jinping 习近平. The analysis of the primary sources is embedded in the most significant events of modern Chinese history with the support of secondary sources. The thesis also touches upon the question of the authenticity of *Lei Feng's Diary* and his life story.

Keywords

Lei Feng 雷锋; Lei Feng's Diary 雷锋日记; Modern Chinese history; Cultural Revolution; Maoism

Obsah

1	Úvod.....	9
1.1	Historické pozadí.....	12
1.2	Lei Fengův život.....	17
1.3	Otázka autenticity Lei Fengova deníku a životního příběhu.....	20
2	Lei Fengův deník.....	24
2.1	Hodnoty, které Lei Feng vyznává.....	31
2.1.1	Oddanost k Mao Zedongovi a Komunistické straně Číny	31
2.1.2	Vztah k lidu a lidovým masám.....	35
2.1.3	Usilovné studium a snaha o sebezdokonalení	39
2.1.4	Služba ostatním a sebeobětování.....	47
2.1.5	Skromnost a nezištnost.....	50
3	Emoce Lei Fengova deníku.....	54
3.1	Láska a radost	55
3.2	Nenávist a vztek.....	57
3.3	Smutek.....	59
4	Příkladní hrdinové Lei Fengova deníku	61
5	Kontinuita a změny v obraze a roli Lei Fenga	67
5.1	Počátky kampaně Učme se od soudruha Lei Fenga a období Kulturní revoluce (1966–1976)	67
5.2	Období Deng Xiaopingových reforem, 80. léta	69
5.3	Počátky dobrovolnictví <i>yiwu laodong</i> 义务劳动, 90. léta a počátek 21. stol.	71
5.4	Obrození Lei Fengovy kampaně v Xi Jinpingově éře	75
5.5	Lei Fengův obraz v současné ČLR: na příkladu knihy Hledá se Lei Feng	82
5.5.1	Lei Fengův přítel a příbuzný, Lei Mengxuan 雷孟宣.....	83
5.5.2	Fotograf Zhang Jun 张峻	84
5.5.3	Soudruh ve zbrani Qiao Anshan 乔安山.....	87

6	Závěr.....	90
	Prameny a literatura	92

1 Úvod

Lei Feng 雷锋 (18. 12. 1940–15. 8. 1962) svůj krátký život prožil jako chudý sirotek, oceňovaný dělník, příkladný voják Čínské lidové osvobozené armády (ČLOA) (*Zhongguo renmin jiefangjun* 中国人民解放军), oddaný člen Komunistické strany Číny (KS Číny) (*Zhongguo gongchandang* 中国共产党) a pilný student Mao Zedongova učení (*Mao Zedong sixiang* 毛泽东思想).¹ Poté, co ve službě nešťastnou náhodou přišel o život, se stal národním hrdinou a mučedníkem socialistické revoluce.

Krátce po Lei Fengově smrti byl v roce 1963 publikován *Lei Fengův deník* (*Lei Feng Riji* 雷锋日记), který zachycuje jeho každodenní život, jeho úsilí být člověkem, který je prospěšný straně, lidu a vlasti, jeho důsledné studium díla předsedy Maa a jeho zápal pro budování socialismu a socialistickou revoluci. Současně byla zahájena masová kampaň Učme se od soudruha Lei Fenga (*Xiang Lei Feng tongzhi xuexi* 向雷锋同志学习), která se v nových podobách periodicky vynořuje dodnes. Kampaň napříč všemi desetiletími provází heslo *Sloužit lidu* (*Wei renmin fuwu* 为人民服务).

Lei Feng je KS Číny prezentován jako příklad ideálního občana, a to vždy s přihlédnutím k aktuální politické situaci. V průběhu posledních 60 let tak nejprve sloužil k propagaci ČLOA a posílení kultu osobnosti Mao Zedonga 毛泽东 a záhy na to během Kulturní revoluce (1966–1976) (*Wuchanjieji wenhua dageming* 无产阶级文化大革命) čínskou společnost inspiroval jako revolucionář, jehož srdce bilo za třídní boj a komunismus. Od konce 70. let se v rámci úsilí o modernizaci Číny pozornost obrátila k Lei Fengově nezištné službě lidu a v 90. letech se stal tváří dobrovolnictví pod patronací státu. Současný prezident Xi Jinping 习近平 se ve svých projevech o usilovné snaze o realizaci čínského snu velkolepého obrození čínského národa opět odvolává k Lei Fengovi.

5. březen je od roku 1963 každoročně oslavován jako Pamětní den učení se od Lei Fenga (*Xue Lei Feng jinianri* 学雷锋纪念日). I ve dnešní ČLR v tento den mladí lidé, podněcováni svými učiteli, vyrážejí do ulic konat dobré skutky po jeho vzoru, s cílem stát se „živoucím Lei Fengem“ (*huo Lei Feng* 活雷锋) – tyto aktivity jsou iniciativou škol a univerzit a jsou

---

¹ V češtině je standardně používán výraz maoismus, v angličtině pak *Mao Zedong Thought*. V této práci pro přesnost zůstaneme u pojmenování Mao Zedongovo učení, který je vhodnější zejména v překladech z čínštiny, neboť výraz maoismus v ČLR využíván není.

propagovány KS Číny.² *Lei Fengův deník* je doporučovanou četbou pro studenty základních škol. Nejen v místě Lei Fengova rodiště jsou podle něj pojmenovány např. ulice, školy, i celý správní útvar. V roce 2012 byly spuštěny internetové stránky Lei Fengovy pamětní síně v Hunanu jako oficiální informační stránky věnované Lei Fengovi, www.chinaleifeng.com. Tyto a další podobné internetové stránky kromě poskytování veškerých informací o Lei Fengovi a jeho deníku také např. shromažďují relevantní novinové články o něm a o dalších příkladných hrdinech. Lei Fengovy deníkové sešity jsou (vedle velkého množství dalších pamětních předmětů) vystaveny v Lei Fengově pamětní síni v Hunanu (*Hunan Lei Feng jinianguan* 湖南雷锋纪念馆).³ Díky zmíněným aktivitám, populární kultuře a médiím a neustávající propagaci ze strany KS Číny Lei Fengův duch (*Lei Feng jingshen* 雷锋精神) v čínské společnosti přežívá dekádu po dekádě již déle než půl století.

S deníkem i s Lei Fengem samotným se pojí mnoho otázek a pochybností. Otázka autenticity *Lei Fengova deníku*, jeho životního příběhu i samotné jeho existence dodnes nebyla spolehlivě zodpovězena, ať je však pravda jakákoliv, deník i postava Lei Fenga jsou cennou ukázkou toho, jak KS Číny prezentovala a prezentuje život běžného občana a vojáka, žijícího v ČLR v období Velkého skoku a také toho, jaké kvality, hodnoty a názory byly a jsou v čínském lidu pěstovány. Vojáci ČLOA byli k následování Lei Fengova příkladu vedeni od první publikace úryvku jeho deníku v armádních novinách roku 1960. Souborné publikace deníku, objevující se od roku 1963 i Lei Fengův obraz byly stranou v následujících desetiletích dále redigovány v souladu s měnícím se politickým klimatem. Pro potřeby této práce s deníkem pracuji jako s textem, který je konstruován v návaznosti na idealizovanou postavu Lei Fenga. Problém autenticity deníku v úvodní části práce nastíním, ale dále se jím nezabývám, v práci se pak veškerým implicitním předpokladům o skutečném autorství deníkových záznamů vyhýbám.

---

² Zde se nabízí také otázka, jak Lei Fenga mladí lidé v současné ČLR skutečně vnímají. Toto téma bylo zpracováno v zahraničních studiích a průzkumech, např. průzkum „Understanding The Lei Feng Revival: Evidence from a Survey of Chinese Students“ (2017), který mezi čínskými vysokoškolskými studenty provedla Elaine Jeffreys. Podle tohoto průzkumu má s dobrovolnictvím ve spojitosti s Lei Fengem zkušenost 74,2 % z tázaných studentů, přičemž 79 % studentů vypovědělo, že dobrovolnické aktivity byly zorganizovány vzdělávací institucí. 85,5 % z tázaných studentů o Lei Fengovi někdy zhlédlo film a 78,3 % o něm četlo knihu. 53 % studentů odpovědělo, že k Lei Fengovi cítí obdiv a 76,87 % studentů se jím někdy cítilo inspirováno (Jeffreys 2017: 17–22).

³ Tato pamětní síň se nachází v místě Lei Fengova rodiště a je také označována jako Lei Fengova pamětní síň v okrese Wangcheng *Wangchengxian Lei Feng jinianguan* 望城县雷锋纪念馆. Existuje také Lei Fengova pamětní síň ve Fushunu *Fushunshi Lei Feng jinianguan* 抚顺市雷锋纪念馆, v provincii Liaoning, kde Lei Feng sloužil jako voják ČLOA.

Cílem této bakalářské práce je zachytit kontinuitu a změny v obraze a roli Lei Fenga od počátku 60. let do současnosti. Práci lze tematicky rozdělit na dvě hlavní části; v první řadě na základě obsahové analýzy *Lei Fengova deníku* určím, jaké Lei Fengovy hodnoty jsou deníkem prezentovány jako klíčové a jak podle Lei Fengova vzoru vypadal dobový ideál občana ČLR, člena KS a vojáka ČLOA v 60. letech. Druhou částí práce je zachycení vývoje Lei Fengova obrazu od počátků kampaně Učme se od soudruha Lei Fenga a období Kulturní revoluce až po současnost, a to na základě analýzy dobových i moderních pramenů a za pomoci sekundární literatury, která se zabývá daným tématem.

Úvodem práce nejprve shrnu historické pozadí doby Lei Fengova života, tj. období mezi 40.–60. lety a doby, ve které vznikl jeho deník, tj. období Velkého skoku (1958–1962). Poté stručně představím Lei Fengův životní příběh podle informací vycházejících z *Lei Fengova deníku*. Závěrem úvodní kapitoly krátce představím problematiku autenticity Lei Fengova životního příběhu a deníku. Druhou kapitolou je obsahová analýza *Lei Fengova deníku*, která ve zvláštních podkapitolách charakterizuje hodnoty, které Lei Feng vyznává. Ve třetí kapitole nahlédnu na emoce a emoční náboj *Lei Fengova deníku*, které posilují sdělení deníku a ve čtvrté kapitole představím příkladné hrdiny, kteří se v deníku objevili a které KS Číny dávala občanům za příklad v celonárodních kampaních, podobně jako Lei Fenga. Pátá kapitola ve zvláštních podkapitolách zachycuje kontinuitu a změny v obraze Lei Fenga od 60. let do současnosti. Závěr shrnuje obsah práce a poznatky, ke kterým jsem prostřednictvím analýzy pramenů a studiem sekundární literatury dospěla. Příloha práce obsahuje obrázky, fotografie a překlad úryvků *Lei Fengova deníku*.

Hlavním pramenem práce je *Lei Fengův deník*, a to jeho první knižní vydání, publikované Společností pro literaturu a umění Čínské lidové osvobozené armády (*Jiefangjun wenyi she* 解放军文艺社) roku 1963. Pracuji s pramenem v jeho původním znění a překlady, které se v práci objeví, jsou mé vlastní.

Dalšími prameny, taktéž v původním znění, jsou novinové články deníku *Renmin ribao* 人民日报, dostupné prostřednictvím online databáze *Renmin ribao tu wen shujuku* (1946–2020) (人民日报图文数据库).

Kniha *Hledá se Lei Feng* (Yu Wei 2013), taktéž v původním čínském znění, přináší informace o Lei Fengově životě, jak jsou prezentovány v současné ČLR prostřednictvím

svědectví několika lidí, kteří se s Lei Fengem osobně znali a svými vzpomínkami se podílejí na utváření Lei Fengovy hagiografie.

Doplňující informace o čínských osobnostech, místech, některých pojmech atd. jsou převzaty z čínské internetové encyklopedie Baidu Baike 百度百科, která podává standardní, s oficiální ideologií konformní výklad.

Dále pracuji se sekundární literaturou v čínském, anglickém a českém jazyce. Téma kontinuity a změn v Lei Fengově obraze od 60. let do současnosti již zpracovala magisterská práce (Dugue 2009) a vědecké články (Jeffreys 2016) a (Palmer 2020). Téma autenticity *Lei Fengova deníku* a životního příběhu zkoumá vědecký článek (Xiaofei Tian 2011). Shrnutí historického pozadí vychází z knihy *The Search for Modern China* (Spence 1990).

Na počátku 60. let minulého století, kdy byl deník vydán, v ČLR stále probíhala reforma čínského písma,⁴ kdy zjednodušené znaky *jiantizi* 简体字 již byly přijaty (na místě tradičních znaků *fantizi* 繁体字) za standardní formu zápisu a znaková reforma byla postupně uváděna do praxe. V *Lei Fengově deníku* z roku 1963 jsou z tohoto důvodu přítomny jak znaky zjednodušené, tak tradiční, což je podle Olgy Lomové pro tuto dobu typické z důvodu nedostatku nových typů pro sazbu textu.⁵ Pro veškeré čínské pojmy, citace a ukázky z deníku v této práci jsem zvolila jednotné užívání znaků zjednodušených. Pro přepis do latinky je využita standardní mezinárodní transkripce *pinyin* (拼音).

1.1 Historické pozadí

Tato kapitola shrne zásadní historické události, ke kterým došlo během Lei Fengova života. Historické události, které se odehrály po Lei Fengově smrti a s nimiž je jeho postava dále provázána budou zachyceny v páté kapitole práce.

Lei Feng se v roce 1940 narodil v zemi, která byla sužována čínsko-japonskou válkou (1937–1945), a druhou fází čínské občanské války (1946–1949), která skončila vítězstvím KS Číny a vyhlášením ČLR 1. října 1949. Krátce na to se ČLR masivně účastnila Korejské války (1950–1953).⁶ Kromě válečných traumat navíc již v prvních deseti letech její existence ČLR

---

⁴ Roku 1956 byl jako první stupeň reformy vyhlášen *Plán zjednodušení čínských znaků*, v roce 1964 následován vydáním *Souhrnné tabulky zjednodušených znaků*. Návrh druhého stupně reformy byl zveřejněn po skončení Kulturní revoluce roku 1977, tato reforma však byla roku 1986 zamítnuta (Zádrapa 2009: 166–167).

⁵ Osobní komunikace, 21. 6. 2021.

⁶ Čína v letech 1950–1953 bojovala v Korejské válce na straně Severní Koreje. Celkový počet obětí z řad čínských vojáků je odhadován na 700 000–900 000. Své muže sloužící v Koreji Čína však označila za „dobrovolníky“, ne vojáky, a přesný počet ztrát nikdy neuvedla. Pro srovnání: počet severokorejských obětí čítá

postihly otřesy několika politických kampaní, které měly být nástrojem k upevnění moci KS Číny.

Po vyhlášení ČLR byli v 50. letech ve středu pozornosti těchto kampaní intelektuálové, kteří své vzdělání získali v zahraničí a nebo byli učeni cizinci ze západu žijícími v Číně, což bylo v novém režimu označováno za „feudální“, „reakcionářské“ či „kapitalistické“. Desetitisíce čínských intelektuálů v letech 1950–1951 prošly intenzivní politickou výchovou a ve snaze dokázat svou oddanost straně se mj. podíleli i na Kampaních proti třem a pěti zlům (*san fan wu fan* 三反五反),⁷ zahájených roku 1951 a na pozemkové reformě (Spence 1990: 564–565).

Tvorba i chování intelektuálů se v 50. letech měly přizpůsobit normě stanovené v Maových projevech na Konferenci v Yan'anu (*Yan'an wenyi zuotanhui* 延安文艺座谈会) a podle Kampaně za nápravu stylu práce (*zhengfeng yundong* 整风运动) ze 40. let.⁸ Intelektuálové byli nyní ale zároveň nově vnímáni jako nutná hnací síla k dosažení cílů prvního pětiletého plánu (1953–1957)⁹ a jejich perzekuce tudíž dál nebyla možná. Mao Zedong 毛泽东, nově zvolení místopředsedové Ústředního výboru Komunistické strany Číny (ÚV KS Číny) (*Zhongguo gongchandang zhongyang weiyuanhui* 中国共产党中央委员会) Zhou Enlai 周恩来 a Chen Yun 陈云, nově zvolení vedoucí sekretariátu ÚV KS Číny Deng Xiaoping 邓小平 a maršál Lin Biao 林彪 začali prosazovat spolupráci KS Číny s intelektuály, a to i přes jejich případnou kritiku strany, což bylo dále podpořeno událostmi ve Svazu sovětských socialistických republik (SSSR) v roce 1956, kdy Chruščov odhalil Stalina jako tyрана. Proti nim pak stáli ti, kdo prosazovali bezpodmínečnou jednotu v rámci strany a poslušnost, tedy další dva místopředsedové ÚV KS Číny, Liu Shaoqi 刘少奇 a vrchní velitel ČLOA maršál

---

600 000 (Spence 1990: 530–531). Z řad čínských obětí vzešlo několik uctívaných národních hrdinů, z nichž někteří budou představeni v této práci.

⁷ Kampaň proti třem zlům měla za cíl vymýtit korupci, plýtvání a byrokracii, Kampaň proti pěti zlům pak bojovala proti úplatkářství, daňovým podvodům, krádežím státního majetku, smluvním podvodům a krádežím státních ekonomických informací (Spence 1990: 536).

⁸ V květnu 1942 Mao hovořil o společenském poslání umění a literatury, kdy vyjasnil, že povinností revolučních umělců je žít v jednotě s masami dělníků, rolníků a vojáků a že dřívější čínské umělecké tradice, včetně tradice Májového hnutí, převzaté ze zahraničí, měly být příkladem toho, co je v umění třeba zavrhnout. Intelektuálové byli posíláni pracovat na venkov po boku rolníků a ti, kteří zůstali v Yan'anu, byli nuceni k provádění sebekritiky a k výkonu podřadných prací. To vše bylo součástí Kampaně za nápravu myšlení (1942–1944) (Spence 1990: 472–473).

⁹ Po vzoru SSSR byl přijat systém pětiletých plánů, kdy veškerá průmyslová produkce a její plánování bylo řízeno státem (Spence 1990: 541). První pětiletý plán (1953–1957) byl úspěšný a průmyslová produkce výrazně vzrostla. Navíc se jedná o období nejužší spolupráce ČLR a SSSR, kdy SSSR Číně napomáhal v cestě k technickému pokroku (tamtéž: 544).

Zhu De 朱德 a dále i ministr obrany maršál Peng Dehuai 彭德怀 a starosta Pekingů Peng Zhen 彭真 (Spence 1990: 566–567).

V tomto prostředí se v roce 1956 zrodilo Hnutí sta květů (*Baihua yundong* 百花运动). Mao na jaře přednesl dva projevy, kdy hovořil o důležitosti dobrých vztahů mezi členy KS Číny a lidmi stojícími mimo stranu. Členové KS Číny byli vyzváni k tomu, aby věnovali pozornost názorům a potřebám lidí mimo stranu a menšin žijících v ČLR a aby prohloubili své povědomí o západním světě a učili se cizím jazykům. Dále zde vyslovil dva základní výroky nového hnutí; „ať rozkvétá sto květů“, který odkazoval k pluralitě názorů a mj. také k rozvoji v odvětví kultury a „ať soupeří sto škol“, který odkazoval k rozvoji v odvětví vědy (Spence 1990: 568).

Ve svých počátcích se hnutí nedočkalo velké publicity a místo něj se na podzim roku 1956 pozornost upínala k probíhající ekonomické krizi, způsobené zaváděním kolektivního zemědělství, nekompetentním vedením a nejasnými příkazy ve snaze udržet hospodářský růstový trend prvního pětiletého plánu. V září roku 1956 Mao na 8. sjezdu KS Číny upřednostnil řádné plánování před stanovováním vysokých cílů v hospodářské produkci a zároveň se v nových stanovách strany neobjevila ani zmínka o Mao Zedongově učení, což bylo opět reakcí na nedávné zavržení Stalinova kultu osobnosti v SSSR (Spence 1990: 568).

Kromě událostí v SSSR se čínské vedení zaobíralo také protikomunistickým povstáním v Polsku a Maďarsku v červnu a říjnu 1956 a souběžně probíhajícími protesty v Tibetu. Dál trval také rozkol uvnitř strany, přičemž Peng Zhen plně ovládl Pekingský tisk a odmítal propagovat stanoviska Mao Zedonga, který se tak musel obrátit na redakce v Šanghaji. Začátkem roku 1957 začal Mao čínské společnosti znovu připomínat principy Hnutí sta květů a v únoru přednesl projev „O správném řešení rozporů uvnitř lidu“ (*Guanyu zhengque chuli renmin neibu maodun* 关于正确处理人民内部矛盾). V projevu reagoval na útoky SSSR na Stalinův kult osobnosti a také na povstání v Maďarsku, přičemž debatoval, zda tyto události byly důsledkem přílišné volnosti, nebo naopak přílišného utlačování občanů. Mao působil optimisticky a i přes jasné rozepře v rámci strany chválil současnou sjednocenost země. V dubnu 1957 se mu skrze nátlak na Peng Zhena konečně podařilo získat Peking k propagaci hnutí a vyzval lid k otevřené kritice strany a jejího „byrokratismu, sektářství a subjektivitě“ za příslibu beztrestnosti všem potenciálním kritikům (Spence 1990: 569–570).

Mao vyjádřil svou naději, že otevřená diskuze z je tou správnou cestou k jednotě v zemi a aktivně podporoval pluralitu názorů. Intelektuálové se zanedlouho osmělili a se zápallem se jali kritizovat a diskutovat. Mao a další straniční vůdci se snažili přiměřeně reagovat, kritizované stranické kádry posílali na převýchovu a kladli větší důraz na ekonomické plánování. Kritika však rychle nabírala na intenzitě a začala upozorňovat mj. také na minulé kampaně a s nimi spojené porušování lidských práv a svobody slova, zákazy zahraniční literatury a zkorumpovanost stranických kádrů. Objevila se také kritika nucené kolektivizace zemědělství. Straniční vůdci v několika provinciích vyjádřili svůj nesouhlas s Yan'anskou Kampaní za nápravu stylu práce, a k nim se znovu přidal také Peking, který se opět vymanil z Maova vlivu (Spence 1990: 569–572).

Dál události vzaly rychlý spád. Mao změnil poselství svého projevu „O správném řešení rozporů uvnitř lidu“, upřesnil, že beztretnost kritizujících byla podmíněna tím, že jejich kritika „přispěje k posílení socialismu“ a ještě v roce 1957 bylo zahájeno Hnutí proti pravici (*Fan youpai yundong* 反右派运动), v němž byly pro své názory a projevy kritiky statisíce lidí označeny za „pravičáky“ a následně perzekuovány a poslány do vězení, do pracovních táborů či na manuální práci venkov. Mnoho z nich bylo krutým zacházením dohnáno až k sebevraždě nebo veřejně popraveno (Spence 1990: 572–573). Hnutí sta květů je jedinou politickou kampaní 50. let, kterou Lei Feng (1963: 2) v deníku zmiňuje, když píše o svém porozumění jejímu hlavnímu heslu.

Další ránou byl pro čínský národ Velký skok (*Dayuejin* 大跃进), který proběhl mezi lety 1958–1962 v rámci Druhého pětiletého plánu ČLR. První pětiletý plán ukázal, že ačkoliv plánované produkční kvóty byly naplněny a průmyslová produkce (především produkce oceli) byla na vzestupu, růst v rámci zemědělské produkce (produkce obilí) byl minimální. Pro zachování růstového trendu v produkci ocele bylo tedy nutné navýšit produkci obilí. Koncem roku 1957 byli čínští rolníci zmobilizováni k rozsáhlému zavlažování půdy, které vyústilo v získání 7,8 milionů hektarů nově využitelné půdy. Tento úspěch dal vedení země naději, že prudký nárůst v zemědělské produkci bude skrze mobilizaci mas a jednotnou práci možný. V roce 1958 začaly vznikat lidové komuny (*renmin gongshe* 人民公社) jako nové, větší administrativní celky, které měly samostatnou organizaci a které nahradily a sloučily dosavadní zemědělská družstva (*nongye hezuoshe* 农业合作社) a produkční brigády (*shenchan dadui* 生产大队). Soukromé vlastnictví půdy bylo zrušeno. (Spence 1990: 574–579). V roce 1958 byl také implementován systém „registrace domácností“ (*hukou* 户口),

kteřý občany ČLR dělí na dvě společensky nerovné kategorie na základě přiděleného statusu „rolnického hukou“ (*nongye hukou* 农业户口) a „ne-rolnického hukou“ (*fei nongye hukou* 非农业户口) podle toho, zda pracovali v zemědělství nebo ve městě, přičemž obyvatelé měst byli privilegováni. Systém dále zaznamenával „místo pobytu“ (*hukou suozaidi* 户口所在地) občanů a omezoval jejich pohyb mimo něj (Sinopsis 2020a).¹⁰ Zároveň byl za účelem dosažení co nejvyšší produkce oceli přímo v komunách vystavěn jeden milion malých vysokých pecí (Spence 1990: 580).¹¹

Velký skok se po svém prvním roce zdál být nadmíru úspěšným a jako výsledek zemědělské produkce bylo za rok 1958 nahlášeno 375 milionů tun obilí. Ve skutečnosti byla produkce nadhodnocená a blížila se pouze 250 milionům tun, kádři se ale neodvážili ohlásit nesplněné produkční kvóty. Zároveň v rámci Hnutí proti pravici bylo velké množství kompetentních statistiků, kteří by bývali měli možnost na chyby a nedostatky upozornit, odstraněno ze svých funkcí. Malé vysoké pece se taktéž neosvědčily; jejich produkt nedosahoval požadovaného standardu a průmyslovou produkci tak nijak nepodpořily (Spence 1990: 580).

Již koncem roku 1958 někteří straniční vůdci usoudili, že Velký skok nemůže být z dlouhodobého hlediska úspěšný. Počátkem roku 1959 se tak některé komuny rozpustily zpět do zemědělských družstev a brigád a v některých oblastech země byla půda znovu přidělena k obdělávání individuálním rodinám. Mao v prosinci 1958 oznámil své odstoupení z funkce prezidenta (setrval však předsedou ÚV KS Číny a předsedou Ústřední vojenské komise KS Číny) a následně byl v roce 1959 ve funkci nahrazen Liu Shaoqim (Spence 1990: 581).

Jediná otevřená kritika Velkého skoku a Mao Zedonga se objevila na konferenci v Lushanu (*Lushan huiyi* 庐山会议), tedy 8. plénu ÚV KS Číny v červenci 1959 a přišla ze strany maršála Peng Dehuaie, ministra obrany, který v dopise a v rámci neformálních diskuzí upozornil na některé problémy Velkého skoku, včetně pravděpodobné nepřesnosti údajů produkce zrna. Mao reagoval tím, že dopis sdílel se všemi vedoucími představiteli strany a Peng Dehuaie obvinil z poskytování falešných informací SSSR, který krátce předtím

---

¹⁰ Systém *hukou* v ČLR funguje dodnes, přičemž omezení pohybu obyvatelstva byla v rámci reformy od konce 70. let rozvolněna, ale zvýhodňování registrovaných obyvatel měst a upírání jistých práv občanům s „rolnickou registrací“ stále trvá (Sinopsis 2020a).

¹¹ Mao v červnu 1958 na setkání se členy stálého výboru politbyra ÚV KS Číny v souvislosti s opětovným navýšením cíle produkce oceli prohlásil: „Zrno je klíčovým článkem a [vede k celkovému vývoji]“ (*Yi liang wei gang, quanmian fazhan* 以粮为纲, 全面发展). Tato věta se objevila také v *Lei Fengově deníku* a v práci bude ještě připomenuta. Bo Yibo 薄一波 (místopředseda Státní rady ČLR [Zhonghua renmin gongheguo guowuyuan 中华人民共和国国务院]) reagoval tím, že klíčovým článkem průmyslu je tedy ocel (Luo Pinghan 2014).

navštívil a jehož velitel, Chruščov, pak ve svém projevu kritizoval myšlenku lidových komun. Peng Dehuai byl následně odstraněn z funkce a Maova reakce jakoukoliv další kritiku ve stranickém vedení efektivně umlčela. Maovi tato událost zároveň opět dodala sebejistoty a tak dál trval na systému lidových komun (jenž se z venkova rozšířil i do měst), decentralizaci byrokratického aparátu a masové mobilizaci obyvatel (Spence 1990: 581–582).

Hrůzným následkem prioritizace průmyslové produkce, nepřesných údajů o produkci obilí a masové mobilizační kampaně byl hladomor, v jehož důsledku v letech 1959–1962 zemřely desítky milionů čínských obyvatel (Spence 1990: 583). Záznamy v *Lei Fengově deníku* pocházejí právě z období Velkého skoku a tato práce tedy nabízí náhled na to, jak dobu Velkého skoku bezprostředně po jeho ukončení v souladu s oficiální interpretací událostí deník prezentuje.

Na počátku 60. let započala snaha o obnovení čínské ekonomiky, zejména na venkově, který byl Velkým skokem zdevastován. Souběžně probíhaly snahy o obnovení postavení a moci Mao Zedonga, které byly následkem Velkého skoku oslabeny (funkci hlavy státu stále zastával Liu Shaoqi). Klíčovou roli zde hrála ČLOA pod vedením maršála Lin Biao, který nahradil Peng Dehuaie ve funkci ministra národní obrany. Lin Biao se mj. v roce 1964 postaral o vydání *Citátů předsedy Mao* (*Mao zhuxi yulu* 毛主席语录), u nás známých jako „rudá knížka“, která sloužila k indoktrinaci vojáků ČLOA a následně veškerého obyvatelstva. Ještě předtím však byl v roce 1963 vydán *Lei Fengův deník* a zahájena celonárodní kampaň Učme se od soudruha Lei Fenga (Spence 1990: 596–597).

Tímto byla představena doba, ve které Lei Feng žil, do které je zasazen *Lei Fengův deník* a ve které se zrodila kampaň Učme se od soudruha Lei Fenga. Kontinuita a změny v Lei Fengově obraze a roli ve společnosti během Kulturní revoluce a po ní, v období Deng Xiaopingových reforem od konce 70. let, po událostech na náměstí Tian'anmen v 90. letech a nakonec v současné ČLR za vlády generálního tajemníka a prezidenta („předsedy státu“) v jedné osobě, Xi Jinpinga, budou zachyceny v páté kapitole práce.

1.2 Lei Fengův život

Tato kapitola stručně představí základní informace o Lei Fengovi a jeho životní příběh tak, jak jej prezentuje *Lei Fengův deník*, který zachycuje jeho každodenní život v letech 1959–1962, ale obsahuje také ohlédnutí se do minulosti.

Lei Fengovo jméno v průběhu jeho života prošlo několika změnami. Když se Lei Feng narodil, rodiče ho pojmenovali Lei Zhengxing 雷正兴 a přezdívali mu Geng Yazi 庚伢子.¹² Slova *zheng* 正 a *xing* 兴 nesou význam „přímý“ a „uspět“ či „vzkvétat“. Jméno Zhengxing tedy vyjadřovalo doufání a naději rodiny, že jí Lei Feng přinese štěstí a rozkvet. Toto jméno si Lei Feng později změnil na *Feng* 峰 „vrchol“, s myšlenkou postupu výše, čili pokroku. O změně svého jména se údajně vyjádřil následujícími slovy: „Rodinu už nemám, tak k čemu to je, stále nosit toto jméno?“ (*jia dou meile, hai yong zhege mingzi ganma ne* 家都没了, 还用这个名字干嘛呢). Nakonec se rozhodl pro zápis jména jiným znakem stejné výslovnosti, a jeho jméno dostalo finální podobu Lei Feng 雷锋, kde *Feng* 锋 znamená „špička“ nebo „ostří“ a vychází ze slova *chongfeng* 冲锋 „zaútočit“ (Yu Wei 2013: 26). Motivace za poslední záměnou znaků není v knize *Hledá se Lei Feng* okomentována, nicméně může být spojena s Lei Fengovým přáním narukovat do ČLOA a nabízí se zde také konotace třídního boje a revoluce.

Také název Lei Fengova rodiště se od poloviny 20. století několikrát změnil a stejně tak prošlo změnami místní administrativní dělení. Lei Feng se narodil ve vesničce Jianjiatang (*Jianjiatangcun* 简家塘村), v obci Anqing (*Anqingxiang* 安庆乡), v okrese Wangcheng (*Wangchengxian* 望城县), spadajícího pod hlavní město provincie Hunan (*Hunansheng* 湖南省), Changsha (*Changshashi* 长沙市) v jižní Číně. Dnes je Wangcheng městským obvodem (*qu* 区) a Changsha městskou prefekturou (*dijishi* 地级市), která Lei již Fengovo rodiště plně pohltila. V roce 1993 byla původní obec Anqing přejmenována na Lei Fengův městys (*Lei Feng zhen* 雷锋镇) a od roku 2015 je Lei Fengovou městskou čtvrtí (*Lei Feng jiedao* 雷锋街道). Přimo v místě Lei Fengova rodiště dnes v rámci Lei Fengovy městské čtvrti existuje Lei Fengova vesnička (*Lei Feng cun* 雷锋村) (Baidu Baike nedat., Lei Feng jiedao).

Lei Feng se tedy v roce 1940 narodil do chudé rolnické rodiny v Hunanu. V deníku popisuje své krušné dětství, ztrátu rodičů a život v bídě ve *staré společnosti* (*jiushehui* 旧社会),¹³ ze kterého se vymanil až když přišlo *Osvobození* (*jiefang* 解放).¹⁴ Tehdy se jeho život od základu změnil, když díky KS Číny dostal příležitost chodit do školy. Brzy se přidal

---

¹² Podle lunárního kalendáře se Lei Feng narodil v roce *gengchen* 庚辰. *Yazi* 伢子 pak znamená „dítě“.

¹³ Jako období *staré společnosti* je označováno období do roku 1949.

¹⁴ Jako *Osvobození* je označován konec čínské občanské války a definitivní vítězství KS Číny nad Kuomintangem (KMT) roku 1949.

k Čínským mladým pionýrům (*Zhongguo Shaonian Xianfengdui* 中国少年先锋队)¹⁵ a později vstoupil do Čínského svazu komunistické mládeže (*Zhongguo Gongchanzhuyi Qingniantuan* 中国共产主义青年团, zkráceně *tuan* 团).¹⁶

Prvních několik deníkových záznamů z roku 1959 zachycuje Lei Fengovy dny jako zaměstnance ocelářské společnosti Ansteel.¹⁷ Lei Feng letmo vzpomíná, jak se stal z řadového dělníka spol. Ansteel dělníkem oceňovaným, přičemž mu byl udělen čestný titul „pokrokového dělníka“ (*xianjin shengchanzhe* 先进生产者) a dostalo se mu možnosti (a veliké pocty) přednést proslov na Sjezdu mladých budovatelů [socialismu] společnosti Ansteel (*Angang de qingnian jianshe jijifenzi dahui* 鞍钢的青年建设积极分子大会).

V lednu 1960 Lei Feng v deníku s nadšením sdílí, jak si splnil své přání a narukoval do ČLOA. Lei Feng byl nasazen jako člen ženijního vojska (*gongcheng bing* 工程兵) a byl členem čtvrtého družstva přepravní roty (*yunshu lian si ban* 运输连四班), kde hrdě vykonával práci řidiče armádního nákladního automobilu. Působil v Shengyangském vojenském okrese (*Shenyang junqu* 沈阳军区) ve městě Fushun 抚顺. Za krátko se mu splnil další sen, a to když v listopadu téhož roku vstoupil do KS Číny. Lei Feng v deníku zmiňuje také fakt, že byl v rámci ČLOA mediálně známý již během svého života; píše, že byl v roce 1960 představen v tisku a v rozhlase jako příkladný voják.

Lei Fengova pracovní i politická kariéra byla v letech 1961–1962 na vzestupu. V deníku si zaznamenává další ocenění a tituly,¹⁸ které během svého působení ve ČLOA získává a také své povýšení na zástupce velitele družstva (*fu banzhang* 副班长), přičemž nikdy neopomene připisat veškeré zásluhy KS Číny, Maovi a lidu. S nadšením píše o různých sjezdech a slavnostních událostech, kterých se zúčastnil. V roce 1962 Lei Feng působil jako reprezentant Svazu komunistické mládeže Shengyangského vojenského okresu a zároveň byl zvolen jedním ze zástupců místního správního orgánu: 4. místního shromáždění lidových

---

¹⁵ Vedením této organizace je pověřen Svaz komunistické mládeže. Jejími členy jsou děti ve věku 6–14 let. V období Kulturní revoluce byli Čínští mladí pionýři v letech 1967–1978 nahrazeni *hongxiaobing* 红小兵, malými rudými vojáky.

¹⁶ Organizace je řízena orgány KS a jejími členy jsou mladí lidé ve věku 14–28 let.

¹⁷ Spol. Ansteel je v deníku označovaná zkratkou *Angang* 鞍钢. Její oficiální název je Anshan Iron and Steel Group Corporation, čínsky *Anshan gangtie jituan gongsi* 鞍山钢铁集团公司.

¹⁸ Jsou to mj. tituly „příkladný člen Svazu komunistické mládeže“ (*mofan gongqingtuanyuan* 模范共青团员), „příklad šetrivosti“ (*jieyue biaobing* 节约标兵) a také několik medailí (*gong* 功).

zástupců (SLZ) města Fushun (*Fushunshi di si jie renmin daibiao dahui* 抚顺市第四届人民代表大会).

15. srpna 1962 ve svých 22 letech Lei Feng náhle zemřel. Jeho smrt nešťastnou náhodou zapříčinil jeho soudruh ve zbrani a blízký přítel, Qiao Anshan 乔安山. Lei Feng trval na tom, aby málo zkušený Qiao Anshan řídil armádní nákladní automobil a procvičil si tak své řidičské schopnosti; když však Lei Feng vystoupil z auta, aby ho navigoval při výjezdu z areálu kasárny, Qiao Anshan narazil do sloupu, který spadl přímo na Lei Fenga a na místě ho usmrtil (Yu Wei 2013: 216–217).

Informace o Lei Fengově životě obsažené v deníku nejsou kompletní, nicméně i z tohoto stručného přehledu jeho krátkého života je patrná jeho politická angažovanost již od dětství a jeho silné odhodlání excelovat v jakémkoliv aspektu svého života. V jeho životě i v deníku je výrazné také téma strojů a další zdroje uvádějí také to, že před svým vstupem do ČLOA Lei Feng pracoval jako řidič traktoru na statku u jezera Tuanshan (*Tuanshanhu nongchang* 团山湖农场) a pro spol. Ansteel vykonával práci řidiče buldozeru (Zhongguo Lei Feng wang nedat.). Téma strojů, modernizace a pokroku, na jehož konci je komunismus, je v *Lei Fengově deníku* prominentní.

Ačkoliv se Lei Feng z nešťastného a chudého dítěte svým úsilím a především díky podpoře KS Číny stal oceňovaným dělníkem, vojákem a příkladem pro druhé, zanedlouho nešťastnou náhodou zemřel. Jeho banální smrt připomíná fakt, že Lei Feng byl stále obyčejným člověkem, navíc o život přišel při výkonu nejen vojenské služby, ale především služby lidu, když se snažil svému soudruhu pomoci, aby se zdokonalil v plnění svých povinností. Právě tento Lei Fengův obraz a prezentace jeho životního příběhu přispěly k tomu, že se z něj stal celonárodně uctíváný mučedník socialistické revoluce.

1.3 Otázka autenticity Lei Fengova deníku a životního příběhu

Otázky a pochybnosti ohledně autenticity vyvstávají z faktu, že obsah jednotlivých vydání deníku z různých období se mezi sebou liší, a to rozsahem let, které zachycuje, ale i samotným obsahem deníkových záznamů. První vydání z roku 1963 zahrnuje roky 1959–1962, ale např. nové vydání *Lei Fengova deníku* z roku 2012 zachycuje roky 1958–1962 a obsahuje navíc velké množství Lei Fengových básní a různých článků, které údajně napsal během svého dělnického i vojenského života. Ve vydání z roku 2012 oproti vydání z roku 1963 některé záznamy přebývají a jiné v něm naopak chybí, a to především pasáže, které jsou

z hlediska dnešního výkladu pozitivního příběhu dějin ČLR nepřijatelné, např. ta, která jménem zmiňuje maršála Lin Biao.¹⁹ To už je jedna z věcí, na které upozorňuje Xiaofei Tian (2009: 18) a vysvětluje ji jako jednu z politicky motivovaných změn obsahu deníku. Vydání z roku 2012 naopak navíc obsahuje např. záznam zachycující situaci, kdy se Lei Feng osobně zasloužil o dopadení jakéhosi kontrarevolucionáře. Tento záznam zahrnuje i pasáž ve formě dialogu s touto osobou a poprvé se objevil ve vydání deníku z roku 1968, tedy ve vrcholném období Kulturní revoluce. Xiaofei Tian (2009: 17) jej označuje za jeden z těch vůbec „nejpodezřelejších“, tedy nejneuvěřitelnějších.

Další nesrovnalostí ohledně deníku je fakt, že zatímco některé záznamy jsou označeny přesným datem, kdy byly napsány, u jiných je uveden pouze měsíc a rok nebo pouze rok. Zároveň jsou zde opět rozdíly mezi jednotlivými vydáními deníku, kdy vydání z roku 2012 u některých záznamů uvádí přesněji určené datum než vydání z roku 1963. Je otázkou, proč u některých záznamů přesné datum chybí a proč jsou v pozdějším vydání doplněna, pravděpodobně to však můžeme označit za další ukázkou redakce deníku při jeho souborném vydávání. Záznamy označené přesným datem jsou konkrétněji vsazeny do kontextu událostí Lei Fengova života a tím deníku přidávají na autenticitě. Podobně jako data jsou redigována také vlastní jména, tj. jména některých Lei Fengových soudruhů nebo lokací.

Xiaofei Tian (2009: 10) se věnuje také otázce, zda Lei Feng skutečně zemřel a zda byl vůbec kdy naživu. Lei Fengovu existenci Čína dokládá jeho deníkovými sešity, fotografiemi a množstvím dalších pamětních předmětů, které jsou vystaveny v muzeích, resp. Lei Fengových pamětních síních. Velké množství Lei Fengových fotografií, které jej zachycují při práci či během konání dobrých skutků a pomoci druhým, však místo jasného důkazu o jeho existenci spíše vyvolává mnoho otázek. Autorem většiny Lei Fengových fotografií je fotograf Zhang Jun 张峻,²⁰ vedle něj Xiaofei Tian (tamtéž: 11) zmiňuje ještě fotografa Ji Zenga 季增. Autenticitu fotografií, které jsou očividně pečlivě plánované a naaranžované, čínská strana vysvětluje tím, že fotografie byly založeny na Lei Fengových deníkových zápiscích a tudíž

---

¹⁹ Lei Feng 1963: 52 a Lei Feng 2012: 42. Maršál Lin Biao, jednou Maův přední stoupenec, byl počátkem 70. let označen za zrádce, když se vynořily informace o jeho údajném plánovaném atentátu na Mao Zedonga. Lin Biao měl atentát plánovat v reakci na krach svých politických ambicí poté, co Mao zrušil funkci prezidenta, která byla od zajetí Liu Shaoqiho jako Maova odpůrce během Kulturní revoluce nezastoupená a do které měl v blízké budoucnosti nastoupit právě Lin, jak Mao roku 1969 uvedl. Mao však své rozhodnutí změnil, když začal pochybovat o Lin Biaoovi a o postupech a praktikách ČLOA, která byla během Kulturní revoluce v rámci Kampaně za očistu strany (*qingli jieji duiwu* 清理阶级队伍) (1967–1969) pověřena vyslýcháním a vyšetřováním stranických kádřů. Když se Linovi plán nepodařilo uskutečnit, snažil se uniknout z Číny, ale zahynul v letecké nehodě v září 1971 (Spence 1990: 612–617).

²⁰ Zhang Junovo jméno se v práci opakuje; letmo figuruje v *Lei Fengově deníku* a výrazněji v knize *Hledá se Lei Feng*, kde je mu věnována jedna kapitola. Znovu se objeví v páté kapitole této práce.

jsou autentické. Např. slavná fotografie Lei Fenga lešticího svůj armádní nákladní automobil²¹ je založena na básni, kterou Lei Feng (1963: 11) napsal o svém vstupu do ČLOA a přidělené pracovní pozici řidiče nákladního automobilu (Xiaofei Tian 2009: 10–13).

Samotný deník byl podle Xiaofei Tian (2009: 14–15) Lei Fengem od samého počátku zamýšlen jako věc veřejná a nikoliv soukromý záznam o jeho životě. To je také v souladu s dobovými myšlenkami socialismu, které vše osobní potlačují a naopak akcentují kolektiv a veřejnost *gong* 共. Lei Feng se měl již ve svých 16 letech informovat u jistého hunanského novináře o „správném způsobu psaní deníku“. Deník pak pravděpodobně sdílel se svými soudruhy a v prosinci roku 1960, krátce po jeho vstupu do KS Číny, byl úryvek jeho deníku poprvé publikován v armádních novinách *Qianjin bao* 前进报 (tamtéž).

Xiaofei Tian (2009: 16) dále upozorňuje na fakt, že čtenářům deník nikdy nebyl představen ve své celistvosti, nýbrž pouze ve formě vybraných úryvků. V množství záznamů ve vydání z roku 1963 jsou navíc vynechány některé odstavce (což je v textu vždy řádně vyznačeno), z nichž některé jsou v pozdějších vydáních opět doplněny a chybí zase jiné. To podle Xiaofei Tian (tamtéž) dokládá fakt, že obsah deníku, ačkoliv jasně redigován, je alespoň částečně založen na reálně existujícím deníku, jinak by to totiž znamenalo, že jeho fabulátoři úmyslně vynechávali různé informace, aby je později doplnil někdo jiný, což se jeví jako nepravděpodobné.

Xiaofei Tian svou studii této problematiky uzavírá tím, že spekulace ohledně autenticity *Lei Fengova deníku* pravděpodobně nikdy neskončí, nicméně za daleko důležitější považuje fakt, že vedle deníku byl státem, armádou, tiskem a „z velké části jeho vlastním úsilím“ vytvořen Lei Feng jako hrdina a národní ikona (Xiaofei Tian 2009: 19–20). Lei Feng se během svého života skutečně aktivně podílel na budování své publicity psaním článků a deníku, aktivní participací v armádní propagandě a také v politice, což bylo zachyceno v předchozí podkapitole. Nesmíme však zapomínat, že i přes veškerou jeho píli a úsilí by nic z toho by nebylo možné bez pomoci „shora“, tj. armády, která Lei Fenga soustavně dávala za příklad vojákům během jeho života a KS Číny, která po jeho smrti jeho osobu dále propagovala v rámci masové celonárodní kampaně Učme se od soudruha Lei Fenga.

Jako krátký příklad reakce čínské strany na otázky a pochybnosti ohledně autenticity jsem zvolila obsah článku agentury Xinhua 新华 z roku 2015 s názvem „*Zhiyi Lei Feng? Women*

---

²¹ Viz obrázek 3.

yong zhenxiang huanji 质疑雷锋? 我们用真相还击“ [Zpochybňujete Lei Fenga? Vracíme úder pravdou]. Článek komentuje mj. téma Lei Fengových fotografií a potvrzuje, že byly aranžovány, ale výhradně na základě Lei Fengových skutečných skutků, což již zmínila i Xiaofei Tian (viz výše). Dále se článek vyjadřuje k otázce, jak je možné, že Lei Feng jako dělník a voják stíhal konat tolik dobrých skutků. To je vysvětleno tím, že Lei Feng mnoho svých dobrých skutků zkrátka vykonal během své práce, např. když se s druhými podělil o své jídlo, a jindy zase využil svého času k odpočinku a šel raději pracovat či pomáhat ostatním. Na otázku, proč si na jedné z fotografií Lei Feng během dne při studiu díla Mao Zedonga svítí baterkou, článek odpovídá citováním slov fotografa Ji Zenga, který uvedl, že fotografie byla pořízena v noci, k nasvícení scény však byla využita prudká světla a tak se zdá, že byla focena ve dne.²² Skutečnost Lei Fengova nočního studia Maova díla při světle baterky pak doložily výpovědi několika kádrů (Xinhua 2015).

---

²² Viz obrázek 4.

2 Lei Fengův deník

Tato kapitola je věnována obsahové analýze *Lei Fengova deníku*, kterou provedu na základě četby pramenu z roku 1963 v jeho původním znění. Především zde charakterizuji hlavní témata deníku a hodnoty, které Lei Feng vyznává. Na základě poznatků vycházejících z provedené analýzy bude možné určit, jak měl vypadat dobový ideál čínského občana, člena KS Číny a vojáka ČLOA, který měl Lei Feng ztělesňovat v době vydání deníku, v první polovině 60. let 20. století.

Pro potřeby analýzy jsou deníkové záznamy v každé podkapitole utříděny tematicky, nikoliv chronologicky. Jak bylo zmíněno v úvodní kapitole, některé záznamy v deníku jsou označeny přesným datem, jiné pouze měsícem či rokem, ve kterém byly napsány; v takovém případě je v souladu s originálem uvádím slovy „jistého dne jistého měsíce roku...“.

Lei Fengův deník je koncipován převážně krátkými záznamy o jeho každodenním životě, které jsou psané jednoduchým jazykem. Deníku dominuje několik témat; jsou to hodnoty, které Lei Feng vyznává, tj. oddanost k Maovi a KS Číny, vztah k lidu a masám, usilovné studium a práce na sobě, služba ostatním a sebeobětování, skromnost a nezištnost. Každé z těchto hodnot zde bude věnována zvláštní podkapitola. Dále je v deníku dominantní téma pokroku, techniky a strojů a v neposlední řadě je prominentní téma třídního boje a nenávisti vůči „třídním nepřítelům“ a „reakcionářům“.

Významnou část deníku tvoří informace, podle kterých je možné si barvitě představit Lei Fengův život sirotka, dělníka a vojáka, jak byl představen v první kapitole práce. Tyto informace o jeho životě pomáhají přiblížit a odůvodnit Lei Fengovo nezlomné politické uvědomění a bezmezný pocit vděku, lásky a oddanosti vůči KS Číny a Maovi.

Vedle zachycení svého osobního i kariérního růstu *Lei Fengův deník* čtenářům nabízí intimní pohled do jeho duše, a to když Lei opakovaně hovoří o pocitech blízkosti, sounáležitosti a vzájemné podpory, které zažívá po vstupu do ČLOA, o radosti z toho, že do něj jako do vojáka ČLOA strana a předseda Mao vkládají svou důvěru a své naděje, a o pocitu, že nyní je na té správně cestě k pokroku. Stranu Lei Feng v deníku opakovaně označuje za svou laskavou matku, Mao Zedonga pak za svého otce, stejně tak jsou mu rodiči jeho nadřízení a své soudruhy ve zbrani označuje za své bratry.

Utrpení v dětství ve *staré společnosti*, na které Lei Feng ve svém deníku často vzpomíná, je ostrým kontrastem k těmto jeho pozitivním pocitům a úspěchům, kterých ve svém životě,

zachyceném v deníku, dosahuje. Jeho pevné přesvědčení, že za vše, co má, vděčí straně a Maovi, vychází z jeho životních zkušeností, které byly po *Osvobození* jen pozitivní (resp. jsou tak prezentovány v deníku). Strana a předseda Mao navíc dali Lei Fengově životu směr i poslání – stát se dobrým vojákem předsedy Maa (*Mao Zhuxi de hao zhanshi* 毛主席的好战士), být řádným členem KS Číny, a celým svým tělem i duší bojovat za svou zemi, lid, proletariát a komunismus.

Lei Feng v deníku nikde přímo nezmiňuje, resp. nepojmenovává ani nekomentuje žádné probíhající, ani minulé politické kampaně, dají se zde však najít určité odkazy k nim. „Jistého dne jistého měsíce“ roku 1959 Lei Feng (1963: 2) píše, že porozuměl následujícímu výroku:

Jediná květina ještě netvoří jaro, až když je rozkvetlých květín stovka, zaplní jarní barvy celou zahradu.

一朵花打扮不出春天来，只有百花齐放才能春色满园。

Záznam uzavírá věta: „Jediná květina neznamena jaro, nechte rozkvést sto květů a zahrada bude jara plná.“ (一花独秀不是春，百花齐放春满园). Tato slova samozřejmě odkazují ke Hnutí sta květů, které bylo představeno v úvodu práce. Výrok „jediná květina neznamena jaro, nechte rozkvést sto květů a zahrada bude jara plná“ původně pochází z klasické čínské kompilace didaktických textů pro děti *Gujin xian wen* 古今贤文 [Texty mudrců staré a moderní doby] a říká nám, že v jednotě je síla (Guwen xuexi wang nedat.). Ačkoliv v *Lei Fengově deníku* vedle tohoto jediného záznamu žádné další odkazy k politickým kampaním nenajdeme, jeho stanovisko je z deníkových záznamů jasné: veškerá rozhodnutí Maa a KS Číny a veškeré jejich jednání je nezpochybnitelné a nesporné. *Lei Fengův deník* byl konec konců nástrojem k obnově stability moci a vlivu Maa a strany, jež byly nejen následkem politických kampaní, které proběhly v 50. letech, značně oslabeny.

Záznam z 16. dubna 1961 odkazuje k Velkému skoku, a to když Lei Feng (1963: 30) popisuje, jak ho v tuto neděli soudruzi zavolali, aby se s nimi šel dívat na film, ale on si vybavil následující slova: „Strana volá po podpoře rolnictví, zrno je klíčovým článkem“ (党号召要大办农业，以粮为纲). Heslo „zrno je klíčovým článkem“ (*yi liang wei gang* 以粮为纲) vyjadřovalo jednu z Maových základních strategií pro vedení zemědělské produkce během Velkého skoku. Mao opakovaně prosazoval svůj názor, že „zemědělství je základem čínské ekonomiky se zrnem jako klíčovým článkem v zemědělském vývoji“ (*yi nong wei ben, yi liang wei gang* 以农为本，以粮为纲) (Wong 2007: 161). Kromě této věty a občasné letmé zmínky o tom, že Čína právě prochází těžkým obdobím a je velmi chudá, se Lei Feng

k probíhajícímu Velkému skoku nevyjadřuje. Jeho prohlašování o chudobě země samozřejmě nikdy není ani náznakem kritiky strany a stranických rozhodnutí, ani upozornění na katastrofické následky Velkého skoku, nýbrž slouží jako zdůvodnění pro jeho skromnost a jeho úsilí pomoci, kde se dá, ať už svou prací, nebo materiálně i finančně. Jeho slova tak ke stejnému uvažování a jednání motivují také čtenáře deníku.²³

Kromě záznamů o Lei Fengově každodenním životě, včetně odkazů ke společenskému dění, jsou součástí deníku také různé citáty a výpisky. Jedná se především Maovy výroky a poučky (*jiaodao* 教导). Jako příklad uvedu v deníku několikrát opakovaný výrok, zde citován ze záznamu z „jistého dne“ prosince roku 1960, kde se objevuje poprvé:

Ze skromnosti vychází pokrok, pýcha předchází pád.

虚心使人进步, 骄傲使人落后. (Mao Zedong citován podle Lei Feng 1963: 21)

Tento můj překlad je volnější, nicméně je důležité upozornit na překlad doslovný, tedy „skromnost vede lidi k pokroku, pýcha vede lidi k zaostalosti“, kde je podstatný kontrast mezi *jinbu* 进步 „pokrokem“ a *luohou* 落后 „zaostáváním“ ve významu „reakcionářství“. Lei Feng si tuto Maovu poučku připomíná několikrát, pozoruhodně také v posledním záznamu svého deníku, kdy potvrzuje, že následováním Maových slov skutečně dosáhl pokroku (Lei Feng 1963: 89).

Hned v následujícím záznamu z 18. prosince 1960 si Lei Feng (1963: 22) poznamenal následující slova předsedy Maa: „Reakcionáři představují reakcionářství, my představujeme pokrok“ (... 反动派代表反动, 而我们代表进步), a to když si psal poznámky k „Rozhovoru s americkou novinářkou Anne Louise Strong“ (*He Meiguo jizhe Anna Liuyisi Sitelang de tanhua* 和美国记者安娜·刘易斯·斯特朗的谈话).²⁴ V tomto rozhovoru Mao poprvé vyslovil svá slavná slova, kde všechny imperialisty a reakcionáře označil za papírové tygry (*zhilaohu* 纸老虎):

Všichni reakcionáři jsou papíroví tygři. Na pohled sice působí děsivě, ale ve skutečnosti nemají žádnou zvláštní sílu. Z dlouhodobého hlediska skutečná síla není v reakcionářích, nýbrž v lidu.

²³ V době souborného vydání deníku v roce 1963 byl již Velký skok skončen, záznamy *Lei Fengova deníku* však byly v rámci armády publikovány jako novinové články od roku 1960 (Zhongguo Lei Feng wang nedat.). Lei Feng byl tedy druhým dáván za příklad i přímo v průběhu Velkého skoku.

²⁴ Anna Louise Strong byla americkou reportérkou, která psala reportáže o SSSR, Číně a komunistických hnutích. Zemřela v roce 1970 v Číně, a na jejím náhrobním kameni jsou vyrytá slova spisovatele Guo Moruo 郭沫若: „Pokroková americká spisovatelka a přítelkyně čínského lidu“ (Baidu Baike nedat., Anna Liuyisi Sitelang).

一切反动派都是纸老虎。看起来，反动派的样子是可怕的，但实际上并没有什么了不起的力量。从长远的观点看问题，真正强大的力量不是属于反动派，而是属于人民。(Mao Zedong 1946)

V deníku se objevily také výroky Josifa Stalina či Karla Marxe, nebo např. Lu Xunovo 鲁迅 dvojverší, které si Lei Feng přečetl v novinách a v záznamu z 8. října 1961 si zapsal, že se těmito slovy bude nadále řídit:

Se zamračením vzdorují tisíci lidí, co si na mě ukazují prstem,
A s hlavou skloněnou, jako poslušný buvol, sloužím dětem.
横眉冷对千夫指,
俯首甘为孺子牛。(Lu Xun citován podle Lei Feng 1963: 55)

Jedná se o část Lu Xunovy básně *Zichao* 自嘲 [Výsměch sám sobě] z roku 1932. Druhý verš odkazuje k příběhu z *Zuo Zhuanu* 左传, kde si Vévoda Jing 景公 z Qi 齐 hraje se svým synem, předstírá, že je buvolem a vozí ho na zádech. Podle oficiálního výkladu je toto dvojverší metaforou pro rodiče oddané svým dětem a přeneseně lidi oddané lidovým masám. Lu Xun tímto navíc vyjadřuje, že vkládá naději do dětí, které jsou budoucností společnosti. Lu Xun byl po vzniku ČLR interpretován jako příkladný revoluční autor a Mao o něm prohlásil, že je „skvělým proletářským spisovatelem, myslitelem a revolucionářem, klíčovou postavou Kulturní revoluce, a také nazýván „duší národa““ (Baidu Baike nedat., *Zichao*).

Další krátkou báseň o dvou dvojverších, založenou na přirovnání prostřednictvím analogie, si Lei Feng (1963: 85) do deníku zapsal 1. července 1962, v den výročí založení KS Číny. Báseň vyjadřuje, jak hluboce Mao Zedong miluje svůj lid:

Teplo [vatovaného kabátu] se nevyrovná kožešině, sladkost cukru se nevyrovná medu,
Rodičovská láska je [sice] hluboká, [ale] nevyrovná se lásce předsedy Maa.
棉暖不如皮, 糖甜不如蜜,
爹娘恩情深, 比不上毛主席。

Není jasné, odkud Lei Feng tento výrok cituje, nicméně se objevil např. v článku v *Renmin ribao* z roku 1958²⁵ a zdá se, že se jedná o oblíbenou folklórní veršovánku.

Dále si Lei Feng do deníku píše také výpisky ke knihám a filmům, ve kterých nachází hluboké politické sdělení. Jedná se o součást politické výchovy v rámci ČLOA a jde především o tematiku příkladných hrdinů, ale představen je zde také např. film *Sun Wukong*

---

²⁵ „Fengshou qianxi fang gongshe 丰收前夕访公社“. *Renmin ribao* 人民日报. 4. 10. 1958, 8.

san da Baigujing 孙悟空三打白骨精 [Opičí král: Tři bitvy s Démonem bílé kosti],²⁶ který Lei Feng zhlédl v únoru roku 1962. Lei Feng (1963: 69–70) v deníku vyzdvihuje hlavní postavu Sun Wukonga 孙悟空, alias Opičáka, oslavuje jeho kvality jako příkladného hrdiny a v kontrastu k němu kritizuje postavu mnicha Tang Senga 唐僧, alias Tripitaky, kterého označí za „slabého břídila“ (*ruanruo wuneng* 软弱无能). Opičák v příběhu na rozdíl od ostatních postav prokáže schopnost prohlédnout skrze přestrojení démona, tato situace je zde však převedena do politické sféry a Lei Feng v záznamu píše o lidech, kteří „mají mylné představy o imperialismu, pro které je film velkou lekcí“ (对那些对帝国主义抱有幻想的人是一个极大的教训).

Podobně se v deníku objevil např. záznam o novinovém článku, který vypráví o vojevůdci Zhuge Liangovi 诸葛亮 (181–234), z období Tří říší. Ten na znamení důležitosti dodržování rozkazů a vojenské kázně nechal popravit generála Ma Sua 马谡 (Lei Feng 1963: 44–45). Takové deníkové záznamy jsou ukázkou provázání dobové politické výchovy v rámci ČLOA s čínskou tradicí a jejího zprostředkování moderním médiem.

Jak již bylo zmíněno výše, dominantní je v deníku i téma strojů a technického pokroku. Ihned na třetí stránce deníku najdeme Lei Fengovu báseň z roku 1959, která nemá název. Je složena ze tří slok o různém počtu veršů a psaná ve volném moderním verši. Jedná se o ódu napsanou rotačnímu výklopníku (*fān chē jī* 翻车机), který je v básni personifikován. Lei Feng (1963: 3) zde vyjadřuje své pracovní nadšení, obdiv vůči technickému pokroku a pochvalně promlouvá ke stroji:

Když motor zahřmí,	马达在轰鸣,
výklopník vypadá jako velký drak,	翻车机好像个大蛟龙,
nahoru, dolů, bez přestání obrací a přetřásá náklad.	上下不停的翻腾搅动。
Tvá síla nezná hranic,	你的力量无穷无尽,
a jak důležité a velkolepé je tvé poslání!	你的任务是多么重大而光荣。

---

²⁶ Pravděpodobně se jedná o filmovou adaptaci stejnojmenné Shaoxingské opery (绍剧 *Shaoju*) z roku 1960. Ta byla napsaná na motivy klasického čínského románu *Putování na západ* (*Xi you ji* 西遊記), jehož autorem je Wu Cheng'en 吴承恩. V roce 1961 vyšel román v českém překladu Zdeňky Heřmanové-Novotné jako *Opičí král* (*Vyprávění o putování na západ*).

Lei Feng (1963: 4) dále vyjadřuje svou hrdost na to, že má možnost pracovat „po boku“ takového stroje, a v závěru básně zvolá:

Natáhni svou přátelskou ruku! Výklopníku,
ty a já, pojďme společně vstříc komunismu!

伸出你的友谊的手吧——翻车机,
你我共同走向共产主义!

Amatérské psaní básní je dědictvím Velkého skoku, kdy byl lid mobilizován nejen k fyzické práci, ale také ke skládání básní a písní nezávisle na svém vzdělání či povolání. Běžné obyvatelstvo tak nahradilo roli profesionálních básníků a spisovatelů (Chen 1960: 1). První vydání *Lei Fengova deníku* obsahuje ani ne deset jeho autorských básní, ve vydání z roku 2012 se jich však objevilo 30. Mnoho básní Lei Feng napsal během své práce na statku u jezera Tuanshan. Básně opěvující moderní technologie vznikaly v Číně v tomto období hojně, jak dokládá i báseň „Tyče elektrického vedení“, přeložená do češtiny a zařazená do antologie *Na zemi vyšlo plno lamp: čínská lidová poezie Velkého skoku* (1960). Jak již název napovídá, báseň se obdivuje elektrickému vedení a označuje ho za „elektrické stromy“, které večer rozkvétají, čili přinášejí světlo do každého domu (Fikar 1960: 137).

Další básní, také psanou v moderním volném verši, Lei Feng (1963: 11) vyjádřil svou radost ze vstupu do ČLOA a zjemu přidělené pracovní pozice řidiče armádního nákladního automobilu. I v této básni vyjadřuje své pracovní nadšení a obdiv k technickému pokroku:

Mladík si splnil krásný sen,
poprvé si oblékl důstojnou vojenskou uniformu,
netrpělivě hleděl do zrcadla,
z hloubi jeho srdce vyletěl zlatý fénix.
Strana mu přidělila úkol řídit automobil,
denodenně tak bude všechnu svou pozornost upínat ke stroji,
bude ho leštit, až bude jako blyštivé zrcadlo,
a opatrovat ho jako oko v hlavě.

小青年实现了美丽的理想,
第一次穿上庄严的军装,
急着对照镜子,
心窝里飞出了金凤凰。
党分配他驾驶汽车,
每日就聚精会神坚守在机旁,
将机器擦得像闪光的明镜,
爱护它像爱护自己的眼睛一样。

V souvislosti s tématem strojů zde nesmí chybět představení Lei Fengovy metaforu „šroubku, který nikdy nezrezne“ (*yongbu shengxiu de luosiding* 永不生锈的螺丝钉). Ta představuje jeho pozici ve společnosti a v rámci výstavby socialismu, v deníku se objevuje opakovaně a dodnes je v souvislosti s jeho osobou často připomínána v novinových článcích atd. 17. dubna 1962 Lei Feng (1963: 77) píše:

Role člověka, co se týče revoluce, je jako role šroubku ve stroji. Stroj má šroubků mnoho, až když jsou všechny upevněné a utažené, pak se stane pevným celkem a až pak je schopen hladce pracovat

a předvést své ohromné pracovní schopnosti. Šroubek je sice malý, ale jeho role je nad míru důležitá. Já si přeji být navždy šroubkem. Šroubkům musí být pravidelně prováděna údržba a musí se čistit, jinak zeznou. S lidským myšlením je to stejně, musí se často kontrolovat, jen tak se dá předejít poruše.

Budu bez přestání intenzivně studovat, prohloubím své ideově politické uvědomění, jsem odhodlán naslouchat slovům Strany²⁷ a předsedy Maa, často vykonávat kritiku a sebekritiku, neustále budu pracovat na odstraňování nedostatků ve svém myšlení, v rámci naší veliké a slavné revoluce budu šroubkem, jenž nikdy nezrezne.

一个人的作用，对于革命事业来说，就如一架机器上的一颗螺丝钉。机器由于有许许多多的螺丝钉的连接和固定，才成了一个坚实的整体，才能够运转自如，发挥它巨大的工作能力。螺丝钉虽小，其作用是不可估量的。我愿永远做一个螺丝钉。螺丝钉要经常保养和清洗，才不会生锈。人的思想也是这样，要经常检查，才不会出毛病。

我要不断地加强学习，提高自己的思想觉悟，坚决听党和毛主席的话，经常开展批评与自我批评，随时清除思想上的毛病，在伟大的革命事业中做一个永不生锈的螺丝钉。

V záznamu z 12. ledna 1960 Lei Feng dál píše o tom, že žádný se šroubků nesmí ve stroji chybět, jinak opět dojde k poruše a celý stroj skončí ve šrotu (Lei Feng 1963: 10–11). Metafora hovoří o důležitosti soudržnosti a jednoty v rámci kolektivu a celku a zároveň o tom, že je nutné zajistit, aby každý „šroubek“ pracoval správně a tím předejít „poruše“ celého stroje. Dál zde Lei Feng vyjmenovává, jakým způsobem on sám hodlá důsledně pracovat na tom, aby byl tím správným a bezvadným šroubkem. Jeho slova zde již nastiňují hodnoty, které vyznával a které jsou předmětem následujících podkapitol.

Nakonec zde uvedu báseň, která je vedle samotného deníku dalším dědictvím, které po sobě Lei Feng čínskému lidu zanechal. V roce 1960 si Lei Feng do svého deníku zapsal (bez dělení na verše) část básně *Chang zhi shange gei dang ting* 唱支山歌给党听 [Zpívám lidovou píseň pro Stranu]:

Zpívám lidovou píseň pro Stranu, Stranu přirovnám k matce, matka darovala život pouze mému tělu, sláva Strany však osvětila mé srdce; bič *staré společnosti* zpráskal mé tělo, matce zůstaly jen oči pro pláč, Komunistická strana nás vyzývá, abychom provedli revoluci, zmocnili se biče a rozdrtili nepřítele.

唱支山歌给党听，我把党来比母亲，母亲只生我的身，党的光辉照我心；旧社会的鞭子抽我身，母亲只会泪淋淋，共产党号召我们闹革命，夺过鞭子揍敌人。(Lei Feng 1963: 9)

---

²⁷ Pro znázornění významu KS Číny pro Lei Fenga a jeho vztahu k ní jsem v překladech deníku zvolila psaní s velkým písmenem.

Původním autorem tohoto textu je básník Yao Xiaozhou 姚筱舟. Podnětem ke psaní podobných hornických básní a písní mu byli horníci v uhelném dole v provincii Shaanxi 陕西, kteří vůči KS Číny chovali stejné pocity jako Lei Feng. Báseň napsaná roku 1958 se eventuelně rozšířila do dalších oblastí země a nakonec se dostala do rukou Lei Fengovi, který si ji opsal do svého deníku, avšak s drobnými změnami. Právě jeho změny básni měly dodat na rytmu a zpěvnosti, a pomohly tak její cestě stát se slavnou písní.²⁸ Lidé se dlouho domnívali, že autorem textu je Lei Feng, ale autorství nakonec bylo právem přiznáno Yaovi. (*Renmin ribao* 2021).

2.1 Hodnoty, které Lei Feng vyznává

Hodnoty, které Lei Feng vyznává a které jsou předmětem této části práce, jsou de facto všechny vyjmenovány v záznamu z „jistého dne“ v říjnu 1959:

Jsem odhodlán vždy naslouchat slovům Strany, slovům předsedy Maa, navždy zůstat věrný Straně a předsedovi Maovi, dobře studovat, vytrvale pracovat, své vše zasvětit Straně a lidu, být člověkem naprosto nedbajícím na osobní prospěch.

我决心听党的话，听毛主席的话，永远忠于党，忠于毛主席，好好地学习，顽强地工作，为党和人民的事业贡献自己的一切，作一个毫无利己之心的入。(Lei Feng 1963: 5)

Lei Fengovy hlavní hodnoty, které jsem v deníku identifikovala a které zde budu charakterizovat, jsou tedy oddanost k Mao Zedongovi a KS Číny, vztah k lidu a lidovým masám, usilovné studium a práce na sobě, služba ostatním a sebeobětování a v neposlední řadě skromnost a nezištnost.

2.1.1 Oddanost k Mao Zedongovi a Komunistické straně Číny

Lei Fengovu oddanost k Maovi zachycuje krátká báseň „z jistého dne jistého měsíce“ roku 1959, s názvem *Wode ganxiang* 我的感想 [Moje pocity]:

Ach, předseda Mao je jako otec,	毛主席啊像父亲，
Mao Zedongovo učení jako sluneční paprsky.	毛泽东思想像太阳。
Otec o mě neustále úzkostlivě pečuje,	父亲时刻关怀我，
[a díky] péči slunečních paprsků vyrůstám.	太阳培育我成长。

(Lei Feng 1963: 1)

---

²⁸ Po vydání *Lei Fengova deníku* tato báseň zaujala skladatele Zhu Jian'era 朱践耳, který k ní ihned složil hudbu. Píseň, kterou nazpívala tibetská zpěvačka Caidan Zhuoma 才旦卓玛, se stala hitem (*Renmin ribao* 2021).

Lei Feng zde přirovnává péči předsedy Maa o lid k péči otcovské, což je v deníku opakovaným motivem – Lei Feng často zmiňuje, jak mu předseda Mao, KS Číny a soudruzi nahrazují rodičovskou lásku a péči. Poslední verš vyjadřuje, jak je Mao Zedongovo učení klíčové pro Lei Fengův osobní růst. Báseň imituje jednoduchý lidový popěvek.

Také 1. října 1961, v den státního svátku ČLR, se Lei Feng (1963: 53) ve svých myšlenkách obrací k Maovi:

Ach, milovaný a ctěný předsedo Mao! Předsedo Mao, den co den si přeji, měsíc co měsíc doufám, že se s Vámi konečně setkám. Na Vaši fotografii, milovaný starý pane, se dívám každý den několikrát, a Vaši laskavou tvář často vídám ve snech. Ach, tolik po tom toužím, kdy jen Vás spatřím doopravdy!

敬爱的毛主席呀，毛主席！我天天想，月月盼，总想见到您。您老人家的照片，我每天要看好几次，您老慈祥的面孔，我在梦中经常见到。我多么想念呵，何时能够真正见到您！

Z tohoto úryvku vyzařuje jak oddanost, tak opět také Lei Fengova láska k Maovi. Lei Feng Maa oslovuje „milovaný starý pane“ (*laorenjia* 老人家), což je zdvořilé označení pro starší ženu či muže, které zároveň vyjadřuje důvěrný vztah.

12. prosince 1959 Lei Feng cituje (spíše parafrázuje, přičemž je v deníku vynechána část kritizující pravičáky) úryvek článku z *Renmin ribao* z roku 1958,²⁹ kde se píše:

Každý člověk v každém okamžiku píše svou vlastní historii. (...) Taková osobní historie může být zbarvená do bíla, šeda, růžova, nebo může být jasně červená. (...) Každý člen KS Číny a Svazu komunistické mládeže musí neustále využívat marxismus-leninismus a Mao Zedongovo učení jako vodítko pro vlastní myšlení a činy.

每个人每时每刻都在写自己的历史。 (...) 至于各人自己的历史画面上所涂的颜色是白的、灰的、粉红的或者鲜红的， (...) 每个共产党员和共青团员时时刻刻都要一马克思列宁主义、毛泽东思想来做自己思想行动的指导。 (*Renmin ribao* citovány podle Lei Feng 1963: 7)

Lei Feng tento záznam uzavírá slovy: „Já budu navždy udržovat barvu své historie jasně rudou“ (我要永远保持自己历史鲜红的颜色). Toto je vedle vyjádření oddanosti také výstižný příklad dobové výchovné rétoriky, jak se objevovala v tisku, a také toho, jaká byla očekávaná reakce čtenářů.

---

²⁹ Jedná se o článek „*Geren lishi shi you ziji de yanxing xie cheng de* 个人历史是由自己的言行写成的“ (1958). *Renmin ribao* 人民日报, 3. 4. 1958, 7.

„Jistého dne jistého měsíce“ roku 1960 si Lei Feng (1963: 12) zapsal krátký, ale výstižný výrok podobného rázu:

Dá se říct, že každou buňkou mého těla proudí krev Strany.

可以说在我的周身的每一个细胞里，都渗透了党的血液。

Z těchto slov lze vyčíst nejen to, že Lei Feng je skrz na skrz komunista, ale zároveň ji vnímám jako připomínku toho, že strana je jeho „laskavou matkou“, jakoby byli pokrevně spřízněni.

V den svého nástupu do ČLOA, 8. ledna 1960, Lei Feng (1963: 7–9) stvrzuje svůj závazek vůči armádě, straně a lidu v šesti bodech, pro téma oddanosti straně jsou relevantní tyto tři:

Ode dne mého vstupu do armády se zavazuji k následujícímu:

1. Naslouchat slovům Strany, bezpodmínečně poslouchat rozkazy Strany, kam Strana ukáže, tam se vrhnu.
3. Respektovat vedení, být v jednotě se soudruhy, navzájem si pomáhat, vzájemně o sebe pečovat a učit se jeden od druhého.
5. Překonat jakékoliv útrapy, navázat na tradici revoluce minulých generací. I kdybych si měl zlomit vaz, i kdybych měl cedit krev, nikdy se nepodvolím nepříteli, nikdy se nevzdám. Příkladem mi budou hrdinové jako Dong Cunrui 董存瑞, Huang Jiguang 黄继光 a An Yemin 安业民.

在入伍的这一天，我并提出如下保证：

一、听党的话，服从命令听指挥，党指向哪里，我就冲向哪里。

三、尊敬领导，团结同志，互帮互爱互学习。

五、克服一切困难，发扬先辈优良的革命传统。我要坚决做到头可断，血可流，在敌人面前绝不屈服、投降。我一定要向董存瑞、黄继光、安业民等英雄学习。(Lei Feng 1963: 8)

Lei Feng v těchto bodech vcelku podrobně popisuje, co se od něj jako od vojáka očekává. Přítomné je zde také téma sebeobětování, resp. doslova ochota obětovat vlastní život. Způsob, kterým si Lei Feng tyto pokyny zaznamenává v přehledných bodech, i fráze typu „zavazuji se k tomu, že budu naslouchat slovům Strany“ jsou převzaty z dobového tisku, jehož prostřednictvím byla tato politická výchova vštěpována masám. Tyto fráze jsou pro Lei Fenga něčím jako mantrou, kterou si v deníku s drobnými úpravami opakuje stále dokola. Dále jsou tu jmenování příkladní hrdinové, jejichž oddanost a sebeobětování jsou lidovým masám dávány za inspiraci. Tématem příkladných hrdinů se dál zabývá čtvrtá kapitola práce.

V den výročí založení KS Číny, 1. července 1962, Lei Feng sdílí upřímné vyjádření své naprosté oddanosti straně a také opět to, jak daleko je ochoten v boji za zájmy strany (a revoluce a lidu) zajít. Do deníku si poznamenal:

Za Stranu jsem ochoten vykrvácet, nikdy nezahladím.

Za revoluci, za co největší prospěch společenské třídy, jsem vždy připraven se napřímit a vystoupit kupředu, obětovat své všechno.

Za osvobození lidstva – za komunismus obětuji všechnu svou sílu a celý svůj život.

为了党，我愿洒尽鲜血，永不变心。

为了革命，为了阶级的最高利益，我时刻准备着，挺身而出，牺牲自己的一切。

为了人类的解放事业——共产主义，我要献出自己的毕生精力和整个生命。(Lei Feng 1963: 85)

V neposlední řadě je s oddaností KS Číny spojeno téma třídního boje (*jiejí douzheng* 阶级斗争), které je v prvním vydání deníku prominentní. 17. dubna 1961 Lei Feng (1963: 31–32) píše:

Díky tomu, že se mi dostává nepřetržitého vzdělávání Stranou, jsem porozuměl tomu, co je to třídní boj. Pro lidi jako jsem já, sužované chudobou, bez třídního boje není žádná cesta ven....

Nyní jsem členem Komunistické strany, „Člen Komunistické strany má právo ustát v třídním boji pouze tehdy, kdy se mu víčka zavřou.“ Já jsem rozhodnutý bojovat za co největší prospěch Strany a třídy až do konce.

由于不断受到党的教育，懂得了阶级斗争。像我这样的穷苦人，不斗争就没有出路……

现在我是一个共产党员，“一个共产党员，只有当他闭上了眼睛的时候，才有权利停止斗争。”我决心为党和阶级的最高利益斗争到底。

Přímo výraz „třídní boj“ se v deníku dál neobjevuje, výraz „boj“ *douzheng* 斗争, použitý ve stejném významu, je však častý a stejně tak často Lei Feng píše o důležitosti pevné třídní příslušnosti a třídního uvědomění, o svých „třídních bratrech“ a o „třídních nepřítelích“, o revoluci a boji za komunismus, proletariát, osvobození lidstva. Všechny tyto věci (*shiye* 事业), za které Lei Feng hodlá bojovat a obětovat jim „svoje všechno“, akcentovaná nutnost třídního boje a nutnost bezmezné oddanosti KS Číny a Maovi jsou klíčovým obsahem deníku, jak se propagoval v období Kulturní revoluce (1966–1976).

2.1.2 Vztah k lidu a lidovým masám

Stejně často jako oddanost straně a Maovi Lei Feng vyjadřuje svou oddanost také lidu (*renmin* 人民) a lidovým masám (*dazhong* 大众 nebo *qunzhong* 群众). V deníku opakovaně stvrzuje, že chce být takovým člověkem, co je druhým ku prospěchu. Nabádání občanů k tomu, aby se stali „pilnými služebníky lidu“ (*renmin de qinwuyuan* 人民的勤务员) a také „poslušnými nástroji strany“ (*dang de xunfu gongju* 党的驯服工具), bylo součástí dobové rétoriky KS Číny. Např. tato pasáž v článku v novoročním výtisku *Renmin ribao* z 1. ledna 1959 říká:

(...) všichni musíme dobře naslouchat slovům strany, být poslušnými nástroji strany, *celým srdcem a duší sloužit lidu*, sloužit výstavbě socialismu.

(...) 我们都必须好好地听党的话，作党的驯服工具，全心全意为人民服务，为社会主义建设服务。(Renmin ribao 1959)

Sloužit lidu (*Wei renmin fuwu* 为人民服务) bylo jedním z hlavních hesel KS Číny. Vychází z Maova projevu ze září 1944, jenž byl přednesen k památce Zhang Sideho 张思德, vojáka, který obětoval svůj život za záchranu svých soudruhů při nehodě v koksovně, kde se zřítíla pec. Zhang Side dokázal své soudruhy včas vystrčit ven, sám byl však zavalen a na místě zahynul. Mao volal po následování příkladu Zhang Sideho a nabádal lid k jednotě a společnému poražení japonských sil v probíhající Druhé čínsko-japonské válce (Baidu Baike nedat., Zhang Side). Zhang Side byl tedy příkladným hrdinou, stejně jako později Lei Feng. Lei Feng si toto heslo připomíná často, a stejně tak sám sebe často označuje za pilného služebníka lidu *renmin de qinwuyuan* a píše o svém odhodlání stát se poslušným nástrojem Strany *dang de xunfu gongju*. Služba lidu je s tématem Lei Fengova vztahu k lidu a masám úzce spojena, dále o ní poreferuje podkapitola Služba ostatním a sebeobětování.

V deníku je často zmiňováno to, jak důležitá a klíčová je jednota a soudržnost lidových mas. Lei Feng (1963: 54) si na toto téma 2. října 1961 poznamenal slova svého velitele:

Síla lokomotivy je velká, ale pokud od ní odpojíme vagony, není to k ničemu. Pokud je člověk, který vykonává práci, odloučen od mas, pak nedosáhne ničeho.

火车头的力量很大，如果脱离了车厢，就起不到什么作用。一个人做工作，如果脱离了群众，就会一事无成……

Velitelova slova se záhy potvrdila, a to když Lei Feng zmobilizoval celý svůj oddíl k úklidu a všiml si, jakou rychlostí práci společně zvládli. Porozuměl tak, „že člověk musí spolupracovat s kolektivem, a až tehdy má největší sílu“ (一个人只有和集体结合在一起才能最有力量) (tamtéž).

Zároveň je ve vztahu k lidu a lidovým masám důležitý fakt, že jedinci je neustále připomínána povinnost stavět zájmy země, lidu a lidových mas nad své vlastní. Lei Feng v deníku 16. února 1961 přímo cituje Maova slova, jimiž se řídí:

Péče o Stranu a o lidové masy má prioritu před péčí o jedince, péče o druhého člověka má prioritu před péčí o sebe sama.

关心党和群众比关心个人为重，关心他人比关心自己为重。(Mao Zedong citován podle Lei Feng 1963: 27)³⁰

A 3. května 1961 popisuje, jak tato poučná slova uvádí do praxe:

Viděl jsem soudruha, jak dělal něco, co škodilo veřejnosti a prospívalo jen jemu samému. Byl jsem tím znepokojen a ihned jsem ho pokáral a usměrnil. (...)

..... musím si pamatovat, a toto uplatnit ve svém životě a ve svém jednání – zájmy revoluce převyšují všechno, za každé okolnosti je nutné být připraven bez váhání obětovat svoje všechno za zájmy mas.

(...) Myslím si, že onen soudruh jednal příliš sobecky, proti myšlenkám kolektivismu. Co se týče lidí s myslí plnou takových reakcionářských myšlenek, ty musíme smést, stejně tak jako když koštětem smeteme nepořádek v domě, špína se nikdy neodklidí sama od sebe.

我看到一位同志做了一件损公利己的事，心里过不去，立即批评和制上了他。(...)

……牢牢记住，并且要贯穿在自己的生活和实际行动中去——革命的利益高于一切，处处为集体利益而不惜牺牲个人的一切。

(...) 我想那位同志太自私自利了，没有集体主义思想。对于这种人脑子里落后的东西，我们要去扫除，就像用扫帚扫房子一样，从来没有不经过打扫而自动去掉的灰尘。(Lei Feng 1963: 40)

Zde je vedle Lei Fengova důsledného dodržování Maových pokynů, přísné dodržování kázně a usměrňování soudruhů (ačkoliv do pozice zástupce velitele družstva byl Lei Feng povýšen až o několik dní později, 14. května 1961) patrný také jeho radikální a nelítostný přístup k lidem, kteří nejsou oddaní komunismu a nedodržují pokyny KS Číny a Maa.

---

³⁰ Jedná se o výňatek z Maova eseje „Proti liberalismu“ (*Fandui ziyoushuyi* 反对自由主义) z 7. 9. 1937.

Potlačení všeho osobního ve prospěch kolektivu a upřednostňování lidu a lidových mas před sebou samým je úzce spojeno s tématem sebeobětování, kterému se věnuje jedna z následujících podkapitol, nicméně zde jako příklad uvedu Lei Fengův (1963: 54) slavný výrok ze 3. října 1961:

Kdyby se naše domovina a lid ocitly v krizové situaci, já bych odvážně vykročil kupředu a nebál bych se za ně položit vlastní život. Dokud žiju, žiju pro lid a až zemřu, zemřu pro lid.

当祖国和人民处在最危急的关头，我就挺身而出，不怕牺牲。生为人民生，死为人民死。

Tento výrok se objevil např. na propagandistickém plakátu z 80. let.³¹

12. února 1962 sdílí svůj pohled na to, jak by měl vztah mezi členem KS Číny a lidem vypadat:

Myslím si, že komunista je pilným služebníkem lidu, útrapy ostatních by měl přijmout za své vlastní a radost soudruhů by měla být jeho vlastním štěstím.

我觉得一个共产党员是人民的勤务员，应当把别人的困难当成自己的困难，把同志的愉快当成是自己的幸福。(Lei Feng 1963: 68)

1. října 1961, v den státního svátku ČLR, Lei Feng (1963: 53) využívá metaforu sosny a vrby k vyjádření své houževnatosti a zároveň opět zachycuje svůj vztah k lidu a úsilí být jeho pilným služebníkem:

Budu jako sosna, nezaleknu se větru a deště, tvrdých mrazů ani ledu a sněhu, celý rok se budu zelenat; budu jako vrba, rozrostu se všude tam, kam to jde, prorostu mezi lid a mezi lidem pak zapustím kořeny, vyrostu, ponesu plody a budu pro lid tím nejvěrnějším pilným služebníkem.

我要像松树那样，不怕风吹雨打、严寒冰雪，四季常青；我要像柳树一样，插到哪里都能活，紧紧与人民连在一起，在人民中生根、长大、结果，做人民最忠实的勤务员。

S přihlédnutím k dnešní přetrvávající přítomnosti Lei Fengova ducha v čínské společnosti lze říci, že se jeho přání vyplnilo.

Svou lásku k lidu a lidovým masám popisuje dále např. 6. srpna 1961, krátce po své účasti na schůzi 4. místního SLZ města Fushun, kde, jak píše v deníku, ho zaujalo šest starších paní, se kterými pohovořil, a nakonec je doprovodil domů, kde jim ještě krátce vypomohl. Následně sdílí své myšlenky a pocity:

---

³¹ Viz obrázek 9.

.....Vycházím zde z třídního přátelství a lásky, a tak nemiluji jen tyto staré paní, ale miluji lid celé země, chudé lidové masy celého světa, všichni jsou mi drazí jako rodina, a já boji za jejich svobodu, osvobození a štěstí věnuji veškerou svou sílu, a i sám svůj drahocenný život.

……从阶级友爱出发，我不但爱这些老太太，而且爱全国人民，爱全世界的穷苦大众，他们都是我的亲人，我要为他们的自由、解放、幸福而贡献自己毕生的全部精力，直至最宝贵的生命。

(Lei Feng 1963: 49)

Zde se vedle lásky k lidu otevírá další prominentní téma deníku, a to téma osvobození lidstva (*renlei* 人类, nikoliv lidu *renmin* 人民). O něm Lei Feng v deníku také píše opakovaně, např. 10. března 1960:

V současné době je území naší země, Taiwan, stále okupováno americkými imperialisty a Čankajškovými bandity. Dvě třetiny chudých lidí ve světě se stále nedočkaly osvobození. Nemají co jíst, co obléct, jsou utlačováni, vykořisťováni. Nemohu se dívat na to, jak jsou šikanováni a ponižováni, rozhodně je nutné dovést revoluci do konce a osvobodit všechny ty, kdo žijí v utrpení.

今天，我国的领土台湾，还被美帝国主义和蒋匪霸占着。世界上还有三分之二的穷人没有得到解放。他们没有吃、穿，受压迫，受剥削。我决不能眼看着他们受欺凌，一定要将革命进行到底，解放所有的受苦受难的人民。(Lei Feng 1963: 13)

Kromě „utlačovaných“ obyvatel Taiwanu (jak bylo uvedeno výše) lze jako další příklad uvést kubánský lid, se kterým Lei Feng (1963: 32–33) soucítí a vyjadřuje mu podporu v záznamu z 20. dubna 1961, kdy opět kritizuje americké imperialisty, jmenovitě prezidenta Kennedyho, a americkou invazi na Kubu:

Kéž by mi narostla křídla a já mohl hned teď letět na Kubu a společně s hrdinným kubánským lidem rozdrtit kruté americké imperialistické psy, šakaly a vlky.

我恨不得立刻长上翅膀，飞到古巴，和英雄的古巴人民一道，粉碎美帝狗豺狼。

Nenávist vůči západním a především americkým imperialistům se v ČLR rozvinula v rámci studené války. Na intenzitě nabrala v době Korejské války, kterou čínské vedení chápalo jako obranu revoluce a národních zájmů. ČLR, která po konci občanské války usilovala o sjednocení všech čínských území, navíc musela přiznat, že Taiwan nepadne, přičemž podpora Taiwanu ze strany USA byla dalším ohniskem nenávisti (Spence 1990: 531–532). Z těchto záznamů je dále patrné, že oddanost, láska a pocit sounáležitosti s lidem a masami se tedy nevztahuje pouze na čínský lid, nýbrž na proletáře všech zemí. Zároveň je zde přítomen

emoční náboj, když Lei Feng hovoří o tématu sebeobětování a popisuje utrpení lidu, jemuž není schopen pomoci.

V neposlední řadě se Lei Feng v souvislosti se svým usilovným studiem často označuje za „věčného malého žáka lidových mas“ (永远做群众的小学生). Slovo „malý“ zde slouží ke zdůraznění Lei Fengova skromného a pokorného přístupu ke studiu a k lidovým masám. Téma studia je již předmětem následující podkapitoly, téma Lei Fengova vztahu k lidu tedy uzavřu poslední větou jeho deníku, napsanou 10. srpna 1962, pět dní před jeho smrtí:

Ode dneška budu lid ještě více milovat a uctívat, navždy budu malým žákem lidu, navždy budu pilným služebníkem lidu.

今后，我要更加热爱人民和尊敬人民，永远做群众的小学生，做人民的勤务员。（Lei Feng 1963: 89)

2.1.3 Usilovné studium a snaha o sebezdokonalení

Téma studia již bylo zmíněno několikrát jako další z význačných témat deníku. V první řadě se zaměříme na to, co má Lei Feng na mysli, když píše o „studiu“ nebo „učení se“ (*xuexi* 学习). „Studovat“ zde neznamena rozšiřovat své tvůrčí schopnosti a znalosti, nýbrž se jedná o následování přísné a jasně definované politicko-ideologické výchovy, která je zprostředkovávána důkladným studiem díla Mao Zedonga, přednáškami politických komisařů (*zhengzhiweiyuan* 政治委员, zkráceně *zhengwei* 政委) a médií.³² Dále je to následování příkladu, který mu je předkládán lidem³³ a armádním a stranickým vedením. Kromě Lei Fengova důkladného studia je zde také téma jeho usilovné snahy o sebezdokonalení, čili snahy o to, být tím nejlepším možným, nejprospěšnějším členem KS Číny a vojákem ČLOA.

„Jistého dne jistého měsíce“ roku 1959, tedy ještě před svým vstupem do ČLOA i KS Číny, ale jako hrdý člen Svazu komunistické mládeže, si Lei Feng poznamenává čtyři body, pro téma studia relevantní následující tři, které zachycují oblasti, ve kterých se hodlá vzdělávat a zlepšovat a vzdělávací metody:

---

³² Tj. především novinovými články, knihami a filmy o příkladných dělnících a národních hrdinech.

³³ Zde se hodí připomenout jeho heslo „navždy být malým žákem lidových mas“ (*yongyuan zuo qunzhong de xiaoxuesheng* 永远做群众的小学生).

1. Zvýšit intenzitu výcviku,³⁴ pilně studovat hlavní principy Svazu komunistické mládeže, pořádek ve Svazu komunistické mládeže a knihy zabývající se výcvikem členů Svazu komunistické mládeže, za každé okolnosti naslouchat slovům Strany; rozhodně a bezpodmínečně být poslušným nástrojem Strany.
  3. Pokorně se učit od lidových mas, využít dobrého vlivu příkladných členů Svazu komunistické mládeže, a vést lidové masy vpřed.
  4. Ovládnout zbraň kritiky a sebekritiky, stranické organizaci pravidelně podávat hlášení ohledně svého ideologického smýšlení, a pod jejím přímým vedením a dohledem usilovat o změnu svého smýšlení.
- 一、加强修养，努力学习团纲、团章和有关团员修养的书籍，处处听党的话；坚决地、无条件地做党的驯服工具。
- 三、虚心向群众学习，并以团员的模范作用，带动群众前进。
- 四、掌握批评与自我批评的武器，经常向支部汇报自己的思想情况，在支部的直接领导、监督下，努力改造自己的思想。(Lei Feng 1963: 2–3)

Důležitost kritiky a sebekritiky, jak je zmíněna zde ve čtvrtém bodě, je v deníku zmiňována opakovaně, jako např. také v již představeném úryvku o metafoře šroubku v úvodu kapitoly.

O kritice své osoby Lei Feng píše např. 10. září 1961, kdy jeho jednání zkritizoval velitel jeho čety (*paizhang* 排长). Jednalo se o to, že Lei Feng si dělal starosti o dva své soudruhy ve zbrani, kteří celý den bez ustání pracovali a neměli dost času se najíst. Přichystal jim jídlo a přemlouval je, aby se najedli, což několikrát odmítli s tím, že musí pokračovat v práci, než bude úplná tma – byli řidiči automobilu, jako Lei Feng, a jejich automobil (ač je to zvláštní) neměl světla. Tito dva soudruzi tedy později o Lei Fengově jednání podali hlášení veliteli čety. Předmětem velitelovy kritiky byla Lei Fengův subjektivismus v práci (*gongzuo zhuguan* 工作主观), kdy Lei Feng nejednal v zájmu lidových mas a kolektivu, nýbrž se soustředil na potřeby konkrétních jedinců. Lei Feng kritiku přijal jako přátelské doporučení a přislíbil, že od onoho dne své chování upraví tak, že „bude své činnosti více konzultovat s lidovými masami a brát zřetel na způsob, kterým jedná“ (办事多和群众商量，注意工作方法) (Lei Feng 1963: 49–50). Xiaofei Tian (2009: 15) však upozorňuje, že záznam je také ukázkou toho, jak Lei Feng v deníku brání své jednání. Ačkoliv v záznamu kritiku svého velitele přijal, dal

³⁴ Výraz *xiuyang* 修养 lze přeložit jako ‚výcvik‘, ale může také odkazovat k výrazu ‚sebekultivace‘, termínu původem z učení daoismu. Podobnou rétoriku využíval také Mao Zedong, např. jeho výrok „加强纪律性，革命无不胜“, volně přeložen: ‚S přísnější kázní bude revoluce neporazitelná‘ (Baidu Baike nedat., Xiuyang).

si také záležet, aby situaci náležitě popsal, vysvětlil v celém svém kontextu a své jednání tak obhájil.

Při této příležitosti a ve spojitosti s tématem kritiky si Lei Feng v záznamu ještě připomněl výrok Stalina:

Nemůžeme vyžadovat, aby kritika byla vždy stoprocentně správná. Když kritika přichází zdola, tak i v případě, že je správná pouze z 5–10 procent, ji nelze ignorovat.

我们不能要求批评百分之百的正确。如果批评是来自下面的，那么即使这种批评只有百分之五到百分之十是正确的，我们也不应当忽视。(Josif Stalin citován podle Lei Feng 1963: 50).

Sebekritiku Lei Feng vykonal např. 24. března 1962 poté, co jej přátelsky pokáral kuchař, když si Lei Feng během snídaně přidal rýži, která se připekla ke dnu hrnce. Lei Fenga kuchařovo pokárání urazilo, nechal rýži rýží a odešel; náhodou však byly právě v tu chvíli doručeny noviny, ve kterých si Lei Feng přečetl Maova slova, příhodně se týkající se přijímání kritiky. Následně sám k sobě promlouval: „Ty v sobě ale vůbec nemáš pokoru, co? Když tě někdo trochu pokárá, vůbec to neunesíš!“ (你多不虚心呀! 人家批评重一点, 你就受不了啦!) a po chvíli přemýšlení se vrátil do kuchyně, kde se kuchaři za své chování omluvil „a ještě věnoval pozornost vlastním nedostatkům“ (并检查了自己的缺点) (Lei Feng 1963: 74).

Své soudruhy pak Lei Feng v deníku sám kritizuje např. 19. října 1961, když píše o tom, jak se někteří vymlouvají, že nemají dostatek času na studium. Využívá zde metaforu hřebíku, podobně jako s metaforou šroubku se tedy opět jedná o metaforiku strojů:

Na kvalitním dřevěném prkně nenajdeme žádné díry, a přesto do něj lze zatlouct hřebík, čím to je? Je to tím, že hřebík je do dřeva vtisknut a pevně zavrtán vlivem velkého tlaku.

一块好好的木板，上面一个眼也没有，但钉子为什么能钉进去呢？这就是靠压力硬挤进去的，硬钻进去的。(Lei Feng 1963: 58–59)

Lei Feng pokračuje slovy, že je nutné si osvojit „ducha hřebíku“ (*dingzi jingshen* 钉子精神), přičemž zdůrazňuje dvě důležité vlastnosti takového hřebíku: odhodlání někam se vtisknout (*ji jin* 挤劲) a odhodlání zavrtat se (*zuan jin* 钻劲). Výraz *zuan* 钻 však vedle ‚vrtat‘ znamená také ‚pilně studovat‘, podobně jako anglický výraz *drill*. V češtině by tomuto snad odpovídal

výraz „dřít“. Soudruzi by podle Lei Fenga tedy neměli mít problém studium „vtisknout“ někam do svého rozvrhu a také by jim nemělo chybět odhodlání pevně „dřít“.

Tímto se od tématu kritiky přesouváme k tématu usilovného a pilného studia. 29. dubna 1961 Lei Feng podával hlášení na šesté schůzi reprezentantů Čínského svazu komunistické mládeže ženijního vojska Shenyangského vojenského okresu (*Shenyang junqu gongchengbing di liu jie Gongchanzhuyi Qingniantuan daibiao huiyi* 沈阳军区工程兵第六届共产主义青年团代表会议), ve kterém detailně představil organizaci svého studia díla Mao Zedonga. Záznam svého hlášení si poznamenal do deníku, kde v bodech vyjmenovává, které texty předsedy Maa již nastudoval, a v čem konkrétně mu byly přínosem. Zde jsem pro ilustraci vybrala pouze několik bodů, která představují různá odvětví, v rámci kterých Lei Feng (1963: 36–37) nachází užitek ve studiu Maova díla:

5. Po studiu projevu „O správném řešení rozporů uvnitř lidu“³⁵ jsem „nejmenovanému“ soudruhovi pomohl vyřešit jeho ideovou otázku.
  6. Po studiu projevů předsedy Maa na téma překonávání náročných situací jsem překonal své potíže s házením granátů.
  7. Po nastudování projevu „Sloužit lidu“ jsem v neděli místo odpočinku, i přes svou nemoc, pomohl dělníkům převážet cihly, při cestě vlakem jsem se stal průvodčím a řešil potíže pasažérů, svůj vlastní chléb jsem daroval jednomu starému strýčkovi a ještě jsem mu daroval jeden *yuan* na zakoupení jízdenky.
- (五) 学习《关于正确处理人民内矛盾的问题》，解决了×××同志的思想问题。
- (六) 学习毛主席所说的怎样战胜困难后，战胜了投手榴弹的困难。
- (七) 学习了《为人民服务》的文章后，在星期日休息时间带病帮助工人推砖，在乘火车时当服务员，解决旅客的困难，把自己的面包给一位老大爷吃，还给他一元钱买车票。

V závěru záznamu si Lei Feng (tamtéž) zapsal svůj studijní plán, konkrétně to, v jakých oblastech hodlá využít Maovo dílo pro svůj pokrok a sebezdokonalení:

Problém – studium – provedení v praxi – shrnutí

1. Spojit studium díla předsedy Maa s přetvořením svého myšlení, osvojit si heslo *celým srdcem i duší sloužit lidu* a světový názor dialektického materialismu.
2. Spojit studium díla předsedy Maa se zlepšením svého pracovního výkonu.
3. Spojit studium díla předsedy Maa s dobrým výkonem při výcviku a zlepšení svých schopností.

---

³⁵ Maův projev z února 1957, jehož přednes byl spouštěcím mechanismem pro Hnutí za nápravu stylu práce (*Zhengfeng yundong* 整风运动). Standardní název projevu je „*Guanyu zhengque chuli renmin neibu maodun* 关于正确处理人民内部矛盾“.

4. Spojit studium díla předsedy Maa se studiem mezinárodní a domácí situace a poslání, zásad a politiky Strany.

问题——学习——实践——总结

- 1、学习毛主席著作与改造自己的思想相结合，树立全心全意为人民服务的思想和辩证唯物主义世界观。
- 2、学习毛主席著作与改进自己的工作结合。
- 3、学习毛主席著作与搞好训练提高技术结合。
- 4、学习毛主席著作与学习国内外形势、党的任务、方针和政策相结合。

Lei Feng se k Maově dílu obrací velmi často, ať už během svých úvah o světě a společnosti, při řešení problémů vzniklých v práci, při pomoci soudruhům nebo během své služby ostatním. Nachází v něm inspiraci a motivaci v náročných situacích, a někdy mu dokonce přímo poslouží k jejich řešení, jako např. když 11. ledna 1962 zmobilizoval celý oddíl, aby studoval text předsedy Maa, „Rozhovor s americkou novinářkou Anne Louise Strong“ (který byl již jednou zmíněn výše). K tomu došlo poté, co jeho soudruzi ve zbrani po absolvování přednášky o obraně proti atomovému útoku vyjádřili svůj strach z atomových zbraní. Lei Feng (1963: 63) si závěrem dne zapsal:

Absolvováním studia všichni zvýšili své porozumění a zaujali ten správný postoj. (...) Díky tomu, že všichni jasněji porozuměli vztahu mezi člověkem a zbraní, všichni následně během atomového cvičení projeví naprosté nadšení, odvahu a upřímnou snahu. Ačkoliv jsme atomové cvičení probíhalo v terénu při méně než -20 °C, nikdo si nestěžoval.

通过学习，大家提高了认识，端正了态度。(...) 由于大家对人和武器的关系有了明确的认识，因此在防原子弹操练中，大家干劲十足，信心百倍，操作认真。虽然在零下二十多度的野外练习防原子，但没有一个人叫苦的。

V záznamu z prosince 1960 Lei Feng (1963: 20–21) popisuje, jak se stát „dobrým vojákem předsedy Maa“ (毛主席的好战士). Tento záznam se překvapivě netýká přísného vojenského výcviku, ale místo toho opět akcentuje důležitost důsledného studia díla předsedy Maa: „Je třeba pozorně číst dílo předsedy Maa, naslouchat slovům předsedy Maa, jednat dle instrukcí předsedy Maa, až tehdy se lze stát dobrým vojákem předsedy Maa“ (必须认真读毛主席的书, 听毛主席的话, 照毛主席指示办事, 才能做毛主席的好战士).

O svém odhodlání být dobrým vojákem předsedy Maa Lei Feng (1963: 8) píše i při svém vstupu do ČLOA, kdy si poznamenává šest bodů, ve kterých vysloví svůj závazek vůči

armádě, lidu a straně. Tři z nich byly v práci již vyjmenovány, a to v souvislosti s tématem oddanosti, nyní přišel čas vyjmenovat zbylé tři, které objasňují Lei Fengovo studium vojenských a politických záležitostí:

2. Zintenzivnit svou politickou výchovu, více číst noviny a knihy o politice, bez opoždění se účastnit všech armádních setkání a přednášek, s nadšením šířit politiku Strany, sblížit se s organizací, včas organizaci podávat hlášení o všemožných situacích, bez ustání prohlubovat své ideově politické uvědomění.
  4. Přísně dodržovat vojenskou kázeň, s pokorou se učit od zkušených vojáků, pilně studovat, zintenzivnit studium vojenských záležitostí, vždy být připraven udeřit na nepřátele.
  6. Budu se pilně vzdělávat v oblasti politiky, vojenství, dál rozšiřovat své znalosti a pořádně cvičit a posilovat. Budu v armádě usilovat o to, abych se stal výjimečným hrdinou, rozhodně se stanu dobrým vojákem Mao Zedongovy éry a své rozmilé mládí zasvětim té nejvelkolepější věci vlasti.
- 二、加强政治学习，多看报纸和政治书籍，按时参加部队各种会议和学习，积极宣传党的政策，密切靠近组织，及时向组织反映各种情况，不断提高自己的政治思想觉悟。
- 四、严格遵守部队一切纪律，做到虚心向老战士学习，刻苦钻研，加强军事学习，随时准备打击敌人。
- 六、我要努力学习政治、军事、文化，我要好好地锻炼身体。我一定要在部队争取立功当英雄，我一定要做一个毛泽东时代的好战士，我要把我可爱的青春献给祖国最壮丽的事业。

14. května 1961 byl Lei Feng povýšen na zástupce velitele (*fu banzhang* 副班长) 4. družstva (*si ban* 四班). Zmiňuje zde povinnost vojenských velitelů postarat se o každého vojáka, stvrzuje své odhodlání na sobě dál pilně pracovat a být druhým příkladem a hovoří o důležitosti studia Mao Zedongova učení:

Rozhodně budu dělat věci takovým způsobem, k jakému nás vede předseda Mao, budu pilně studovat marxismus-leninismus a Mao Zedongovo učení, ve všech ohledech budu vzorem pro druhé, o každého soudruha se budu starat v duchu třídní otcovské lásky. Vlastními skutky budu dobrým vlivem a pomocí pro soudruhy, budu na sebe neustále klást vysoké nároky, tělem i duší pracovat pro Stranu, sloužit svým soudruhům ve zbrani. Trpělivě soudruhy povedu k hlubšímu porozumění komunismu a postarám se o to, aby všichni ještě pilněji studovali dílo předsedy Mao, aby všechny skutky odpovídaly Mao Zedongovu učení, budu se všemi soudruhy z celého oddílu zajedno a budu usilovat o vytvoření „družstva čtyř předností“ a „roty čtyř předností“ a o to, abych si zasloužil titul „voják pěti předností“.

我会坚决按毛主席指示办事，努力学习马克思列宁主义和毛泽东思想，事事以身作则，用积极有爱的精神关心每个同志。以自己的实际行动，去影响和帮助同志，时时严格要求自己，全心全意为党工作，为战友们服务。耐心帮助同志们提高共产主义觉悟，组织大家更好地学习毛主席

席著作，用毛主席的思想指导一切行动，为创造四好班、四好连和争当五好战士而斗争。(Lei Feng 1963: 42–43)

Poslední věta odkazuje k *Wu hao zhanshi yundong* 五好战士运动 ‚Hnutí za vojáky pěti předností‘ a *Wu hao lianbu yundong* 四好连队运动 ‚Hnutí za roty čtyř předností‘, která v 60. letech zahájil v rámci ČLOA maršál Lin Biao. Hnutí vysvětluje článek *Renmin ribao* z 18. ledna 1964: titul „voják pěti předností“ (*wu hao zhanshi* 五好战士) existoval od roku 1960 a byl vyhrazen pro vojáky, kteří splnili následující podmínky: (1) měli dobré ideově politické uvědomění, (2) dobrou vojenskou zdatnost, (3) jejich pracovní styl odpovídal *sanba zuofeng* 三八作风 ‚stylu práce tří a osmi‘ (viz níže), (4) dobře plnili úkoly a mise a (5) byli v dobré fyzické kondici. „Rotou čtyř předností“ (*si hao lianbu* 四好连队) pak byla rota, jejíž členové splnili následující podmínky: (1) měli dobré ideově politické uvědomění, (2) jejich pracovní styl odpovídal ‚stylu práce tří a osmi‘, (3) měli dobrý vojenský výcvik a (4) dobrou životosprávu. Tento titul byl udělován od roku 1961 (*Renmin ribao* 1964).

Mao Zedong shrnul dobrý styl práce vojáků ČLOA v následujících třech větách:

Pevně daný a správný politický směr. Usilovný a jednoduchý styl práce. Čilá a přizpůsobivá strategie.

坚定正确的政治方向。艰苦朴素的工作作风。灵活机动的战略战术。

A osmi znacích:

Jednota, intenzita, vážnost, čilost.

团结，紧张，严肃，活泼。

Podle těchto tří vět a osmi znaků je tedy dobrý styl práce nazýván *sanba zuofeng* 三八作风 ‚styl práce tří a osmi‘ (tamtéž).

5. května 1961 *Renmin ribao* otiskly článek o Lei Fengovi, v němž byl jako „mladý voják pěti předností“ představen (*Renmin ribao* 1961). To potvrzuje, že Lei Feng titul obdržel a v tomto záznamu stvrzuje své rozhodnutí usilovat o obhájení titulu, a zároveň o to, aby ocenění pod jeho vedením dosáhly také jeho družstvo a rota.³⁶

---

³⁶ V září 1961 byl Lei Feng zvolen velitelem čtvrtého družstva, a pod jeho vedením se jeho družstvo skutečně stalo „družstvem čtyř předností“ (*si hao ban* 四好班) (Baidu Baïke nedat., Lei Feng).

Jako další motivaci k práci (a připomenutí si hodnoty skromnosti) si Lei Feng (1963: 14) 5. června 1960 poznamenal:

V práci si berme za příklad toho soudruha, který je nejaktivnější; v životě si berme za příklad toho soudruha, který stojí nejnižší.

在工作上，要向积极性最高的同志看齐；在生活上，要向水平最低的同志看齐。

Podstatou výroku je, aby se člověk v práci snažil o co nejlepší výsledek, ale ve svém životě se nesrovnával s někým, kdo je na tom lépe, a setrval skromným. Tato slova podle všeho pocházejí z pera Lei Fenga a jsou jedním z jeho slavných výroků, zároveň jsou však narážkou na výrok konfuciánce Fan Zhongyana 范仲淹, básníka a politika z doby dynastie Song 宋:

„Jako první ze všech se budu starat o starosti světa, jako poslední se budu radovat s radostmi světa“

先天下之忧而忧，后天下之乐而乐。(Fan Zhongyan citován podle Lomová 2005: 48)

18. ledna 1960 si Lei Feng (1963: 11) zapsal další motivační výrok, v tomto případě krátké dvojverší na téma zocelení a sebezdokonalení:

Soudruhu Lei Fengu:

Budiž sosnou v bouři a lijáku,

a ne slabým výhonkem ve skleníku.

雷锋同志，

愿你作暴风雨中的松柏，

不愿你作温室中的弱苗。

Vytrvalost je důležitá, a na cestě k sebezdokonalení Lei Fenga nikdy neodradil ani prvotní neúspěch. 20. května 1961 píše o tom, jak se ve velmi náročném a pracovně vytíženém období, kdy nikdo z jeho oddílu neměl čas na jakékoliv osobní záležitosti, rozhodl vypomoci svým soudruhům ve zbrani tím, že všem ostříhá vlasy. Ve chvílce volného času běžel do nedalekého holičství a jal se učit techniku stříhání vlasů. Jeho první pokus byl však nezdarem, jeho soudruh ho ani nenechal sestříh dokončit. Lei Feng se nevzdal a velkou motivací mu i zde bylo dílo předsedy Maa. Svůj volný čas dál věnoval učení správné techniky, až ji ovládl, a nakonec ho o sestříh žádali všichni jeho soudruzi, včetně toho, kterého neúspěšně stříhal jako prvního (Lei Feng 1963: 43–44). Skrze vylepšení svých schopností a znalostí zde Lei Feng zároveň zafungoval jako člověk prospěšný svému okolí a pilný služebník lidu *qinwuyuan*. Na toto téma si v deníku 6. května 1962 připomíná slova Marxe:

„Lidé bez znalostí a dovedností nemohou nikomu nikdy prospět.“ Dnes, v zájmu prospěchu lidu, společenské třídě a revoluci, je ještě víc potřeba učit se novým dovednostem. Proto, právě kvůli tomuto cíli, se chci skromně a pilně učit a skutečně se naučit dovednostem.

不学无术，在任何时候对任何人都不会带来利益。今天，我为了人民的利益，阶级的利益，革命的利益，多学点本领就更为必要了。我所以要虚心学习，刻苦钻研，学到真本领，就是为此目的。(Lei Feng 1963: 80–81)

V neposlední řadě je Lei Fengovi motivací při studiu a snaze o sebezdokonalení naděje, že „svou silnou vůlí, nezištnou dřinou, pilným studiem a dobře odvedenou prací“ dosáhne setkání s předsedou Maem (Lei Feng 1963: 53). V tomto duchu jej podpořil také např. Liao Chujiang 廖初江, příkladný voják, se kterým se osobně setkal v roce 1961. Když s ním Lei Feng sdílel svůj sen o setkání s předsedou Maem, Liao Chujiang mu s úsměvem odvětil, že pokud vytrvá ve své tvrdé práci a úsilí, určitě si svůj sen splní (Lei Feng 1963: 29). Lei Feng se s Maem nikdy nesetkal, nicméně se díky své tvrdé práci posmrtně stal národní ikonou a kampaň Učme se od soudruha Lei Fenga zahájil právě předseda Mao, jak upozorňuje i Xiaofei Tian (2009: 8).

2.1.4 Služba ostatním a sebeobětování

26. listopadu 1961 si Lei Feng zapsal, že po důkladném nastudování všech čtyř³⁷ svazků *Vybraných spisů Mao Zedonga* (*Mao Zedong xuanji* 毛泽东选集) porozuměl, „jakým druhém člověka by měl být a pro koho žít“ (怎样做人, 为谁活着), tedy že skutečným smyslem života je služba druhým (Lei Feng 1963: 59). V této kapitole bude představeno téma Lei Fengovy nezištné služby ostatním a také jeho obětování se pro druhé, nejedná se zde však o téma obětování vlastního života za revoluci apod., které již bylo rozebráno v souvislosti s oddaností Maovi a KS Číny. Některé příklady služby ostatním již také byly zmíněny v souvislosti s tématy předešlých podkapitol, např. když se Lei Feng učil stříhal vlasy, aby pomohl svým soudruhům ve zbrani (téma sebezdokonalení), nebo když pomáhal starším paním (téma služby lidu).

V deníku najdeme několik záznamů o tom, jak Lei Feng druhým daruje své jídlo či peníze. Lei Feng uvádí, že ve svém jednání se řídí následujícími slovy: „Vždy lidu s radostí dávat mnoho, a od lidu si brát pomálu“ (永远愉快的多给别人, 少从别人那里拿取) a tohoto „ducha komunismu“ (*gongchanzhuyi jingshen* 共产主义精神) se rozhodl zavést do všech svých činností (Lei Feng 1963: 55–56).

---

³⁷ Dnes je publikovaných pět svazků, pátý svazek byl vydán v roce 1977.

20. srpna 1960 píše o tom, jak byl označen za „hlupáka“ (*shazi* 傻子) poté, co se rozhodl využít peníze, které by si normálně odložil stranou, na podporu výstavby místní lidové komuny a na pomoc záplavami zasažené oblasti. Lei Feng se nezalekl kritiky a posměchu ze strany druhých, ale zůstal věrný svému přesvědčení a konal tak, jak považoval za správné a prospěšné straně a lidu. Řekl si:

Musím být člověkem, který je prospěšný lidu a lidem své vlasti. Pokud toto znamená, že jsem hlupák, tak ať. Revoluce a budování socialismu si žádá právě takové hlupáky.

我要做一个有利于人民、有利于国家的人。如果说这是“傻子”，那我是甘心愿意做这样的“傻子”的，革命需要这样的“傻子”，建设也需要这样的“傻子”。(Lei Feng 1963: 14)

21. října 1960 Lei Feng (1963: 15) popisuje, jak na pracovišti přenechal svůj oběd soudruhovi Wang Yantangovi 王延堂, který si ten den žádné jídlo nepřinesl. „Ačkoliv jsem měl hlad, nechal jsem ho najíst se dosyta a to mi udělalo tu největší radost“ (我虽饿点, 让他吃饱, 这是我最大的快乐).

30. 12. 1961 Lei Feng (1963: 60–61) píše o tom, jak matka jeho soudruha, Qiao Anshana 乔安山³⁸ onemocněla. Qiao Anshan si vybavil dovolenku a chystal za ní jet, aby se o ni postaral, neměl však na cestu dost peněz. Lei Feng mu bez váhání daroval 10 *yuanů* a ještě pro něj a pro jeho matku koupil půl kila sucharů. Zmiňuje, jak mu Qiao Anshan dojatě děkoval.

Finanční a materiální pomoc jsou však jen zlomkem toho, co Lei Fengova služba ostatním zahrnuje. Skvělým příkladem Lei Fenga v roli pilného služebníka lidu je záznam o jeho cestě vlakem z 23. dubna 1961:

Vlak byl plný pasažérů a já sledoval, jak má průvodčí plné ruce práce a pomyslel jsem si, že já sám jsem členem KS a úkolem všech členů KS je oddaně *celým srdcem i duší sloužit lidu*. Za těchto okolností bych se měl dobrovolně ujmout práce průvodčího a obsloužit pasažéry. Své místo jsem přenechal starší paní, našel si koště a zametl jsem celý vagon, poté jsem umyl okna i podlahu a podával jsem pasažérům horkou vodu. Jedna starší paní mi srdečně řekla: „Synku, vidím, že jsi celý upocený, odpočiň si přeci!“ S úsměvem jsem odvětil: „To nic není!“ ..... Vrchní velitel se zvedl, chytil mne za ruku a řekl: „Od tebe by se všichni měli učit.“ Veliteli jsem odpověděl: „*Sloužit lidu*, to je povinnost, kterou musím splnit.“

---

³⁸ Qiao Anshan byl již představen v úvodní kapitole práce jako muž zodpovědný za Lei Fengovu smrt. Zároveň je mu věnována kapitola v knize *Hledá se Lei Feng* a v této práci se znovu objeví v páté kapitole.

列车上的旅客很多，我看服务员忙不过来，心想，自己是一个共产党员，共产党员的全部任务就是全心全意为人民服务。在这种情况下，我应当做一名义务服务员，为旅客们服务。我把自己的座位让给了一个老大娘，自己在车上找到了一把扫帚，挨个扫完了整个车厢，接着又擦玻璃和车厢，而后给旅客们倒开水。有个老太太很亲切地对我说：“孩子看你累得满头大汗，该休息啦。”我回答说：“没什么！”……一个大尉首长站起来握着我的手说：“大家应该向你学习。”我对首长说：“为人民服务这是我应尽的义务。” (Lei Feng 1963: 33–34)

Lei Feng tedy na základě svého politického uvědomení sám převzal iniciativu a v tom okamžiku se stal skutečným pilným služebníkem lidu *qinwuyuan*. Podobné situace, kdy Lei Feng obětuje svůj volný čas a dobrovolně se ujme práce někoho jiného, aby byl ku prospěchu kolektivu, se v deníku opakují, např. v neděli 14. května 1961, kdy si Lei Feng místo odpočinku naplánoval, že půjde vypomáhat do kuchyně, čímž „každému osladí život tím, že připraví nějaké chutné jídlo, a také dopřeje kuchyňské jednotce pořádný odpočinek a dá jim prostor vyřídit si nějaké své maličkosti“ (一方面给大家改善生活，做点好吃的，另一方面让炊事员很好地休息一下，以处理一些个人的琐事) (Lei Feng 1963: 42).

15. října 1961, opět v neděli, se Lei Feng rozhodl „tajně“ vypomoci svým soudruhům ve zbrani, a když byli všichni venku, vyčistil matrace, jednomu soudruhovi zašil zničenou prošivanou deku, vypomohl v kuchyni s přípravou jídla a všude uklidil. Dle svých slov tedy ten den „naplnil svou povinnost jakožto pilného služebníka lidu“ (今天我尽到了一个勤务员应尽的义务). Navíc si užíval pocit toho, že byl „neznámým hrdinou“ (无名英雄), neboť jeho soudruzi skutečně nevěděli, že to všechno udělal právě on, a to je podle něj „to nejhrdinštější“ (最光荣的) (Lei Feng 1963: 57). Článek Xiaofei Tian (2009: 4) upozorňuje na fakt, že Lei Feng v armádě jako pilný služebník lidu *qinwuyuan* zastával z velké části práce, které jsou tradičně považovány za ženské, např. šití, vaření a úklid. Podle Xiaofei Tian se jedná o odkaz k jednomu z klasických námětů čínských příběhů, kdy „Bůh nebes sešle dobrosrdečnému mladému muži vílu, která mu pomůže s domácími pracemi, zatímco on venku pracuje,“ přičemž identita víly nesmí být odhalena, jinak bude muset lidský svět opustit, což opět připomíná Lei Fenga a jeho touhu setrvat pro své soudruhy „neznámým hrdinou“.

Lei Feng se nezastaví skutečně před žádnou prací, a 17. října 1961 opět bez váhání obětoval svůj čas určený k odpočinku, aby vyčistil žumpu, která již byla úplně plná. Tím se stal opět terčem posměchu, kdy ho někteří soudruzi začali nazývat „Panem Fekálistou“ (*dafen fu* 大粪

夫). Lei Feng si z toho však nedělal těžkou hlavu, vzpomněl si totiž na Shi Chuanxianga 时传祥, oceněného příkladného dělníka, který se dokonce setkal s prezidentem Liu Shaoqim, a to při příležitosti „Setkání hrdinů“ (*Qunyinghui* 群英会) v Pekingu v roce 1959. Shi Chuanxiang byl dělníkem vyvážejícím žumpy.

16. ledna 1962 Lei Feng vypráví, jak v hustém sněhu a ostrém větru, v nejméně příznivém období roku³⁹ s dalším soudruhem z vlastní iniciativy provedli údržbu vozu. Popisuje, jak jim součástky přimrzaly k rukám, a prsty měli celé rozpraskané (Lei Feng 1963: 64–65).

Ve všech výše popsaných situacích je vedle služby lidu přítomné i velmi podstatné téma sebeobětování; Lei Feng dobrovolně věnuje práci svůj čas určený k odpočinku, daruje druhým své peníze i jídlo, někdy dokonce dobrovolně zůstane o hladu, a jindy je pro své činy zase vystaven posměchu ze strany svých soudruhů. Nezalekne se špatného počasí a jakkoliv náročných pracovních podmínek; jako správný člen KS Číny a voják ČLOA vždy staví zájmy kolektivu nad své vlastní.

2.1.5 Skromnost a nezištnost

Lei Fengova skromnost se manifestuje především tak, že Lei Feng veškeré své úspěchy připisuje KS Číny, Maovi a svým soudruhům. 15. listopadu 1960 si Lei Feng připomněl nutnost „při pití vody nezapomínat, odkud pramení“ (*yinshuisiyuan* 飲水思源), tedy nutnost vždy pamatovat na to, komu vděčí za svůj současný, šťastný život – KS Číny a předsedovi Maovi (Lei Feng 1963: 19). Důležitost setrvání skromným je v deníku dále opakovaně připomínána také mj. Maovým výrokem „Ze skromnosti vychází pokrok, pýcha předchází pád“, jenž byl již představen v úvodu této kapitoly.⁴⁰

29. června 1961 Lei Feng dává najevo fakt, že rozhodně nehodlá usnout na vavřínech a k srdci si bere Maova varovná slova ohledně pýchy:

Máte mnohé silné stránky, jste velice prospěšní, ale pamatujte, za žádnou cenu nesmíte sklouznout k pýše. Jste všemi uznáváni, tak to má být, ale právě z toho může pýcha pramenit. Pokud pýchu začnete pociťovat, již nebudete více skromní, nebudete pilní, nebudete mít v úctě lid, nebudete mít v úctě nadřízené, nebudete mít v úctě lidové masy, a pak již pro lid nebudete hrdiny a příkladem hodným následování. V minulosti už takoví lidé existovali, a já doufám, že vy nepůjdete v jejich stopách.

---

³⁹ V prvním měsíci po zimním slunovratu, období *sanjiutian* 三九天.

⁴⁰ Viz strana 26 v této práci.

你们有许多的长处，有很大的功劳，但是你们切记不可以骄傲。你们被大家尊敬，是应当的，但是也容易因此引起骄傲。如果你们骄傲起来，不虚心，不再努力，不尊重人家，不尊重干部，不尊重群众，你们就会当不成英雄和模范了。过去已有一些这样的人，希望你们不要学他们。

(Mao Zedong citován podle Lei Feng 1963: 46)⁴¹

Podobně, jako Mao promlouvá k vojákům, Lei Feng (1963: 72) promlouvá sám k sobě v záznamu z 27. února 1962:

Lei Fengu, ach, Lei Fengu! Varuji tě, abys nikdy nezapomněl: za žádnou cenu nesmíš zpychnout! Nikdy nesmíš zapomenout: to Strana tě zachránila ze spárů tygra, to Strana ti dala vše, co máš…… to, abys byl schopen něco udělat, to je tvoje vlastní povinnost, kterou musíš plnit. Každý, jakkoliv malý úspěch a pokrok, kterého dosáhneš, by však měl náležet Straně, měl by být připsán na účet Strany.

雷锋呀，雷锋！我警告你牢记：千万不可以骄傲。你永远不能忘记，是党把你从虎口中拯救出来，是党给了你一切……至于你能做一点事情了，那是自己应尽的义务。你每一点微小的成绩和进步都应该归于党，要记在党的账上。

A pýchu dále kritizuje v záznamu z 2. března 1962:

Pyšný člověk, to je ve skutečnosti člověk nevědomý. Neví, kolik misek s jídlem může sníst, nerozumí, že je pouhou kapkou v oceánu……

Takoví lidé jsou jako voda v lahvi. Lahev, která není úplně naplněná, ale která je plná jen z poloviny, v té to šplouchá, ale ven nic nevyšplouchne.

Tak na co by měl být takový člověk pyšný?

骄傲的人，其实是无知的人。他不知道自己能吃几碗干饭，他不懂得自己只是沧海之一粟……

这些人好比是一个瓶子装的水，一瓶子不满，半瓶子晃荡，可是还晃荡不出来。

这有什么值得骄傲的呢？(Lei Feng 1963: 72–73)

Lei Fengova slova zde jsou variací na úsloví „*yi ping bu xiang, ban ping huangdang* 一瓶不响，半瓶晃荡“，tedy „lahev [plná vody] nevydává žádný zvuk, [z poloviny plná] lahev šplouchá“. Znamená to, že člověk, který je „plný“, tedy schopný, je zpravidla tichý, a plytký člověk, tedy člověk nedostačujících schopností, je hlučný. Lei Feng ale píše: „Lahev, která není úplně naplněná, ale která je plná jen z poloviny, v té to šplouchá, ale ven nic

---

⁴¹ Jedná se o část Maova projevu „*Bixu xuehui zuo jingji gongzuo* 必须学会做经济工作“ [Musíme se naučit ekonomické práci] z 10. ledna 1945.

nevyšplouchne.“ Jeho slova vykládám následovně: člověk, který není plný (schopný), nemá co nabídnout, nic z něj nevychází, a proto nemá nic, na co by měl být pyšný.

Lei Fengova skromnost se dále projevuje ve svém základním slova smyslu, tedy zkrátka tak, že si vystačí s málem. 28. dubna 1961 sdílí své myšlenky o současných poměrech v Číně, která „právě prochází náročným obdobím“ (现在我们国家处于困难的时期). Všichni by podle něj „měli myslet hlavně na vlast a vše důkladně plánovat, neboť nyní nelze žít pouze v přítomném okamžiku a už nepřemýšlet nad tím, co bude zítra“ (应该处处为国家着想, 事事要精打细算, 不能今朝有酒今朝醉, 明日愁来明日忧). Ke vzkříšení země je nutné využít vlastní soběstačnosti, „rezolutně odmítat nenasytost a vyvarovat se plýtvání“ (坚决反对大吃大喝, 力戒浪费) (Lei Feng 1963: 35).

Tuto svoji skromnost demonstroval např. 8. května 1962, když armáda rozdělovala letní uniformy a gumové boty. Lei Feng místo dvou uniforem přijal jen jednu a také jen jeden pár bot, aby tak „vyjádřil, že je s lidovými masami v dobrém i ve zlém a odlehčil jejich břemenu, aby společně přečkali tyto krušné časy“ (为了和人民群众同甘共苦, 减轻人民的负担, 共同克服目前的困难). Opět zmínil, že Čína „právě prochází těžkým obdobím, a je velmi chudá“ (当前国家正处在困难时期, 再说, 我们的国家还很穷). Rozhodl se tedy raději spravit své staré boty a zašít své obnošené šaty, neboť i to je „stále milionkrát lepší, než děravé a zničené oblečení, které nosil v minulosti“ (也比我过去披的破烂衣服要好千万倍) (Lei Feng 1963: 81–82). To, jak Lei Feng hovoří o náročném období a chudobě, kterou Čína zažívá, odpovídá poměrům období probíhajícího Velkého skoku, ačkoliv jde pouze o náznaky.

V krátkém záznamu z 10. října 1961 se Lei Feng přímo vyjadřuje k tématu nezištnosti a popisuje ideálního revolucionáře:

Myslím si, že pravý revolucionář je nezištný, všechny jeho činy a skutky jsou ku prospěchu lidu a jeho zodpovědnost nezná hranic.....

我觉得一个真正的革命者, 他是大公无私的, 所作所为, 都是对人民有益的, 他的责任是没有边的…… (Lei Feng 1963: 55)

Lei Fengova skromnost a nezištnost je jednou z jeho hlavních charakteristik, pro které je obdivován a dáván druhým za příklad. Lei Feng údajně nestál o obdiv a chválu ostatních, a také si (podle svých slov výše) užíval roli „neznámého hrdiny“, nicméně své dobré skutky si

do deníku zaznamenává poměrně často, někdy navíc doprovázené emotivními reakcemi lidí, kterým pomohl, které ještě umocňují dojem jeho altruismu.

Obsahová analýza *Lei Fengova deníku* nám představila Lei Fengův charakter skromného a nezištného, oddaného, a věrného, obětavého a pracovitého čínského občana, který byl utvořen jeho životními událostmi a péčí a výchovou KS Číny, ČLOA a předsedy Maa.

Záznamy jeho každodenního života nastínily život v ČLR v období Velkého skoku; je tu tvrdá práce, usilovné studium a vojenský výcvik, výpomoc rolníkům z lidových komun, důraz na kolektiv a potlačení čehokoliv osobního. V deníku není jediný náznak kritiky či pochybování o straně, Maovi ani armádě i přes přiznaně náročné životní podmínky. Když se na pochybách či v nejistotě ocitne některý soudruh, odkáže ho Lei Feng na dílo předsedy Maa, nebo s ním sám diskutuje a přesvědčí ho o správnosti poslouchání strany. Při zmínkách o náročném období, kterým země prochází a chudobě, která ji sužuje, si Lei Feng nestěžuje, pouze uvádí, že z toho důvodu bude ještě skromnějším. Smutnou ironií je, že v období celonárodního hladomoru píše o svých pocitech štěstí, nadšení a spokojenosti, vyjadřuje nekonečný vděk za svůj současný život a srovnává současnou Čínu se *starou společností*, kdy „neznal nic než utrpení“.

Lei Fengův deník občanům efektivně komunikuje, jak by měli přemýšlet, jak by se měli chovat, jak by měli dělat věci, zkrátka jak žít. Lei Feng byl mladý, atraktivní muž, který se z chudého, ztrápeného sirotka díky podpoře strany vypracoval v dělníka a vojáka, který získával ocenění a byl již za svého života druhým dáván za příklad, ale dokázal „zůstat nohama na zemi“ a zachovat si skromný a pokorný charakter. Deník je díky krátkým záznamům a jednoduchému jazyku čtivý a je tak dostupný širokým lidovým masám. Jeho přímocnost a emotivnost čtenáře vybízí k tomu, aby s Lei Fengem soucítili a vžili se do jeho postavy a aby jej napodobovali. Podle deníku žil Lei Feng velmi spokojeným, šťastným a plným životem, kterého docílil svým přísným naplňováním hodnot „nové společnosti“ a především nasloucháním straně a Maovi, přičemž podstatný je fakt, že největší radost člověka podle něj pramení z toho, že je prospěšný svému okolí.

3 Emoce Lei Fengova deníku

Dalším tématem, na které v práci nahlédneme, jsou emoce *Lei Fengova deníku*. Lei Feng si do deníku často poznamenává, jaké emoce v něm různé situace vyvolaly a některé záznamy mají silný emoční náboj. Nejvýznamnějšími emocemi deníku jsou láska a radost, nenávist a vztek a smutek.

Významným a velmi emotivním tématem, které se vymyká výše vyjmenovaným emocím, je sebeobětování, dosl. téma obětování vlastního života. S tímto tématem je spojen především výrazný emoční náboj. Např. v den svého vstupu do KS Číny, 8. listopadu 1960, Lei Feng (1963: 16–17) píše:

Jsem členem Komunistické strany, pilným služebníkem lidu. Za svobodu, osvobození a blahobyt veškerého lidstva, ať je hora vysoká, moře rozlehlé a řeka široká, za Stranu a za lid jsem kdykoliv připraven a ochoten se vrhnout do moře plamenů a vyšplhat na horu mečů⁴² i si zlámat kosti. Mé tělo i srdce jsou rudé a to se nikdy nezmění.

我是一个共产党员，人民的勤务员，为了全人类的自由、解放、幸福，哪怕高山、大海、巨川，为了党和人民的事业，就是入火海进刀山，我甘心情愿，头断骨粉，身红心赤，永远不变。

Vyjádření různých emocí a opět téma sebeobětování najdeme také v záznamu z 1. července 1962, tedy výročí založení KS Číny:

Při vzpomínce na minulost pocítuji hlubokou nenávist vůči třem velkým nepřítelům.⁴³

Při myšlence na dnešní den cítím ohromný vděk vůči laskavosti Strany a předsedy Maa.

Při pohledu do budoucnosti překypuji sebevědomím, v celém těle cítím sílu, s odhodláním budu za komunismus bojovat až do úplného konce.

Za Stranu jsem ochoten vykrvácet, nikdy nezhadím.

Za revoluci, za co největší prospěch společenské třídy, jsem vždy připraven se napřímit a vyrazit, obětovat své všechno.

Za osvobození lidstva a za komunismus obětuji všechnu svou sílu a celý svůj život.

忆过去，我刻骨地痛恨三大敌人。

想今天，我万分地感谢党和毛主席的恩情。

望将来，我信心百倍，浑身是劲，坚决要为共产主义事业奋斗到底。

---

⁴² Fráze „*shang daoshan, xia huohai* 上刀山下火海“, dosl. „vyšplhat na horu mečů a vrhnout se do moře plamenů“, tedy projít testem, nebo překonat náročné překážky. Lei Feng frázi lehce obměnil: „进刀山入火海“, ale význam zůstává stejný. V deníku se objevuje několikrát.

⁴³ *San da diren* 三大敌人 „tři velcí nepřítelé“, zvaní také *san zuo da shan* 三座大山 „tři velké hory“, představují tři nepřátele čínského lidu: imperialismus, feudalismus a kapitalismus (Baiké Baidu nedat., San zuo da shan).

为了党，我愿洒尽鲜血，永不变心。

为了革命，为了阶级的最高利益，我时刻准备着，挺身而出，牺牲自己的一切。

为了人类的解放事业——共产主义，我要献出自己的毕生精力和整个生命。(Lei Feng 1963: 84–85)

Emoční náboj a téma sebeobětování jsou přítomné také v záznamu ze 3. srpna 1961, kdy Lei Feng (1963: 48–49) básní okomentoval svou účast na 1. schůzi 4. místního SLZ města Fushun (抚顺市第四届人民代表大会第一次会议). Podobně jako předešlá ukázka tato báseň připomíná Lei Fengův minulý život, oslavuje jeho současný život a úspěchy a zároveň volá po boji proti nepřítelům a znovu velebí téma sebeobětování:

V minulosti jsem byl tažným zvířetem,	过去当牛马,
dnes jsem pánem,	今天作主人,
účastním se shromáždění,	参加代表会,
a diskutuji velké věci.	讨论大事情。
Lid má právo,	人民有权利,
zvolit jednoho ze svých řad,	选举自己人,
chopit se rukojeti nože,	掌握刀把子,
a vykonávat diktaturu nad nepříteli.	专政对敌人。
Celým srdce podporuji Stranu,	忠心拥护党,
a vždy budu pokračovat v revoluci.	革命永继承。
I kdybych měl vejít do hory mečů,	那怕进刀山,
svůj názor nikdy nezměním.	永远不变心。

3.1 Láska a radost

Emoce lásky i radosti jsou spojeny především s KS Číny, Maem, lidem a lidovými masami a Lei Fengovými soudruhy ve zbrani.

V práci již bylo uvedeno, že Lei Fenga s Maem nepojí pouze oddanost, ale také láska, kdy Mao zastává roli Lei Fengova „milujícího otce“ (a že podobné pocity Lei Feng zažívá také při kontaktu s některými svými nadřízenými a se svými soudruhy ve zbrani). Z toho přirozeně vyplývá také touha setkat se s Maem tváří v tvář. „Jistého dne“ v říjnu roku 1959 se Lei Feng zúčastnil přednášky aktivisty, který se právě vrátil z Pekingu, kde se s Maem setkal (pravděpodobně při příležitosti oslav 10. výročí založení ČLR). Ve světle této události Lei Feng popisuje svůj intenzivní pocit štěstí a zároveň naděje:

Říkal jsem si, že jednou přijde den, kdy budu jako on, a setkám se s předsedou Maem, na kterého myslím dnem i nocí, ach, to musí být nesmírné štěstí, nesmírná radost! Náhodou se mi o předsedovi Mao včera v noci zdálo. Jako milující otec mě něžně hladil po hlavě a s úsměvem mi říkal: „Dobře se uč, vždy buď oddaný Straně, buď oddaný lidu!“ Cítil jsem se tak šťasten, že jsem nebyl s to vydat ani hlásku, jen jsem ronil slzy vděku.

我想，有一天我能和他一样，见到我日夜想念的毛主席该有多好，多幸福啊！可巧，我在昨天晚上做梦就梦见了毛主席。他老人家像慈父般的抚摸着我的头，微笑地对我说：“好好学习，永远忠于党，忠于人民！”我高兴得说不出话来了，只是流着感激的热泪。(Lei Feng 1963: 5)

Radost Lei Feng cítil také např. když se ráno 22. února 1961 probudil ze „sladkého snu“ (*tianmi de mengxiang* 甜蜜的梦乡) ve kterém se s předsedou Maem setkal tváří v tvář. Předseda Mao s ním jednal s otcovskou laskavostí, pohostil ho dobrým jídlem, pojídal s ním a zároveň k němu promlouval o nutnosti usilovného učení se, setrvání v oddanosti straně a usilování o pokrok (Lei Feng 1963: 29). Podobným způsobem, jako o Maovi, hovoří Lei Feng v deníku také o několika politických komisařích a o svých nadřízených, tedy konkrétně o tom, že s ním také jednali jako milující otcové, kteří o něj pečovali, něžně ho hladili atp. Tento pocit rodičovské lásky, který mu poskytují nejen strana a předseda Mao, Lei Fengovi jako sirotkovi dlouhou dobu scházel a – jak již bylo v práci zmíněno – zdůvodňuje jeho oddanost.

Pocity štěstí v Lei Fengovi dále vyvolalo např. setkání s vojákem Liao Chujiangem 廖初江 (1936–1980), příkladným studentem Mao Zedongova díla, jenž působil v jiném (nejmenovaném) oddíle v Shengyangském vojenském okrese. Setkání proběhlo 20. února 1961 a Lei Feng (1963: 27–28) ho popisuje jako velmi radostné, a zároveň dává najevo, že se se svým soudruhem ve zbrani ihned sblížil:

Když jsem ho spatřil, pocítil jsem nebývalou radost a pevně jsem stiskl jeho ruku. (...) Velitel se mnou jednal s tak úzkostlivou péčí a laskavostí, že vážně nevím, jak to slovy vyjádřit, mé oči však dojetím plnily hořké slzy.

Později jsme spolu se soudruhem Liao Chujiangem seděli na lavici opodál, já měl ruku naprosto přirozeně položenou na jeho zádech a důvěrně jsme si povídali. Také mi věnoval svůj autogram a asistent Zhang⁴⁴ nám ještě pořídil společnou fotografii.

我见到他，真感到格外的高兴，我紧紧地握着他的手不放 (...)。首长对我无微不至的关怀和热爱，我真不知说什么好，只是被感动得满眼含着热泪。

---

⁴⁴ Tj. fotograf Zhang Jun 张峻.

我和廖初江战友挨着坐在一条凳子上，我的手很自然地搭在他的臂上，他和我亲切地谈起了家常话，他给我签了字。同时，张助理员还给我们拍一张照片。

4. března 1961 Lei Fengovi velitel roty (*lianzhang* 连长) přidělil novou zbraň, což mu udělalo neskutečnou radost, „vypadal, jako by právě dostal zlatý poklad, ani se [mu] nedostávalo slov“ (我真像得到了宝贝一样，乐得连话都说不出来). O zbraň se ihned jal úzkostlivě pečovat, čistit a leštit ji, a do deníku si zapsal následující prohlášení:

Tato zbraň je má, byla mi revolucí darovaná!
Kdo by mi ji chtěl sebrat, s tím budu bojovat na smrt!
Straně a lidu jsem naprosto oddaný,
Vůči nepřátelům jsem však lstivý.

这大枪是我的，是革命给我的！
要想从我这里夺去，我宁愿战斗而死！
对党和人民要万分忠诚，
对敌人越诡诈越好。(Lei Feng 1963: 29–30)

Dále své pocity radosti a štěstí Lei Feng popisuje v situacích, kdy někomu pomohl nebo byl jinak prospěšný lidu, straně nebo vlasti. Některé takové situace již byly v práci popsány, např. když mu udělalo radost to, že svému soudruhovi daroval svůj oběd, ačkoliv měl sám hlad.

3.2 Nenávist a vztek

Pocit nenávisti a vzteku Lei Feng cítí převážně vůči *staré společnosti*, „americkým imperialistům“ (*Meidiguoizhuyi* 美帝国主义), „reakcionářům“ (*fandong fenzi* 反动分子), Čankajškovi 蒋介石 a „Čankajškovým banditům“ (*Jiang fei* 蒋匪). „Jistého dne jistého měsíce“ roku 1960 Lei Feng vzpomíná na své krušné dětství:

Narodil jsem se do chudé rodiny, za *staré společnosti* jsem zažíval dny, kdy jsem neměl, co vzít na sebe ani co dát do úst. Nenávist vůči takovému zotročování a šikaně zůstane v mém srdci už navždy.

我出身于贫苦家庭，在旧社会过着缺衣少吃的苦日子，那种被奴役、被欺凌的仇恨，使我永远铭记在心。(Lei Feng 1963: 12)

15. listopadu 1960, opět ve světle vzpomínek na své dětství, kdy jeho otec tvrdě dřel, ale jejich pětičlenná rodina nikdy neměla dostatek jídla, popisuje, jak „hrozný a krutý imperialismus a temnou společnost nenávidí až do morku kostí“ (要命的野兽般的帝国主义和黑暗的社会是多么入股的痛恨) a jak se tehdy „toužil chopit zbraně, rozdrtit ty kruté ,psy,

šakaly a vlky‘ a pomstít své rodiče“ (拿起枪, 粉碎那些狗豺狼, 为爹妈报仇) (tamtéž: 18–19).

17. dubna 1961 si Lei Feng zaznamenává velitelova (*shouzhang* 首长) slova o tom, jak je Čína v posledních letech sužována přírodními pohromami a také o „zrovna povstávajících třídních nepřátelích, kteří hodlají využít příležitosti a narušit [čínské] budování socialismu“ (目前阶级敌人有所抬头, 想乘机破坏我们的社会主义建设). V Lei Fengovi jeho proslov vyvolal mocné pocity nenávisti a vzpomínky na minulost:

Má rodina byla velmi chudá, můj otec, matka, starší i mladší bratr všichni zemřeli rukou nepřátel národa a třídních nepřátel. Tato hluboká nenávisť se mi navždy zaryla do paměti.

我家里很穷, 父、母、哥、弟都死在民族敌人和阶级敌人的下里. 这个血海深仇, 使我永远铭记在心。 (Lei Feng 1963: 31–32)

Když si pak Lei Feng (1963: 32–33) 20. dubna 1961 v novinách přečetl o „obludném zločinu, který spáchali ‚američtí bandité‘ napadením Kuby, v srdci [mu] zažehl plamen“ (美国强盗侵略古巴的滔天罪行, 心中烈火燃烧). Lei Feng dál píše:

Nenávidím [je] až do morku kostí. Kéž by mi narostla křídla a já mohl hned teď letět na Kubu a společně s hrdinným kubánským lidem rozdrtit ty kruté, americké imperialistické psy, šakaly a vlky.

恨之入骨, 我恨不得立刻长上翅膀, 飞到古巴, 和英雄的古巴人民一道, 粉碎美帝狗豺狼。 (tamtéž)

Americký imperialismus Lei Feng (tamtéž) označuje za „úhlavního nepřítele celého světa“, který „provádí ty nejhorší věci a takto svádí svůj poslední boj o přežití, odsouzený ke zkáze“ (美帝国主义是全世界人民的死敌, 它做尽了坏事, 它这种垂死的挣扎, 注定要失败). Vítězství kubánského lidu označí za stejně jisté jako fakt, že „vítr nikdy neodvane Měsíc“ (大风是吹不掉月亮的, 古巴人民必胜) a následně se pouští do ostré kritiky prezidenta Kennedyho, kterého označí za „krutého, bezcitného, nanejvýš lstivého tvora, který jak vyjde na pódium, tak hned hovoří o ‚míru‘, ale celé je to pěkná snůška keců“ (肯尼迪是一个狼心狗肺、极其狡猾的东西, 它一上台, 就大讲和平, 这完全是放的狗屁). Dál se Lei Feng opírá o výroky předsedy Maa a hovoří o nutnosti naprostého vyhlazení imperialismu a reakce a uvádí, že po „úplném vyhlazení“ (*chedi xiaomie* 彻底消灭) amerického imperialismu se bude pracující lid „cítit úplně skvěle“ (*chedi shufu* 彻底舒服) a až tehdy

bude možné jeho „úplné vysvobození“ (*chedi jiefang* 彻底解放) (tamtéž). Jak vidíme, celý tento záznam se nese ve velmi útočném duchu a má silný emoční náboj.

V záznamu ze 30. června 1962 Lei Feng (1963: 83–84) znovu rozhořčeně píše o tom útrapách čínského lidu, které způsobili američtí imperialisté a „zatracený Čankajšek“ (蒋该死) a s emočním nábojem sdílí myšlenky revoluce a třídního boje:

Poté, co jsme byli poučeni o tom, z jakých zločinů jsou viní Američané a Čankajšek, se zvýšilo mé třídní uvědomění, mé porozumění podstatě nepřátel se prohloubilo a vzdmula se ve mně vlna nenávisti vůči třídním nepřátelům, kterou jsem pocítil až do morku kostí. (...)

Pokud se nikdy nechceme potýkat se strastmi a chceme vždy žít šťastným a spokojeným životem, pak je nutné dovést revoluci do konce a vymýtit imperialismus a veškeré reakcionáře. Tomuto jsem já hluboce porozuměl díky svým vlastním osobním zkušenostem. Také je to něco, co nás často učí Strana.

通过控诉美蒋罪行的教育，使我提高了积极觉悟，更深刻地认清了敌人的本质，激发了我对积极敌人的刻骨仇恨。(...)

我们要想永不受苦，永远过幸福美满的生活，就要革命到底，彻底消灭帝国主义和一切反动派。这是我从自己的亲身经历中深深体会的。同时，也是党经常教导的。

Ve spojitosti s explicitním jazykem a útočným tónem zde ještě připomenu Lei Fengova slova ze 3. května 1961, kdy lidi s „reakcionářským“ smýšlením označil za „špínu, kterou je nutno smést“ (Lei Feng 1963: 40–41).⁴⁵ Tento způsob vyjadřování je v deníku spíše výjimkou, dalším příkladem je snad jen jeho označení Tripitaky za „slabého břídila“, když si Lei Feng (tamtéž: 69–70) píše poznámky k filmu „Opičí král: Tři bitvy s Démonem bílé kosti“.⁴⁶

3.3 Smutek

Kromě nenávisti a vzteku v Lei Fengovi vzpomínky na minulost vyvolávají také pocit smutku. 14. listopadu 1960 byl vyslán do Andongu 安东, kde jej velitel pověřil, aby tamějším kádrům podal hlášení v rámci výchovné přednášky. Lei Feng se jal soudruhům vypravovat o svém strastiplném životě ve *staré společnosti* a během své promluvy se rozplakal. V deníku popisuje, jak s ním všichni přítomní soudruzi a důstojníci naprosto soucítili a „většina z nich také plakala“ (有半数以上的人掉下了眼泪) (Lei Feng 1963: 17–18).

---

⁴⁵ Viz strana 36 v této práci.

⁴⁶ Viz strana 27 v této práci.

15. listopadu 1960 Lei Feng (1963: 18–19) popisuje, jak v něm zhlédnutí opery *Xuelei chou* 血泪仇 [Nenávist za krev a slzy]⁴⁷ a jmenovitě „hrozný pohled na to, [jak byly hlavní postavy vystaveny] utrpení, perzekuci a dokonce znásilňování třídním nepřítelem a [jak byly] uštvány k smrti, nevyhnutelně vyvolaly nekonečně nešťastné vzpomínky na [jeho] rodinu a dětství“ (他们遭到积极敌人的迫害, 甚至被强奸逼死的惨景, 不禁引起我无限辛酸的回忆). Těmto emocím přidává na intenzitě veřejně známý kontext Lei Fengova života, kdy jeho matka měla spáchat sebevraždu poté, co ji znásilnil statkář, pro kterého rodina Lei pracovala a jeho otec měl být ještě dříve umučen japonskými vojáky a členy KMT (Jeffreys 2017: 4).

Pocity smutku Lei Feng (1963: 39) popisuje také např. 2. května 1961, a to v souvislosti se čtením o „hrdinském činu sebeobětování soudruha Zheng Chunmana“ (郑春满同志舍己救人的英雄事迹), který ho dojal k slzám a přivodil mu pocit „ohromného žalu nad ztrátou takového třídního bratra“ (我为失去一个这样好的积极兄弟而感到十分沉痛). Příkladný hrdina Zheng Chunman bude představen v následující kapitole práce.

Emoce jsou velmi silné; čím jsou silnější, tím jsou manipulativnější a sdělení, prezentované lidovým masám prostřednictvím deníku, tak má ještě větší dopad. Vyjadřované emoce nenávisti a vzteku mohou sloužit jako jeden z prostředků mobilizace lidových mas za účelem vykonání socialistické revoluce a odstranění všech škodlivých vlivů (tj. hlavní téma v období Kulturní revoluce, jímž se bude zabývat pátá kapitola práce), kdy v lidu Lei Fengovy deníkové záznamy zažehnou plamen nenávisti vůči „třídním nepřátelům“ a „reakcionářům“ a zároveň plamen vášně pro revoluci a romantizované sebeobětování. Vyjadřované emoce lásky, štěstí a smutku deníku dále dodávají pocit autentičnosti a postavu Lei Fenga zlidšťují. Tím, že Lei Feng sdílí své emoce, deník získává nový rozměr, ve kterém se čtenáři naskýtá intimní pohled do Lei Fengovy duše a umožňuje mu se vžít do dané situace, soucítit s Lei Fengem, hlouběji porozumět jeho prožívání a také skutkům a činům, které z něj vycházejí. Kromě Lei Fengových emocí jsou v deníku zmiňovány také emoce druhých, např. když Lei Fengovi soudruzi plakali, pohnuti jeho vyprávěním, nebo když Lei Fengovi lidé z jeho okolí dojatě děkují za jeho pomoc. Tyto emoce umocňují čtenářův dojem z Lei Fengových dobrých skutků.

---

⁴⁷ Opera zachycuje utrpení, které během druhé čínsko-japonské války za vlády Čankajška zažívá rolnická rodina, jejíž členové jsou týráni „kuomintangskými reakcionáři“ (国民党反动派). Nakonec se však dočkají šťastného života, když se dostanou do oblasti spravované KS Číny (Baidu Baike nedat., Xuelei chou).

4 Příkladní hrdinové Lei Fengova deníku

Tato kapitola pohovoří o příkladných hrdinech, o nichž se Lei Feng v deníku zmiňuje. Příkladní hrdinové jsou osoby, jež jsou prostřednictvím celostátně řízených propagandistických kampaní dávány za příklad občanům, tak jako byl po své smrti také Lei Feng. Označení „příkladný hrdina“ může být poněkud zavádějící, neboť se kromě válečných a revolučních hrdinů a mučedníků jedná také o příkladné dělníky (*laodong mofan* 劳动模范), což je čestný titul, který uděluje ÚV KS Číny a Státní rada ČLR.⁴⁸ Tyto osoby jsou také označovány jako „vzory pokroku“ (*xianjin mofan* 先进模范). Následování hrdinů v ČLR vychází z konfuciánské tradice, kde jsou přední vzdělávací metodou „příběhy o velkých vládci, generálech, básnících, úřednících a synovsky oddaných dětech“ (Sheridan 1968: 47). KS Číny hrdiny využívá k politické výchově, přičemž kampaně cílí především na mladé lidi, kteří jsou nejsnadněji ovlivnitelní.

V první řadě zde představím příkladné hrdinky *Lei Fengova deníku*. Vůbec prvním příkladným hrdinou, o kterém Lei Feng ve svém deníku píše, je vzorová dělnice Zhang Xiuyun 张秀云. O Zhang Xiuyun se nepodařilo dohledat žádné bližší informace kromě toho, že pocházela z Changsha a vzorovou dělnicí se stala někdy v 50. letech (Zhongguo Lei Feng wang 2020). Lei Feng (1963: 6) její kvality vyzdvihuje v záznamu z 2. listopadu 1959:

V první řadě se budu učit z jejího mistrného smyslu pro zodpovědnost, naprosté oddanosti Straně a budování komunismu; budu se učit z jejího nadšeného a horlivého, nápomocného druhým, nezištného a obětavého příkladného způsobu práce [v duchu] komunistických idejí a v jednotě s masami; budu se učit z její vytrvalosti v učení se od lidových mas, neustálého sebezdokonalování se a pokorného studia.

首先学习她高度的主人翁责任感，对党对社会主义建设事业的赤胆忠心；学习张秀云同志积极主动、帮助别人、大公无私、舍己为人的共产主义思想和团结群众的优良作风；学习她坚持向群众学习、不断充实自己、谦逊好学的精神。

Další příkladnou hrdinkou je Xiang Xiuli 向秀丽 (1933–1959), o které Lei Feng (1963: 67) 8. února 1962 četl v knize, nesoucí její jméno. Na Lei Fenga udělala dojem mj. její pevná třídní příslušnost, její nadšení pro třídní boj a snaha být ku prospěchu okolí. Xiang Xiuli patří k oslavovaným národním hrdinům, kteří padli za vlast – vlastním tělem zabránila šíření ohně při požáru, který vznikl ve farmaceutické továrně, ve které pracovala a svým zraněním později podlehl (Baidu Baike nedat., Xiang Xiuli).

⁴⁸ Obdobou tohoto titulu v socialistickém Československu byl „hrdina socialistické práce“.

Poslední příkladnou hrdinkou je fiktivní postava Han Ying 韩英. Lei Feng v lednu 1962 zhlédl film *Honghu Chiweidui* 洪湖赤卫队 [Rudé gardy jezera Honghu],⁴⁹ natočený roku 1961 na motivy opery stejného jména. Příběh vypravuje o Han Ying, která v roce 1930, během probíhající občanské války, vedla rudé gardy oblasti jezera Honghu do boje proti KMT. Han Ying padla do rukou nepřítele, nepodlehla však výhrůžkám ani vydírání a odmítla se vzdát, načež byla zavražděna (Baidu Baike nedat., *Honghu Chiweidui*). Lei Feng píše:

Raději zemřela v nepřátelském vězení, než aby se nepřítelům vzdala, a ještě zpívala: „Za revoluci položit život, setnutá hlava se stává pouhým čepcem, odvátným větrem; za Stranu prolít vlastní krev, to srdce zaplesá.“ To, jak impozantní a smělá jsou její slova, se mi vrylo hluboko do paměti.

她在敌人监狱里宁死不屈，并歌唱：“为革命，砍头只当风吹帽；为了党，洒尽鲜血心欢畅。”
她这崇高的豪言壮语，深深地刻在我的脑海里。(Lei Feng 1963: 64)

Další na řadě je trojice válečných a revolučních mučedníků, ke kterým se Lei Feng ve svých myšlenkách obrací opakovaně. Jedná se o Huang Jiguanga 黄继光, Fang Zhimina 方志敏 a Dong Cunruie 董存瑞.

Huang Jiguangovo (1931–1952) jméno se v deníku opakuje vícekrát a i v této práci se již jednou objevilo. 10. března 1960 ho Lei Feng (1963: 13) zmiňuje jako vojáka z řad čínských dobrovolníků, kteří bojovali v Severní Koreji, kde položili život za „osvobození lidstva“ (*renlei de jiefang* 人类的解放). S postavou Huang Jiguanga se Lei Feng poprvé seznámil prostřednictvím filmu nesoucí jeho jméno, později o Huang Jiguangovi četl stejnojmennou knihu. V záznamu z 15. dubna 1962 Lei Feng (1963: 76) vyzdvihuje jeho kvality, mj. jeho „pevné stanovisko proletariátu“ (坚定的无产阶级立场), „nebojácný a vytrvalý zápal pro revoluci“ (勇敢坚强的革命意志) a „svědomitou práci pro Stranu“ (兢兢业业为党工作的精神).

Fang Zhimin (1899–1935) byl revolucionářem, politikem, stratégem a vůdcem rolnického povstání v provincii Jiangxi. Roku 1935 byl po boku dalších velitelů čínské Rudé armády zajat a popraven jednotkami KMT (Baidu Baike nedat., Fang Zhimin). Lei Feng o něm 26. listopadu 1961 hovoří jako o hrdinovi, jenž mu bude po boku Huang Jiguanga a Dong

---

⁴⁹ Zde se tedy nejedná o Rudé gardy *Hongweibing* 红卫兵 období Kulturní revoluce, nýbrž rudé gardy *Chiweidui* 赤卫队, což bylo označení pro čínské milice existující během první občanské války mezi KS Číny a KMT.

Cunruie „vzorem, aby byl takovým člověkem, který miluje svou zemi, miluje lid, je navždy oddaný Straně a lidové revoluci“ (做一个热爱祖国、热爱人民, 永远忠于党、忠于人民革命事业的人) (Lei Feng 1963: 59).

Dong Cunrui (1929–1948) je v deníku představen prostřednictvím vyprávění Zhi Shunyiho 鄧顺义 (1918–2005), dalšího národního hrdiny, se kterým se Lei Feng dokonce osobně setkal, a to 3. února 1961. V deníku Lei Feng (1963: 26) zachytil Zhi Shunyiho převyprávění svého zážitku z občanské války:

Dong Cunrui byl velitelem 6. oddílu, já byl velitelem 7. oddílu. Když jsme 25. 5. 1948 útočili na okres Longhua, Dong Cunrui byl součástí bombardovací jednotky, já byl v přepadové jednotce a naši misí bylo vyhodit do vzduchu čtyři nepřátelské kryty a pět bunkrů. Naše dvě skupiny obětovaly šest mužů, v každé tak zbývali pouze dva muži, když mi Dong Cunrui povídá: „I když bude ve skupině zbývat jen jeden muž, musíme vytrvat v boji, když nesplníme úkol, nemůžeme se jen tak vrátit!“ Při útoku na poslední kryt vzal Dong Cunrui svazek dynamitu do svých rukou, vyhodil nepřátelský kryt do vzduchu a naši bojovou misi dokončil. Tímto hrdinským činem můj soudruh ve zbrani, Dong Cunrui, revolucionář, kterého jsem si tolik vážil, položil život za zájmy Strany.

董存瑞是六班的班长, 我是七班的班长。在 1948 年 5 月 25 日打隆化县的时候, 董存瑞在爆破组, 我在突击组, 我们的任务是要去炸掉敌人的四个碉堡和五个地堡。我们两个组牺牲了六个人, 每组只剩下两个人了, 董存瑞对我说: “就是剩一个人也要坚持战斗, 不完成任务不回队!” 在炸最后一个碉堡的时候, 董存瑞用手举着炸药包, 炸掉了敌人的碉堡, 完成了战斗任务, 我敬爱的革命战友董存瑞就这样英勇地为党的事业而光荣地牺牲了。

Qiu Shaoyun 邱少云 (1926–1952) byl dalším z řad čínských dobrovolníků bojujících v Severní Koreji. V říjnu 1952 měla jeho jednotka za úkol napadnout americkou základnu. Členové jednotky se skrývali v okolí základny a čekali na vhodný moment k útoku. 12. října 1952 americké jednotky naslepo odpálily několik bomb, z nichž jedna dopadla právě do místa, kde se skrýval Qiu Shaoyun. Qiu Shaoyun se nesnažil se zachránit, protože tím by vyradil pozice svých soudruhů ve zbrani; údajně tiše setrval v pozici a uhořel. Obětoval svůj život, a tak umožnil zdárné dokončení mise: americká základna tu noc padla (Baidu Baike nedat., Qiu Shaoyun). Qiu Shaoyuna Lei Feng (1963: 44–45) zmiňuje pouze krátce, a to když si 15. června 1961 stěžuje na své soudruhy ve zbrani, kteří nedodržují pravidla a porušují kázeň. Lei Feng upozorňuje na důležitost jednoty, týmové soudržnosti a spolupráce nejen na bitevním poli. V osobě Qiu Shaoyuna spatřuje příklad svědomitého dodržování kázně, od kterého by se měli všichni učit.

Dalším z těchto dobrovolníků je Long Junjue 龙均爵 (1932–1958), který byl po svém návratu do vlasti členem vojenské železniční jednotky (*tiedao bing budui* 铁道兵部队). V roce 1958 v lese poblíž staveniště železnice vypukl požár a hrozilo, že se oheň rozšíří do skladů, kde byly mj. uloženy také výbušniny. Long Junjue bez váhání zorganizoval hromadné hašení požáru a o situaci nechal informovat vedení. Díky jeho iniciativě a pod jeho vedením se podařilo požár uhasit, Long Junjue však boj s ohněm nepřežil (Yan Jingping 2017). Lei Feng o něm četl knihu *Dang de hao erzi Long Junjue* 党的好儿子龙均爵 [Dobrý syn strany Long Junjue] a v záznamu z 16. dubna 1962 vyzdvihuje jeho kvality, ze kterých se hodlá učit, mezi nimi např. jeho „nezištného a obětavého ducha“ (大公无私、舍己为人的精神) (Lei Feng 1963: 76).

Na prvního Máje 1961 četl Lei Feng článek⁵⁰ *Wang Ruofei zai yu zhong* 王若飞在狱中 [Wang Ruofei ve vězení]. Ten v něm kromě odhodlání k boji vyvolal také emotivní vzpomínky na minulost a hluboký pocit vděku vůči „revolucionářům minulé generace“ (*geming qianbei* 革命前辈) (Lei Feng 1963: 38–39). Wang Ruofei 王若飞 (1896–1946) v průběhu svého života zastával různé pozice a funkce v rámci KS Číny. Léta 1931–1937 strávil ve vězení poté, co byl zatčen KMT ve Vnitřním Mongolsku, kde zorganizoval a vedl rolnické povstání. Zemřel 8. 4. 1946 po pádu letadla, po boku dalších vedoucích představitelů KS Číny (Baidu Baike nedat., Wang Ruofei).⁵¹

Dalším hrdinou deníku je Zheng Chunman 郑春满 (1932–1961), který zahynul poté, co s pomocí dalšího vojáka, který však neuměl plavat, zachraňoval dvě malé dívky topící se v řece, ve které se pod náparem větru vytvořil vír. Dívky se podařilo zachránit, Zheng Chunmanovi však bezprostředně poté došly síly a utonul (Baidu Baike nedat., Zheng Chunman). Podle Lei Fenga (1963: 39) „hrdinský čin sebeobětování soudruha Zheng Chunmana, který neměl strach bojovat za správnou věc, znázorňuje nejšlechetnější povahu proletariátu a zcela odráží podstatu Lidové armády“ (见义勇为、舍己救人的英雄行为, 表现了无产阶级的最高尚的品德, 充分地反映了人民军队的本质), jak si zapsal do deníku 2. května 1961 po přečtení článku v novinách *Qianjin bao*.

---

⁵⁰ Lei Feng hovoří o článku (*wenzhang* 文章), vyšla však také stejnojmenná kniha.

⁵¹ Společně vešli do dějin jako *si ba lieshi* 四八烈士, tedy „mučedníci 8. dubna“ (Baidu Baike nedat., Wang Ruofei).

V deníku Lei Feng píše také o Normanu Bethunovi (1890–1939), čínským jménem Bai Qiu'en 白求恩. Liu Lulu (2019) jej představuje jako člena Komunistické strany Kanady, jenž byl povoláním chirurg. Roku 1938, během druhé čínsko-japonské války, dorazil do Yan'anu a následně v oblasti Jin-Cha-Ji⁵² poskytoval lékařskou pomoc čínským vojákům a asistoval čínským jednotkám; sám ošetřil tisíce vojáků a vycvičil velké množství revolučních zdravotníků. V listopadu roku 1939 Norman Bethune podlehl nemoci a zemřel. Mao Zedong se s Bethunem osobně setkal v Yan'anu v březnu roku 1938, a po jeho smrti napsal esej *Jinian Bai Qui'en* 纪念白求恩 [Vzpomínka na Normana Bethuna] a vyzval všechny členy KS Číny, aby se učili z jeho příkladu. Lei Feng v záznamu z 22. září 1961 po studiu Maova eseje píše:

Když je člověk naživu, měl by být právě takový, jako byl soudruh Bethune a veškerou svou energii a celý svůj život zasvětit snaze o osvobození lidstva – vše obětovat za komunismus

一个人活着, 就应该像白求恩同志那样, 把自己的毕生精力和整个生命为人类的解放事业——共产主义全部献出。(Lei Feng 1963: 52–53)

Posledními příkladnými hrdiny deníku jsou dvě fiktivní postavy. První z nich je postava Opičáka z filmu „Opičí král: Tři bitvy s Démonem bílé kosti“, který byl již představen v rámci obsahové analýzy deníku ve druhé kapitole práce.⁵³ Tou druhou je postava z filmu *Zai qianjin de daolu shang* 在前进的道路上 [Na cestě kupředu, 1960], který Lei Feng zhlédl 19. dubna 1962 a taktéž ho shledal velmi poučným. Hlavní postava filmu, ředitel He 何 je „pyšný a arogantní a nechová ostatní lidi v úctě“ (他骄傲自大, 不尊重别人). Navíc „protože skromně nestuduje, jeho politické chápání není dostatečné k porozumění vyvíjející se situace a jeho pohled a chápání problémů je nesprávné“ (因为他不虚心学习, 政治水平就跟不上形势的发展, 对问题的看法和认识就有偏差). Ředitel He se v příběhu dopustil závažné chyby, kterou zavinily právě tyto jeho nedostatky. Podle Lei Fenga ředitel He jedná v rozporu s Maovými slovy o skromnosti a aroganci⁵⁴ a chyba, které se dopustil, tak byla nevyhnutelná. Jako příkladný hrdina je pak vyzdvihován zástupce ředitele Luo 罗, který „reprezentuje pevné politické stanovisko, silnou zásadovost, smělost provádět kritiku a svádět boj, je skromný a učenlivý, je schopen navázat blízký vztah s lidovými masami a vůči věci revoluce je velmi

⁵² Oblastí Jin-Cha-Ji se rozumí oblast hranic mezi provinciemi Shanxi, Chahar (dnešní Vnitřní Mongolsko) a Hebei, které byly za války obsazené komunisty.

⁵³ Viz strana 27 v této práci.

⁵⁴ Toto opět odkazuje k Maovu výroku „Ze skromnosti vychází pokrok, pýcha předchází pád.“

zodpovědný“ (表现在他政治立场坚定, 原则性强, 敢于批评斗争, 虚心好学, 能密切联系群众, 对革命事业高度负责) (Lei Feng 1963: 77–78).

Charakteristika hrdinů *Lei Fengova deníku* nám opět připomenula hodnoty, které Lei Feng považoval za klíčové a které sám vyznával a později ztělesňoval: skromnost, nezištnost, obětavost, usilovné studium a práce na sobě, naprostou oddanost KS Číny, lidu, Mao Zedongovi, mezinárodnímu komunistickému hnutí a revoluci. Představení hrdinové dál ukazují, podle jakých vzorů byl v 60. letech utvářen ideál čínského občana, člena KS Číny a vojáka, v tomto případě ne podle Lei Fengovy osoby samotné, ale podle ideálu, který byl předkládán lidovým masám prostřednictvím *Lei Fengova deníku* (a nezávisle na deníku také prostřednictvím dalších médií, která byla v úryvcích jmenována). Deníkové zápisky o hrdinech a jejich skutcích dále poukazují také na to, jak si jich měl čínský občan po vzoru Lei Fenga považovat a nacházet v nich inspiraci a motivaci; to je další z výchovných aspektů deníku a kampaně Učme se od soudruha Lei Fenga.

Nyní již naváže pátá kapitola práce, která zachytí, jak se Lei Fengův obraz, hodnoty, které reprezentuje a charakter kampaně Učme se od soudruha Lei Fenga od roku 1963 dál vyvíjely a měnily.

5 Kontinuita a změny v obraze a roli Lei Fenga

5.1 Počátky kampaně Učme se od soudruha Lei Fenga a období Kulturní revoluce (1966–1976)

Kampaň Učme se od soudruha Lei Fenga ve svém počátku cílila na vojáky ČLOA, ostatně deník byl vydán Společností pro literaturu a umění ČLOA, zanedlouho však svůj vliv rozšířila na mládež a na lid jako celek. V době vydání deníku ministr obrany, maršál Lin Biao, usiloval o politizaci armády a o setření hranic mezi ní a běžným obyvatelstvem. Prudce navýšil počet členů KS v rámci armády a součástí politické výchovy učinil právě studium *Lei Fengova deníku*. Zároveň v řadách běžného obyvatelstva vznikl obrovský počet lidových milicí. Tyto kroky měly zajistit těsnou provázanost armádních a civilních složek, a tím jednotnost veškerého lidu (Spence 1990: 596–598).

Jak vyplývá z obsahové analýzy, *Lei Fengův deník* představoval přesně to, o co Lin Biao usiloval; Lei Feng byl velmi aktivním členem KS Číny a dokonce zástupcem místního lidového shromáždění města Fushun, v deníku psal o přednáškách politických komisařů a o důležitosti jednoty lidu a lidových mas, přičemž popisoval vojáky pracující na poli po boku rolníků nebo svou vlastní finanční výpomoc místní lidové komuně.

Lei Feng zároveň v 60. letech sloužil k posílení kultu Mao Zedongovy osobnosti a obnovení jeho postavení, které bylo stále oslabeno po fiasku Velkého skoku. Obsahová analýza deníku definovala, jak výrazným tématem v Lei Fengově deníku byla naprostá oddanost a láska k Maovi a také pilné studium Maova díla. Mao Zedong byl nyní připraven za podpory naprosto oddané ČLOA, vychovávané v duchu Lei Fengova příkladu, plně převzít moc zpět do svých rukou.

Kulturní revoluce vypukla v roce 1966. Kampaň Učme se od soudruha Lei Fenga nyní vedle vojáků ČLOA výrazně cílila na děti, kterým byl Lei Feng prezentován nejen prostřednictvím deníku, ale objevilo se také množství propagačních plakátů, na nichž byl vyobrazován právě ve společnosti dětí, kterým radostně vyprávěl revoluční příběhy a poučoval je o Mao Zedongově učení. Lin Biao doufal, že tyto děti pod vlivem kampaně zatouží také vstoupit do armády, kde by následně vykonávaly tvrdou práci pro stranu (Dugue 2009: 14).

Školáci byli následně od roku 1966 organizováni do Rudých gard (*hongweibing* 红卫兵) a po vzoru Lei Fenga se řídili heslem *Sloužit lidu* (*Wei renmin fuwu* 为人民服务) a pilně studovali

Maovo dílo, tedy *Rudou knížku* a *Vybrané spisy Mao Zedonga. Službu lidu* tato generace dětí však pojala (na Maův podnět) radikálně, a to jako úsilí „navždy očistit svou vlast od škodlivých sil staré Číny“ (Dugue 2009: 14–16). Rudé gardy bojovaly proti „čtyřem přežitkům“ (*si jiu* 四旧), což byly staré zvyky, obyčeje, kultura a myšlení, přičemž interpretace těchto pojmů byla ponechána na gardistech, kteří se pak jali ničit budovy, chrámy, školy a útočit na učitele, představitele strany a dokonce na své rodiče (Spence 1990: 605–606). Zde se hodí připomenout, že v *Lei Fengově deníku* byl kromě vyznávaných hodnot oddanosti, lásky, věrnosti atp. vyjádřen jeho velmi radikální postoj a silná nenávist vůči „třídním nepřítelům“, „nepřítelům revoluce“, „reakcionářům“ a konkrétně jmenovaným „americkým imperialistům“, „japonským ďáblům“ a „Čankajškovým banditům“. Lei Feng (1963: 40) např. hovořil o „špině, kterou je třeba odklidit“⁵⁵ a na mnoha místech v deníku akcentoval nutnost třídního boje a revoluce. Rudým gardistům bylo mj. řečeno, aby Kulturní revoluci vnímali právě jako boj jedné třídy proti druhé a byli vyzváni k „útoky na cokoli, co se vymyká socialismu“ (Spence 1990: 607).

Lei Fengův duch byl dále šířen např. prostřednictvím písní, např. v práci již zmíněný Zhu Jian'er roku 1963 napsal píseň *Jieguo Lei Feng de qiang* 接过雷锋的枪 „Přijímám Lei Fengovu zbraň“. Ta mladé lidi mj. pobízí k oddanosti lidu, nelítostnému přístupu k nepřítelům a ke věnování svého mládí vlasti a připomíná Lei Fengovu metaforu šroubku, který nikdy nezrezne (Baidu Baike nedat., *Jieguo Lei Feng de qiang*). Krátce před začátkem Kulturní revoluce byl v roce 1965 natočen film „Lei Feng“ 雷锋 a roku 1964 byla otevřena Lei Fengova pamětní síň ve Fushunu, o čtyři roky později pak byla roku 1968, ve vrcholném období Kulturní revoluce, otevřena Lei Fengova pamětní síň v Hunanu (Jeffreys 2016: 9).

V 70. letech kampaň Učme se od soudruha Lei Fenga zacílila také na rolnictvo, hlavní oporu ČLR a na propagačních plakátech byl nyní vedle dětí zobrazován také Lei Fengův kladný vztah k venkovu (Dugue 2013: 16). Článek v *Renmin ribao* z roku 1970 píše o Lei Fengově komuně (*Lei Feng gongshe* 雷锋公社),⁵⁶ kde lidé důsledně následovali Lei Fengův příklad udržováním dobrého pracovního stylu tím, že žili prostým, pracovitým životem (*jiankupu su de hao zuofeng* 艰苦朴素的好作风), a dále vyzdvihuje stranické představitele v komuně,

---

⁵⁵ Viz strana 36 a 59 v této práci.

⁵⁶ Lei Fengova komuna existovala v místě jeho rodiště, kde se nachází dnešní Lei Fengova městská čtvrť (雷锋街道) v Changsha.

kteří nosili přes deset let stejné oblečení, které si sami zašívali. Článek také hovoří o usilovném studiu Mao Zedongova učení, o třídním boji a revoluci a připomíná pasáž z deníku, kde Lei Feng (1963: 15) zapsal, že „na nepřátele udeří nelítostně jako krutá, mrazivá zima“ (对待敌人要象严冬一样残酷无情) (*Renmin ribao* 1970).

Po Lin Biaově smrti roku 1971 Lei Fengova kampaň na několik dalších let utichla, ale po smrti Mao Zedonga a konci Kulturní revoluce r. 1976 se vrací za účelem propagace nového vůdce ČLR, Hua Guofenga 华国锋. Hua Guofeng nyní vyzdvihuje Lei Fengův skromný a nezištný charakter, a to především v rámci kritiky Bandy čtyř (*Si ren bang* 四人帮).⁵⁷ V tisku se v roce 1977 objevuje tvrzení, že Banda čtyř Lei Fenga „zabila“ tím, že lid vedla pouze k třídnímu boji a minulé vůdce strany označila za „hloupé šroubky Lei Fengova stylu“. Kampaň se nyní v rámci snah o obnovení legitimacy KS Číny po Kulturní revoluci distancuje od radikální podoby Mao Zedongova učení, čímž mizí téma třídního boje a do popředí se dostává téma služby lidu v podobě konání dobrých skutků (Jeffreys 2016: 10–11).

Z hlediska změn a kontinuity lze období Kulturní revoluce shrnout následovně: kampaň Učme se od soudruha Lei Fenga, zahájena roku 1963, byla primárně politického rázu, kdy propagovala armádu a lid vedla k naprosté oddanosti KS Číny a Maovi, pilnému studiu principů Mao Zedongova učení a jeho díla, k třídnímu boji a revoluci vedoucí k osvobození lidstva. Po konci Kulturní revoluce byl středobodem kampaně Lei Fengův nezištný charakter a služba lidu v podobě konání dobrých skutků pro druhé; Lei Feng navíc posloužil také k odsouzení Kulturní revoluce a praktik Bandy čtyř.

5.2 Období Deng Xiaopingových reforem, 80. léta

Rokem 1978 bylo zahájeno období reforem, tedy období realizace čtyř modernizací (*si ge xiandaihua* 四个现代化)⁵⁸ v oblasti zemědělství (农业现代化), průmyslu (工业现代化), národní obrany (国防现代化) a vědy a techniky (科学技术现代化). V čele ČLR nahradil Hua Guofenga Deng Xiaoping, pod jehož vedením byl do pohybu uveden proces reformy tržní ekonomiky a hospodářství, čili přijetí politického systému socialismu s čínskými rysy (*Zhongguo tese shehuizhuyi* 中国特色社会主义) (Jeffreys 2016: 12).

---

⁵⁷ Čtyři radikální vůdci Kulturní revoluce, v čele s Maovou manželkou Jiang Qing, kteří byli roku 1976 na rozkaz Hua Guofenga zatčeni (Spence 1990: 651).

⁵⁸ Koncept čtyř modernizací byl poprvé zmíněn a prosazován dlouho předtím, než byly oficiálně vyhlášeny Deng Xiaopingem v r. 1978. Např. v *Renmin ribao* se takto vyjmenované objevují od roku 1963, Mao o nich hovořil již v 50. letech.

Po roce 1978 byl Lei Feng a jeho kampaň nadále propagován stranou, ale jak uvádí Palmer (2020: 14), povaha kampaně Učme se od soudruha Lei Fenga se začala postupně vzdalovat politice a sloužila především k podněcování dobrých skutků jedince pro své přímé okolí. Kampaň již nezmiňovala pilné studium díla předsedy Maa ani kritiku „třídních nepřátel“ a nové heslo kampaně znělo: „Pěstuj nové zvyky, konej dobré skutky“ (*Shu xinfeng, zuo haoshi* 树新风, 做好事). V roce 1978, před oslavami čínského Nového roku, byly představeny tři nové body v rámci kampaně; ty mladým lidem ukládaly provést během svátků alespoň jeden dobrý skutek pro svou komunu, továrnu, školu, pracovní jednotku nebo masy, navštívit příbuzné revolučních mučedníků, vojáků ČLOA, učitelů a soudruhů, kteří i během svátků pracovali, aby jim vyjádřili podporu a sympatie, a nakonec bylo Rudým gardám a skupinám mladých lidí, kteří byli dříve vysláni z měst na venkov, umožněno pořádat setkání za účelem čtení, zpěvu, vědeckých pokusů nebo setkání s příkladnými hrdiny, čímž je de facto osvobodil od jejich předešlých, čistě politicky motivovaných povinností (tamtéž).

Podle Jeffreys (2016: 12) byl od roku 1981 Lei Feng Svazem komunistické mládeže využíván k propagaci „budování socialistické duchovní civilizace“ (*shehuizhuyi jingshenwenming jianshe* 社会主义精神文明建设), Deng Xiaopingova konceptu zachování socialistických hodnot v době rozvoje tržní ekonomiky. V rámci duchovní civilizace je důraz kladen vedle ideologie také na vzdělání, kulturu, způsoby a zdvořilost obyvatelstva (Palmer 2020: 15). O propojení Lei Fengovy kampaně s výstavbou duchovní civilizace píše v únoru 2021 článek *Renmin ribao*, který pokračuje v tradici vyzdvihování Lei Fengových občanských kvalit a občany vyzývá k „lásce ke vlasti, straně a socialismu po vzoru Lei Fenga“ (*xiang Lei Feng nayang re'ai zuguo, re'ai dang, re'ai shehuizhuyi* 象雷锋那样热爱祖国、热爱党、热爱社会主义). Článek dále krátce zmiňuje průběh Lei Fengovy kampaně v uplynulých dvou desetiletích, především ale představuje některé tehdejší „živoucí Lei Fengy“ *huo Lei Feng*, což zde byli vojáci z Lei Fengovy rot, kteří nikdy nepřestali následovat jeho příkladu a nyní se sami stali příkladem pro ostatní (*Renmin ribao* 1981). Právě tímto způsobem, tedy prostřednictvím lidu, KS Číny a médií, Lei Fengův duch po jeho smrti dál přežívá, dekádu po dekádě.

Deng Xiaoping dále v 80. letech v rámci prosazování principů socialismu s čínskými rysy vyslovil myšlenku postupného bohatnutí a prosperity lidu, které budou mít za následek prosperitu celé země:

Nejprve může zbohatnout část oblastí a část lidu, což bude pobídkou a pomocí pro další oblasti a lid a postupně dosáhneme společné prosperity.

一部分地区、一部分人可以先富起来，带动和帮助其他地区、其他的人，逐步达到共同富裕。

(Deng Xiaoping 1985, citován podle *CPC News* nedat.)

V souladu s touto politikou Dugue (2009: 19) Lei Fenga 80. let představuje jako „symbol budoucnosti Číny“ a uvádí, že se nyní „stal tvář podniku, konzumerismu a bohatství“. Deng Xiaoping Lei Fenga dále v této době využíval jako prostředek vyjádření „schválení počinů, které byly dříve považovány za antisocialistické, což zahrnovalo podporu osobního vlastnictví a podnikání“ (tamtéž: 21). Také způsob, kterým je Lei Feng v 80. letech vyobrazován na propagačních plakátech se mění; stále je vyobrazován jako voják, ale styl jeho vyobrazování nyní nově akcentuje bohatství a modernitu (tamtéž: 20).

Od 80. let je v rámci Lei Fengem inspirované služby lidu nově kladen důraz na dobrovolné veřejně prospěšné práce, především spojené se Dnem učení se od Lei Fenga (5. březen), které nyní místo jedinců vykonávají celé skupiny lidí. Mezi jejich aktivity patří např. opravování budov či obnova parků, výpomoc v nemocnicích, školách atp. (Palmer 2020: 16).

V 80. letech tedy sledujeme změny v kampani Učme se od soudruha Lei Fenga v souvislosti s probíhající modernizací ČLR, přijetím nového hospodářského systému socialismu s čínskými rysy a probíhajícími změnami ve společnosti. Ta se nově více soustředila na osobní rozvoj jedince v rámci výstavby duchovní civilizace, zatímco Lei Fengova kampaň, která byla ve druhé polovině 80. let spíše na ústupu, souběžně usilovala o vytváření skupin konajících dobro ve prospěch lidu namísto jedince v dobrodincově blízkém okolí, jak tomu bylo dosud.

5.3 Počátky dobrovolnictví *yiwu laodong* 义务劳动, 90. léta a počátek 21. stol.
Začátek 90. let značí další vrchol v Lei Fengově publicitě od doby Kulturní revoluce. Po potlačení studentských protestů na nám. Tian'anmen 天安门 roku 1989 byl Lei Feng opět masivně propagován tiskem a Svazem komunistické mládeže v rámci vedení občanů k budování socialismu s čínskými rysy a nyní také v boji proti „buržoazní liberalizaci a duchovnímu znečištění“, jenž byl reakcí na důsledky čínského otevírání se světu, jako byla kriminalita a volání po demokratizaci politiky (Jeffreys 2016: 12–13).

V březnu 1993, při příležitosti 30. výročí od počátku kampaně Učme se od soudruha Lei Fenga, o Lei Fengovi ve svém projevu hovořil Hu Jintao 胡锦涛 (budoucí generální tajemník KS Číny a prezident ČLR v letech 2003–2013). Hu čínské občany vyzval k následování Lei Fengova příkladu a zároveň vyslovil požadavek zavedení systému odměn za účelem podpory pěstování těchto nových „Lei Fengů“. Lei Fengův obraz si v 90. letech zachovával základní maoistické hodnoty, ale již nebyl spojován s třídním bojem a socialistickou revolucí, nýbrž nově v rámci modernizace a budování „nové Číny“ ztělesňoval občanské ctnosti, tj. vlastenectví, nezištnost, šetrnost, usilovnou práci a inovace (Jeffreys 2016: 13).

Na rozvoj skupinových aktivit prospívajících veřejnosti v ČLR, který byl popsán v předešlé podkapitole, v 90. letech navazuje nově vznikající hnutí za šíření dobrovolnictví. S tím je spojen výraz *yiwu laodong* 义务劳动, který doslova přeložen znamená ‚povinná práce‘, jeho skutečný význam v čínském kontextu je však ‚dobrovolná práce‘, kterou provází hodnoty vlastenectví, týmové práce, ochoty a práce v širším slova smyslu a za kterou není vyžadována ani očekávána finanční ani jiná odměna. Jedná se o posun od prostého konání dobrých skutků jedincem pro dalšího jedince ke „skutečné práci“ dobrovolnických skupin, která prospívala lidu jako celku, jak bylo popsáno na konci předešlé podkapitoly. Mezi aktivity těchto skupin se řadí např. pomoc na stavbě či vysazování stromů (Palmer 2020: 16–17).

Palmer (2020: 16–17) uvádí, že výraz *yiwu laodong* byl s Lei Fengovou kampaní úzce propojen již od 60. let, tento trend byl však narušen v době Kulturní revoluce (1966–1976), kdy byl výraz využíván pouze k pojmenování zahraničních dobrovolnických aktivit, konkrétně v zemích východního bloku. Výraz *yiwu laodong* však nebyl produktem Lei Fengovy kampaně a v *Renmin ribao* se objevil již v roce 1947.

Koncept dobrovolnictví se koncem 80. let začal vzdalovat původnímu výkladu jako „povinnosti revolucionářů obětovat se pro kolektiv“ a postupně se začal využívat v méně politizovaném a více individualistickém významu. Tento významový posun se zrodil ve městě Shenzhen 深圳 a šířeji v provincii Guangdong 广东. Tamní obyvatelé se inspirovali západním způsobem dobrovolnictví, který fungoval v Hongkongu⁵⁹ a byl označován výrazem *yigong* 义工⁶⁰ ‚dobrovolná práce‘, ‚dobrovolník‘. Dobrovolnictví v Hongkongu zašitovaly

---

⁵⁹ Hongkong byl v této době kolonií Velké Británie, a to až do roku 1997, kdy se stal zvláštní administrativní zónou ČLR.

⁶⁰ *Yigong* 义工 v tradičních znacích, což je v Hongkongu standardní způsob zápisu.

především náboženské a charitativní organizace. V roce 1990 vznikla v Shenzhenu první čínská nezávislá dobrovolnická asociace, Shenzhenská asociace dobrovolníků (*Shenzhenshi yigong lianhehui* 深圳市义工联合会), která tedy ve svém názvu využila výrazu *yigong* (Palmer 2020: 17–18).

Zároveň začátkem 90. let v provincii Guangdong započaly experimenty s novými způsoby oslavování Dne učení se od Lei Fenga (5. březen); např. byla nově pořádána setkání Guangdongských obyvatel s Číňany z Hongkongu, Macaa⁶¹ a zahraničních zemí za účelem kulturní výměny, jejíž součástí bylo i představení nových příkladů dobrovolnictví. Ve stejné době začal být v severní Číně s dobrovolnictvím vedle *yiwu laodong* nově spojován výraz *zhiyuan* 志愿, konat dle vlastního svobodného rozhodnutí, „být dobrovolníkem“. První dobrovolnická organizace, opírající se o výraz *zhiyuan*, vznikla již v roce 1989 v jednom ze sousedství severočínského města Tianjin 天津 s názvem „*Wei renmin fuwu*“ *zhiyuanzhe xiaozu* „为人民服务“ 志愿者小组, Dobrovolnická skupina *Sloužit lidu*. Její název je tak kombinací tradičního hesla KS Číny i Lei Fengovy kampaně, *Sloužit lidu*, a nového výrazu *zhiyuan*. Tato skupina 40–50 lidí lokálně poskytovala pomoc a podporu lidem osamoceným, ovdovělým a také lidem s hendikepem a lidem vyžadujícím zvláštní péči. Sousedské dobrovolnické skupiny po vzoru této tianjinské se těšily velké popularitě a roku 2005 byla pro jejich řízení ustanovena speciální komise, spadající pod Čínskou asociaci sociální práce (*Zhongguo shehuigongzuo lianhehui* 中国社会工作联合会) (Palmer 2020: 18–19).

V roce 1990 se v Pekingu konaly Asijské hry,⁶² přičemž ze 17 000 organizátorů byla valná většina zastoupena dobrovolníky. Ti však oficiálně nebyli označeni jako dobrovolníci *zhiyuanzhe* 志愿者 (jako v případě výše zmíněné dobrovolnické skupiny), nýbrž *zhiyuan ren yuan* 志愿人员, „dobrovolničtí zaměstnanci“ (Palmer 2020: 18–19). Palmer (2020: 19) dále uvádí, že roku 1994 *Renmin ribao* poprvé napsalo o dobrovolnících *zhiyuanzhe*, konkrétně dobrovolnících města Hangzhou, přičemž článek odkazoval mj. k Lei Fengově kampani:

Jeden ze členů „starého sousedského stranického výboru“⁶³ pyšně říká: „Tady u nás *Učme se od Lei Fenga* není pouhou „sezónní písničkou“, nýbrž se stala každodenním popěvkem.“

⁶¹ Macao bylo v této době Portugalskou kolonií, a to až roku 1999, kdy se stalo zvláštní správní oblastí ČLR.

⁶² Mezinárodní sportovní soutěž, která se od roku 1951 koná každé 4 roky. Asijské hry jsou pořádány pod patronátem Mezinárodního olympijského výboru (Wikipedie 2020).

⁶³ Dobrovolnické skupiny podle vzoru výše zmíněné sousedské skupiny v Tianjinu.

一位“老居委”自豪地说：我们这里学雷锋不再是“四季歌”，而成为“天天唱”了。(Renmin ribao 1992)

Tím odstartoval prudký nárůst v počtu mladých dobrovolníků po celé zemi, který trvá i v následujících desetiletích. Poprvé byl tento nárůst zaznamenán v prosinci 1993, kdy na 20 000 mladých dobrovolníků, vybavených vlajkami s nápisem *Qingnian zhuyuanzhe* 青年志愿者, 'Mladý dobrovolník', vypomáhalo cestujícím na železniční lince Peking–Kanton v rámci příprav oslav čínského Nového roku. V roce 1994, během oslav čínského Nového roku, vypomáhalo na dalších předních železničních linkách na 40 000 studentů. V Pamětní den učení se od Lei Fenga ve stejném roce bylo zmobilizováno na deset milionů mladých dobrovolníků, kteří vypomáhali v domovech čínských občanů, na statcích a v továrnách (Palmer 2020: 19).

Podle zprávy Ministerstva pro občanské záležitosti (*Zhonghua renmin gongheguo minzhengbu* 中华人民共和国民政部) v roce 2007 existovalo na 270 000 dobrovolnických organizací a počet komunitních dobrovolníků byl odhadován na 20 milionů. Nově byl v tomto roce zaveden systém registrací dobrovolníků a dobrovolnictví bylo postupně institucionalizováno. Nyní bylo zaštitováno státem, ale provázal jej také nárůst počtu nestátních neziskových organizací a hnutí *grassroots*.⁶⁴ Dobrovolnictví je dále propagováno především Svazem komunistické mládeže, Ministerstvem pro občanské záležitosti a Ústřední komisí pro řízení výstavby duchovní civilizace (*Zhongyang jingshenwenming jianshe zhidao weiyuanhui* 中央精神文明建设指导委员会), která spadá pod ÚV KS Číny. Dobrovolníci se stali významnou složkou v organizaci akcí a sportovních soutěží, od roku 2002 jsou čínští dobrovolníci vysíláni také do zahraničí, resp. do rozvojových zemí za účelem výuky čínského jazyka nebo užívání počítačů, zajišťování zdravotní péče aj. Také Konfuciov institut (*Kongzi xueyuan* 孔子学院), který spolupracuje i s českými univerzitami, do svých zahraničních poboček pravidelně vysílá velké množství čínských dobrovolníků za účelem výuky čínského jazyka. Zajímavé je, že Konfuciov institut se neodvolává na Lei Fenga, nýbrž při náboru nových dobrovolníků zdůrazňuje aspekt osobního rozvoje (Palmer 2020: 19–21).

Dobrovolnický diskurz se od 90. let postupně oprostil od dobrovolnictví typu *yiwu laodong* 义务劳动, které představovalo především skupinové aktivity inspirované Lei Fengem a které

---

⁶⁴ Hnutí *grassroots*, označované také jako „hnutí zdola“, je politické nebo ekonomické hnutí, které je založeno na lidech v určité čtvrti, oblasti nebo komunitě a na kolektivní činnosti (Wikipedie 2021).

bylo nahrazeno dobrovolnictvím *yigong* 义工 v jižní Číně a *zhiyuan* 志愿 v severní Číně. Kromě nového označení se dobrovolnictví také postupně vzdálilo od samotné Lei Fengovy kampaně a klíčovou roli v něm zastával Svaz komunistické mládeže, který byl zodpovědný za organizaci mladých dobrovolníků a zakládání lokálních asociací mladých dobrovolníků po celé ČLR. V roce 2000 Svaz komunistické mládeže oznámil, že Pamětní den učení se od Lei Fengy byl nově vyhlášen Dnem čínské dobrovolnické služby (*Zhongguo qingnian zhiyuanzhe fuwu ri* 中国青年志愿者服务日). To značí jistý návrat k Lei Fengovi, který se tak nejen stal tvářou dobrovolnického hnutí, ale zároveň se zde objevuje nová spojitost např. s Mezinárodním dnem dobrovolníků Organizace spojených národů (5. prosinec), jak uvádí Jeffreys (2016: 19). Dále v období 90. let a počátkem 21. stol. sledujeme postupnou institucionalizaci dobrovolnictví, kterou provází zakládání různých asociací a od roku 2007 zavedení oficiálních registrací dobrovolníků. Systém registrací mladých dobrovolníků pro lidi starší 14 let v ČLR funguje již od roku 2001; v roce 2007 jich bylo registrováno přes 25 milionů (Palmer 2020: 21–22).

5.4 Obrození Lei Fengovy kampaně v Xi Jinpingově éře

Ve druhém desetiletí 21. století jsou dobrovolnické organizace dál řízeny KS Číny, Svazem komunistické mládeže a asociacemi mladých dobrovolníků, za spolupráce s neziskovými organizacemi a podnikatelskými společnostmi. Individuální dobrovolnické aktivity a neziskové organizace fungující nezávisle na státu jsou potlačovány a jejich spolupráce se státem je vyžadována. (Jeffreys 2016: 19). Růstový trend v počtu registrovaných dobrovolníků z minulých desetiletí dál pokračuje; v roce 2013 jich ČLR evidovala na 40 milionů, přičemž mnoho z nich bylo registrováno v rámci výpomoci po sichuanském zemětřesení roku nebo během Olympijských her v Pekingu roku 2008 (Jeffreys 2016: 18–19). V roce 2013 také Ministerstvo pro občanské záležitosti uvedlo, že v roce 2020 by měli registrovaní dobrovolníci tvořit 10 % čínské populace (Jeffreys 2016: 19). Podle agentury Xinhua (2021) má ČLR v roce 2021 více než 190 milionů registrovaných dobrovolníků.

Od tématu dobrovolnictví v ČLR se nyní přesuneme zpět k Lei Fengově kampani a konkrétně k Lei Fengově vzkříšení za Xi Jinpingovy éry. Xi Jinping se stal generálním tajemníkem ÚV KS Číny roku 2012 a čínským prezidentem roku 2013; do té doby zastával funkci viceprezidenta ČLR. Od 18. sjezdu KS Číny v roce 2012 Xi Jinping pravidelně připomíná

důležitost zachování Lei Fengova ducha v čínské společnosti a Lei Fengova kampaň znovu nabývá na intenzitě (Yangguang wang 2020).

V letech 2012–2013 vláda Lei Fenga učinila tváří vládní kampaně za propagaci dobrovolnictví, která opět cílila na mladé lidi. Dále byly v květnu roku 2012 k příležitosti výročí 50 let od Lei Fengovy smrti spuštěny Lei Fengovy oficiální internetové stránky www.chinaleifeng.com, které poskytují informace o Lei Fengovi, jeho životě a deníku, shromažďují informace o dalších příkladných hrdinech a Lei Fengem inspirovaných aktivitách a sdružují uživatele možností přispívání na veřejné diskuzní fórum (Jeffreys 2016: 14–15).

Jak upozorňuje Jeffreys (2016: 20), ještě předtím, v březnu 2012, Hlavní kancelář ÚV KS Číny zveřejnila dokument „*Guanyu shenru kaizhan xue Lei Feng huodong de yijian* 关于深入开展学雷锋活动的意见“ [Návrh na prohloubení aktivit Učení se od Lei Fenga]. Dokument mj. uvádí, že „Lei Fengův duch ztělesňuje tradiční čínské hodnoty“ (雷锋精神体现了中华民族的传统美德) a urguje občany k následování Lei Fengova příkladu „lásky ke straně, vlasti, ideálům socialismu a pevné víry v něj, a jeho oddané služby lidu a pomoci ostatním“ (热爱党、热爱祖国、热爱社会主义的崇高理想和坚定信念, 弘扬雷锋服务人民、助人为乐的奉献精神). Dále hovoří o aktivním budování socialismu, „uskutečnění velkolepé obrody čínského národa“ (实现中华民族伟大复兴) a volá po „propagaci normalizace a institucionalizace aktivit Učení se od Lei Fenga“ (推动学雷锋活动常态化、机制化) (Xinhua 2012).

Od roku 2012 tak sledujeme návrat Lei Fengovy kampaně a její opětovnou politizaci, iniciovanou KS Číny. Objevují se nová, relevantní zobrazování Lei Fenga, např. po boku lékařů a zdravotních sester v rámci propagace poskytování bezplatné zdravotní péče potřebným v komunitních centrech, nebo odkazuje k ochraně životního prostředí (Jeffreys: 20–21). Jeffreys (tamtéž) dále komentuje posun od propagace „deníkového“ Lei Fenga jako „neznámého hrdiny“ a potlačování jakéhokoliv individualismu v původní kampani (v souladu s tehdejší politikou), k propagaci nové formy dobrovolnictví, kdy jedinec může svému okolí pomáhat i ve svůj vlastní prospěch, tj. pro svůj vlastní dobrý pocit nebo např. i za účelem získání cenných zkušeností a dovedností, které jsou v jeho (pracovním) životě dále využitelné. Tento posun je založen i na západních hodnotách dobrovolnictví, kterými jsou „poznávání nových lidí, zábava a zlepšení pracovních vyhlídek“, zároveň je ale také

připomínkou ČLR v období reform, kdy byli mladí lidé vedeni k tomu, aby „se stali ‚dobrými (socialistickými) občany‘ tím, že zdokonalí své osobní schopnosti nebo vlastnosti (*suzhi* 素质)“ (tamtéž: 22).

V roce 2013 se k příležitosti 50. výročí zahájení kampaně Učme se od soudruha Lei Fenga v Pekingu konalo obřadní udělování „Lei Fengových cen“ (*Lei Feng jiang* 雷锋奖), kde bylo za svou službu veřejnosti oceněno 50 lidí (Jeffreys 2016: 25). Obřadní udělování cen bylo součástí „sympozia normalizace aktivit Učení se od Lei Fenga“ (*Xue Lei Feng huodong changtaihua zuotanhui* 学雷锋活动常态化座谈会), které iniciovala KS Číny ve spolupráci s médii po 18. sjezdu KS Číny roku 2012 (Li Haixiu 2013). V roce 2013 nový prezident Xi Jinping prohlásil, že Lei Feng a další dva držitelé Lei Fengovy ceny jsou „hlavní oporou Číny“ a vyjádřil potřebu těchto „Lei Fengů“ k realizaci čínského snu (*Zhongguo meng* 中国梦)⁶⁵ (Jeffreys 2016: 25–26).

Jeffreys (2016: 24–25) dále upozorňuje rozšíření pojmu „živoucí Lei Feng“ *huo Lei Feng* nově i na podnikatele, kteří byli v minulosti až do období Deng Xiaopingových reform odsuzováni. Prezident Jiang Zemin 江泽民 (1993–2003) podnikatelům a soukromým vlastníkům vyjádřil podporu, když ve svém projevu na 16. sjezdu KS Číny roku 2002 uvedl, že veškerý čínský lid se bez ohledu na své povolání podílí na budování socialismu s čínskými rysy. Čínskou společnost vybídl k jednotnosti a k tomu, aby to, zda jsou druzí „politicky progresivní“ nebo naopak „reakcionáři“ nesoudila na základě jejich majetku, nýbrž na základě jejich reálného politického uvědomění, výkonnosti atd. a toho, jak jejich práce přispívá k budování socialismu s čínskými rysy (Jiang Zemin 2002). Lei Fengovu cenu tak obdržel také např. Cao Dewang 曹德旺, čínský milionář a jeden z nejvýznamnějších čínských filantropů, který za svou dobročinnost získal několik ocenění již dříve. Magnát s nemovitostmi a filantrop Pan Shiyi 潘石屹 označil za „živoucí Lei Fengy“ celou první generaci zámožných podnikatelů, jejichž práce je podle něj hnací silou čínské ekonomiky (Jeffreys 2016: 26).

Vedle čínských občanů je za svou službu Číně a veřejnosti vychvalován a s Lei Fengem spojován také např. Američan Brian Linden, který v ČLR žije od roku 1984 a společně se

---

⁶⁵ „Čínský sen je termín v čínské sociopolitické teorii a propagandě, který popisuje směřování všech složek čínské společnosti pod vedením KS Číny k prosperitě a k ‚velkolepé obrodě čínského národa‘ (中华民族伟大复兴). (...) Jedná se o Xi Jinpingovo „základní programové heslo.“ (Sinopsis 2020b).

svou ženou provozuje tři kulturní a vzdělávací střediska (a zároveň hotely) pod názvem Lindenova střediska (*Xilin yuan* 喜林苑) v provincii Yunnan 云南 v jihozápadní Číně. Linden je uznáván především za to, že se „na rozdíl od mnoha cizinců nesnaží Čínu změnit a povýšeně jí říkat, co má dělat, nýbrž svými aktivitami pouze propaguje respekt vůči čínské kultuře a tradicím“. Hosté jeho kulturních středisek jsou údajně „jeho vášní pro Čínu často dojeti až k slzám“ (Zhao Yuqi 2016). Redakce anglických internetových stránek deníku *China Daily* (*Zhongguo Ribao* 中国日报) v roce 2016 vyzvala *laowaie* 老外, tedy cizince žijící v ČLR, aby sdíleli své „Lei Fengovské“ příběhy a zásluhy za účelem inspirace ostatních a Lindenův příběh je tak jedním ze 14 článků, které zde byly v roce 2016 zveřejněny (*China Daily* 2016).⁶⁶

Kolem roku 2012 v čínské provincii Hubei 湖北 vznikl mezinárodní „Dobrovolnický tým Yang Lei Feng“. Jeho členy jsou studenti Central China Normal University a mnoho z nich působí jako dobrovolní učitelé angličtiny. V roce 2013 skupina vyhrála v čínské televizní soutěži cenu 250 000 RMB, kterou v plné výši věnovala místní základní škole, která peníze využila na rozsáhlé renovace (Ruan Xinqi 2017). 5. března 2021 pak v jihočínské provincii Jiangxi 江西 vznikl „Lei Fengův mezinárodní dobrovolnický tým“, který pomáhá dětem se speciálními potřebami, sirotkům a starším lidem. Tato dobrovolnická skupina Lei Fenga označuje za „ikonu dobrovolníků všech zemí, včetně Číny“ a jeho postavu si spojuje s hodnotami „nezištnosti, pokory a obětavé oddanosti“ (*TBS News* 2021).

V roce 2014 se Xi Jinping setkal s několika představiteli *grassroots* hnutí a pohovořil s Xie Zhengyim 谢正谊, politickým instruktorem „Lei Fengovy roty“ (*Lei Feng lian* 雷锋连) ženijního oddílu:

Lei Fengův duch je věčný, je živým ztělesněním základních hodnot socialismu. Vy se musíte stát semeny Lei Fengova ducha a zasít jej do půdy v celé šířé zemi.

雷锋精神是永恒的，是社会主义核心价值观的生动体现。你们要做雷锋精神的种子，把雷锋精神广播在祖国大地上。(Xi Jinping citován podle Wang Jiahong 2014)

Článek Wang Jiahonga (2014) dále hovoří o důležitosti přítomnosti Lei Fengova ducha ve společnosti:

---

⁶⁶ Výzvu doprovázel obrázek cizince stylizovaného do podoby Lei Fenga, viz obrázek 10.

Až když máme tohoto ducha, můžeme se stát člověkem čistým, oprostěným od podřadných zájmů a prospěšným lidu; až tehdy se náš národ stane národem majícím ideál, majícím cíl, majícím naději, stane se národem s iniciativním a inovativním duchem.

有了这种精神，我们才是一个纯粹的人、一个脱离低级趣味的人、一个有益于人民的人；我们的民族才能称之为有理想、有追求、有希望、有积极进取、开拓创新精神的民族。

V září roku 2018 Xi Jinping osobně převyprávěl Lei Fengův životní příběh v Lei Fengově pamětní síni ve Fushunu a připomněl jeho oddanou službu lidu a přítomnost Lei Fengova ducha v současné čínské společnosti:

Lei Feng byl vzorem jedné éry. Lei Fengův duch je však věčný. Je kombinací 5 000 let mimořádné čínské kultury a naší rudé, revoluční kultury. „Není většího dobra, než když hromadění drobných dobrých skutků vyústí ve velké dobro.“ To je v souladu s našimi dnešními hesly „Sloužit lidu“ a „Stát se pilným služebníkem lidu“. To vše má stejný původ.

雷锋，他就是一个时代的楷模。雷锋精神又是永恒的。它是五千年的优秀中华文化和我们红色革命文化这种结合。“积小善为大善，善莫大焉。”这就跟我们当前的“为人民服务”，“做人民的勤务员”它都是一脉相承的。(Xi Jinping citován podle Xinhua 2020)

Xi Jinping zde srovnává výrok pocházející z klasického čínského textu *Huainanzi* 淮南子 s Lei Fengovými výroky z deníku.

V dubnu roku 2019 *Renmin ribao* otiskly článek, v němž Xi Jinping hovoří o důležitosti víry v marxismus, socialismus s čínskými rysy a víry v realizaci čínského snu velkolepé obrody čínského národa. Připomněl také Lei Fengovu oddanost straně, socialismu a komunismu a uvedl, že „široké masy členů strany a kádrů musí mít tak jako Lei Feng od začátku do konce pevnou víru v ideál“ (广大党员、干部要像雷锋那样始终坚定理想信念) a „světlem vyzařujícím z tohoto ideálu svítit ostatním na cestě boje a lidové masy navigovat a povzbuzovat je v usilovném boji za realizaci čínského snu velkolepé obrody čínského národa“ (用理想之光照亮奋斗之路，引领和激励人民群众为实现中华民族伟大复兴的中国梦而努力奋斗) (*Renmin ribao* 2019).

V září roku 2019 byl při příležitosti oslav 70. výročí založení ČLR představen nový čestný titul, *Zui mei fendouzhe* 最美奋斗者 ‘Nejkrásnější bojovník’, určený pro zasloužné občany. Na seznamu nositelů tohoto titulu je i Lei Feng, nebo v *Lei Fengově deníku* představená příkladná hrdinka Xiang Xiuli 向秀丽 a pokrokový dělník Shi Chuanxiang 时传祥, který se živil

čištěním žump. Xi Jinping se udávání cen, které proběhlo 25. září v Pekingu osobně nezúčastnil, soudruhům, jimž bylo uděleno ocenění však vyjádřil své vřelé gratulace a také vzkázal své pozdravy jejich příbuzným. Xi uvedl, že tito „nejkrásnější bojovníci“ od založení ČLR tvrdě dřeli a obětovali mnohé, někteří z nich i své vlastní životy, za blahobyť a štěstí čínského lidu. Jejich skutky mají být připomínány, aby čínské občany inspirovali k usilování o uskutečnění čínského snu (Xinhua 2019).

Dál na podzim roku 2019 Xi Jinping při příležitosti oslav 70. výročí založení ČLR opět připomněl Lei Fengova ducha, nyní v souvislosti s propagací hodnoty vlastenectví. Xi ve svém projevu zdůraznil nutnost čínský lid vzdělávat a vést ke vlastenectví, přičemž aktivity Učení se od Lei Fenga by také měly vlastenectví propagovat jako součást dědictví Lei Fengova ducha. Lid by pak měl podle Lei Fengova příkladu oddané lásky k vlasti vynaložit své síly na uskutečnění čínského snu velkolepé obrody čínského národa (Zhongguo wenming wang 2019).

Z výše uvedených informací je patrné, že v Xi Jinpingově současné rétorice se znovu vynořují výrazy jako „boj“ *fendou* 奋斗 a téma mobilizace lidových mas, aby bojovaly za uskutečnění Xi Jinpingova konceptu čínského snu velkolepé obrody čínského národa. Lei Fengova kampaň tak v posledních letech opět nabyla silně politického podtextu, který připomíná její počátky v 60. letech, kdy bylo akcentováno téma revoluce a třídního boje a Lei Feng byl prezentován především jako revoluční bojovník a hrdina, mající pevné ideologické smýšlení v souladu s marxismem (resp. marxismem-leninismem), Mao Zedongovým učením a myšlenkami socialismu a komunismu. Právě na pevné následování ideologie a víru v ní Xi Jinping upozorňoval (viz výše). Dále je zde výrazné téma vlastenectví a zmíněno je i „vzdělávání“ lidu, které také připomíná Lei Fengovo usilovné studium a politickou výchovu, zachycenou v *Lei Fengově deníku*.

Současnou situaci Lei Fengovi kampaně dále komentuje Palmer (2020: 29), který uvádí, že ačkoliv dnešní dobrovolnictví v ČLR je zakořeněno v kampani Učme se od soudruha Lei Fenga, je zde podstatný přesun od zdůrazňování „nezištné sebeoběti“ z revolučního období k „dobrovolnické službě“ s počátkem v období reform. Palmer (2020: 30–31) cituje pasáž z eseje jednoho z vedoucích mladých dobrovolníků z Kantonu, který napsal, že ačkoliv byl „Lei Feng dobrovolníkem, dobrovolníci nemusí mít nutně tak ušlechtilé myšlenky a duchovní uvědomění, jako Lei Feng“ a že „dobrovolník je obyčejnou osobou, která koná obyčejné

skutky. Lei Feng byl však produktem konkrétní doby, který byl vykonstruován do vzoru, který měl být následován.“ Palmer (2020: 31) toto téma uzavírá vyjádřením, že KS Číny a čínská média nyní sice připomínají revoluční diskurz a postupy a důraz kladou na téma sebeobětování a hrdinský aspekt dobrovolnictví po vzoru Lei Fenga, ne všichni současní dobrovolníci se však s Lei Fengem ztotožňují; množství z nich žádné hrdinství nepředstírá a spíše dobrovolnictví vnímají jako prostředek k sebepoznání a sebevyjádření.

Vedle těchto nových (resp. znovu zavedených) politických sdělení Lei Fengovy kampaně v ČLR stále přetrvávají dobrovolnické aktivity spojené s jeho postavou a především s Pamětním dnem učení se od Lei Fenga (5. března), jejichž jádrem je pomoc druhým. 5. března 2020 *Renmin ribao* otiskly článek o rozsáhlých dobrovolnických aktivitách v rámci probíhající pandemie covidu-19. Dobrovolníci vyrazili do pandemií zasažených oblastí, především v provincii Hunan 湖南, která byla ohniskem pandemie. Článek hovoří také o čínských studentech v zahraničí, kteří své vlasti intenzivně vypomáhali např. zasíláním zdravotnických pomůcek a také snahou o potlačení negativních názorů na Čínu, které se šířily v důsledku pandemie (*Renmin ribao* 2020).

V rámci oslav stého výročí založení KS Číny, které připadá na 1. července 2021, byl představen program „*Fendou bainian lu qihang xin zhengcheng: shu fengliu renwu* 奋斗百年路 启航新征程·数风流人物“, Cesta sto let trvajícího boje, výprava na novou plavbu – Několik výjimečných osobností“, což jsem identifikovala jako poslední výraznější počín propagace Lei Fenga. Deník *Renmin ribao* v průběhu několika týdnů publikoval desítky článků o různých významných a inspirativních čínských osobnostech posledního sta let. Článek věnovaný Lei Fengovi připomíná ocenění, která získal během svého života a také posmrtně udělený titul „Nejkrásnější bojovník“, jeho slavnou metaforu šroubku, který nikdy nezrezne a ctnostné hodnoty, které ztělesňuje, tj. péče o soudruhy, láska k lidu a lidovým masám atd. (*Renmin ribao* 2021b).

Závěrem je v souvislosti s Lei Fengem nutné okomentovat fakt, že v ČLR se v posledních desetiletích vedle dobrovolnictví významně rozvinula také konzumní společnost. Jeffreys (2016: 14–17) komentuje Lei Fengův vstup do oblasti pop-kultury; *Lei Fengův deník* se dočkal více než 200 nových vydání, Lei Fengovy pamětní síně se staly turistickými destinacemi, o Lei Fengovi bylo natočeno několik filmů a seriálů a nazpíváno množství písní.

Jeho životní příběh byl značně medializován a v rámci jeho zlidšťování nyní představuje osobnější stránky Lei Fengova života (příkladem toho je i kniha *Hledá se Lei Feng*).

V ČLR jsou k sehnání různé předměty s tematikou Lei Fenga; plakáty, oblečení a různé doplňky. Na těchto prodávaných předmětech často najdeme také stále relevantní a čínskému lidu vštěpovaná hesla, jako např. *Sloužit lidu*. Kuriózní je rozhodnutí jednoho čínského výrobce kondomů na svých produktech vyobrazit Lei Fengovu tvář za doprovodu hesla *Učme se od Lei Fenga*. Výrobce, který byl nucen svůj produkt z trhu stáhnout, svůj počín vysvětlil tak, že „Lei Feng by tímto podporoval bezpečný sex a zodpovědné plánování rodiny“ a tím de facto *sloužil lidu* (tamtéž: 15). Podobně dnes vznikají např. restaurace založené na motivu Lei Fenga.⁶⁷ Ten tak v této nové Číně *slouží lidu* přímou podporou jejich podnikání, podporou rozvoje turismu v pamětních místech atp. (v moderním kontextu by se snad dal označit za *influencera*) a tyto podniky zase „na oplátku“ v čínské společnosti dál šíří Lei Fengova ducha.

Lei Feng se dnes stal také předmětem mnoha parodií a internetových memů. Např. fotografie zachycující Lei Fenga, který myje armádní nákladní auto, prošla úpravou, kdy nákladní auto nahradilo Ferrari. Fotografie je satirou Deng Xiaopingova hesla: „Nechme nejprve zbohatnout část lidí“ a dá se dál chápat buď jako podpora, nebo kritika současného čínského konzumu a materialismu, které jde proti Lei Fengově „oslavované šetrnosti a rovnostářské chudobě Maovy éry“ (tamtéž: 16). Nicméně, jak se říká, „špatná publicita neexistuje“ a tak právě i díky takovýmto počínům Lei Fengův duch dál přežívá v povědomí nové čínské generace. Vedle oficiální propagace KS Číny je tak v médiích a v on-line prostředí kolektivně utvářen nový obraz „živoucího Lei Fenga“ *huo Lei Feng*, který již déle není exkluzivně řízen čínskou vládou ani jinou institucí (tamtéž: 17).

5.5 Lei Fengův obraz v současné ČLR: na příkladu knihy *Hledá se Lei Feng*

Závěrem kapitoly kontinuity a změn v Lei Fengově obraze se nyní podíváme na to, jak je Lei Fengův životní příběh vyprávěn v knize *Hledá se Lei Feng* (2013), a to prostřednictvím přímých svědectví lidí, kteří se s Lei Fengem za jeho života osobně znali. Tato kniha dál ilustruje, jakým způsobem je Lei Feng a jeho životní příběh v ČLR vyobrazován v současnosti.

---

⁶⁷ Např. restaurace řetězce KFC v Hunanu otevřela 5. března 2019 (v Lei Fengův den) pobočku založenou na motivu Lei Fenga (*South China Morning Post* 2019).

5.5.1 Lei Fengův přítel a příbuzný, Lei Mengxuan 雷孟宣

Lei Mengxuan byl nejen Lei Fengovým rodákem z Wangchengu, ale byli dokonce příbuznými, jak již naznačuje stejné příjmení, a jako děti byli v blízkém, přátelském vztahu. Dnes je Lei Mengxuan specialistou výzkumu Lei Fenga a kurátorem Lei Fengovy pamětní síně v Hunanu (Yu Wei 2013: 21).

Lei Mengxuan nejprve vypráví tragický příběh Lei Fengova dětství a podrobně popisuje i pozadí jeho rodičů. Zmiňuje, jak celá jeho rodina tvrdě dřela, jak byl jeho otec zabit vojáky KMT a ‚Japonskými ďábly‘ (*Ribenguizi* 日本鬼子) a jeho matka spáchala sebevraždu, když již déle nedokázala snést ponižování ze strany statkáře Tang 唐, pro jehož rodinu Lei Fengova rodina dlouhá léta pracovala (Yu Wei: 27). V roce 1949 se Lei Fenga ujal dobrý přítel jeho otce, Peng Demao 彭德茂, který pracoval jako rikša a po *Osvobození* se stal starostou obce Anqing. V roce 1950 vedení obce umožnilo Lei Fengovi bezplatně studovat a v první školní den ho do školy doprovodil právě starosta Peng Demao.⁶⁸ Na první hodině si měl malý Lei s pomocí učitele, avšak z vlastní iniciativy, do sešitu zapsat větu: „Ať žije předseda Mao“ (*Mao zhuxi wansui* 毛主席万岁) (tamtéž: 22–23). Tyto informace potvrzují a doplňují fakta, která jsme se dozvěděli z deníku.

Novou informací je to, že v roce 1950 Lei Fengovi po pozemkové reformě okresní vláda přidělila 2,4 *mu* (亩)⁶⁹ půdy, kterou pak pronajal. Později, během procesu kolektivizace zemědělství (*nongye hezuohua yundong* 农业合作化运动), měl svou půdu jako jeden z prvních darovat⁷⁰ zemědělskému družstvu (*she* 社)⁷¹ (Yu Wei 2013: 22–23). Zde je tedy Lei Feng zobrazen jako malý podnikatel, který ale zároveň bez pobízení uposlechl pokynu strany a podpořil její iniciativu kolektivizace.

Další, vzhledem k informacím dosud uvedeným v této práci překvapivé informace Lei Mengxuan sdílí, když Lei Fenga popisuje jako člověka, který si dal vždy záležet na dodržování správné hygieny a upraveného vzhledu a kdykoliv si našetřil nějaké peníze, rád je

⁶⁸ V Lei Fengově památní hale v Hunanu jsou vystaveny voskové figuríny Lei Fenga a Peng Demaa, zachycující právě tento památný okamžik.

⁶⁹ 1 *mu* se rovná 0.165 akrům nebo 667,7 m², Lei Feng tedy obdržel cca 1600m² půdy.

⁷⁰ Podle článku „Sedmdesát let ‚nové Číny‘: od převýchovy k sociálnímu kreditu“ se však jednalo o „násilnou kolektivizaci nedávno rozdělené půdy,“ a jejím následkem se rolníci „de facto stali nevolníky přinucenými pracovat na státní půdě“ (Lomová 2019).

⁷¹ Kniha uvádí, že půdu daroval *she* 社, což je zkratka pro termín *nongye hezuo she* 农业合作社 ‚zemědělské družstvo‘, a také pro *renmin gongshe* 人民公社 ‚lidové komuny‘, které ale vznikaly až od roku 1958.

do svého vzhledu investoval a měl zálibu v krásných věcech (Yu Wei 2013: 24). V souvislosti s tím, že se za svého života objevil na velkém množství fotografií v rámci propagandy ČLOA to dává smysl, naprosto to ale neodpovídá Lei Fengovi, kterého známe z deníku a jeho prezentaci jako příkladu naprosté skromnosti, navíc je to v rozporu s Lei Fengovým (1963: 5) odhodláním „být člověkem naprosto nedbajícím na osobní prospěch“.⁷²

Spíše zajímavostí je také v knize zmíněný fakt, že se Lei Feng, který nebyl vysoké postavy (podle knihy *Hledá se Lei Feng* měřil 154 cm; jedná se o často opakovaný údaj), zdánlivě rád přestrojoval za dívku; jednou zastoupil ženskou roli ve školním divadelním představení, jindy hrál basketbal za dívčí tým, kterému chyběla hráčka, a nakonec, když již pracoval pro spol. Ansteel, se měl během oslav obléknout do dívčích šatů (Yu Wei 2013: 31). Zde se také hodí připomenout slova Xiaofei Tian (2009: 4), která upozornila na to, že Lei Feng v armádě jako pilný služebník lidu *qinwuyuan* zastával z velké části práce, tradičně považované za ženské.⁷³

V reakci na lidi, kteří nerozumí a zpochybňují, proč Lei Feng konal tolik dobrých skutků, Lei Mengxuan uvedl, že Lei Fengovi rodiče během svého života i přes všechny své strasti vždy pomáhali ostatním a právě tento vzor byl jedním z předpokladů pro jeho nezištnou a obětavou povahu. Jako další důvod pro jeho nezištnost uvedl vděk, který Lei Feng cítil vůči KS Číny, lidu a společnosti, kteří mu, jako nebohému, zbídačenému sirotkovi, pomohli. Lei Feng měl pocit, že konání dobrých skutků a pomáhání ostatním je způsob, jak splatit svůj dluh za veškerou pomoc, které se mu dostalo (Yu Wei 2013: 22). Toto odpovídá poznatkům obsahové analýzy deníku, kdy Lei Feng opakovaně přemítá o tom, co on sám pro stranu a pro lid udělal a jakým jim byl přínosem, a stvrzuje své odhodlání nadále tvrdě pracovat a oddaně jim sloužit.

5.5.2 Fotograf Zhang Jun 张峻

Druhou osobou, jejíž svědectví zařazuji do této práce, je fotograf Zhang Jun, který byl v *Lei Fengově deníku* přímo jmenován, a to při příležitosti Lei Fengova setkání s příkladným vojákem Liao Chujiangem, na které ho Zhang Jun doprovázel (Lei Feng 1963: 27–28). Zhang Jun byl také zmíněn v úvodní části práce v souvislosti s otázkou autenticity. Ačkoliv je pro tuto práci téma autenticity deníku vedlejší, kapitolu Zhang Juna jsem zvolila nejen z toho důvodu, že právě on pořídil většinu slavných Lei Fengových fotografií, ale i proto, že jeho samotná přítomnost v deníku Lei Fenga pojí s reálným světem.

---

⁷² Viz strana 31 v této práci.

⁷³ Viz strana 49 v této práci.

Když se Zhang Jun 15. srpna 1962 dozvěděl, že Lei Feng měl nehodu, ihned spěchal do nemocnice. Lei Feng však svým zraněním podlehl dříve, než Zhang Jun stihl přijet. Zhang Jun tak přišel o příležitost se s Lei Fengem rozloučit, a naposledy se s ním „setkal“ až v márnici, kde také pořídil jeho posmrtné fotografie.⁷⁴ Lei Fengova smrt tímto získala ještě tragičtější rozměr; jak víme, Lei Fengovým největším životním přáním bylo setkat se s předsedou Maem a právě Zhang Jun měl Lei Fengovi sdělit radostnou novinu, že se s Maem zanedlouho skutečně setkat měl; nechával si ji ale do té doby pro sebe pro případ, že by došlo k jakékoliv změně v plánu. Zhang Juna tak po celý zbytek jeho života provázela ohromná lítost a pocit viny (Yu Wei 2013: 154–155).

Jak uvádí Yu Wei (2013: 159), Lei Fengových fotografií existuje více než 300, přičemž Zhang Jun je autorem 223 z nich a za účelem pořizování fotografií strávil 79 dní po jeho boku. Zhang Jun pracoval jako asistent oddělení propagandy (*xuanchuan baodao zhuliyuan* 宣传报道助理员) politického oddělení propagandy ženijního vojska v Shenyangském vojenském okrese (*Shenyang junqu gongchengbing zhengzhibu xuanchuan* 沈阳军区工程兵政治部宣传), kam v srpnu 1960 dorazil dopis vyjadřující díky vojákově Lei Fengovi, který věnoval 100 *yuanů* potopami zasaženému městu Liaoyang 辽阳.⁷⁵ Zhang Jun se rozhodl, že Lei Feng by měl být za tento svůj počín zpropagován, popisuje však také svůj prvotní zmatek z toho, že tento nový voják Lei Feng měl tolik peněz. Zhang Jun se tedy vypravil Lei Fenga osobně navštívit za účelem předání dopisu a pořízení rozhovoru. Při jejich setkání mu Lei Feng vysvětlil, že na pomoc Liaoyangu využil úspory ze své předešlé práce, Zhang Jun se však právě tehdy dozvěděl to, že Lei Feng byl již v kruzích ČLOA známý pro svou šetrivost (a nošení znovu a znovu zašíváných ponožek), za což byl také zvolen za „příklad šetrivosti“ (*jieyue biaobing* 节约标兵) pro celou svou rotu. Když Zhang Jun Lei Fenga navštívil podruhé, opět za účelem pořízení rozhovoru, byl svědkem toho, jak skupina dělníků přišla osobně poděkovat vojákově ČLOA, který jim nedávno pomohl převážet cihly. Ukázalo se, že to byl Lei Feng, který byl zrovna na cestě k lékaři a dělníkům pomohl i přes svou bolest břicha.⁷⁶ Zhang Jun uvedl, že po druhém rozhovoru se Lei Feng neměl k odchodu, až se osmělil a sebevědomě Zhang Juna požádal, aby mu pořídil fotografii. Pořizovat soukromé

---

⁷⁴ Jedna z nich je v knize otištěna; Lei Fengův obličej je skrytý pod obvazem a kolem bílého nemocničního lůžka stojí truchlící soudruzi ve zbrani (Yu Wei 2013: 155).

⁷⁵ Lei Feng (1963: 14) si 20. srpna 1960 do deníku zapsal, že poté, co potopami zasažené město Liaoyang finančně podpořil, jej někteří jeho soudruzi označili za „hlupáka“. Viz strana 47 v této práci.

⁷⁶ Také o této své pomoci dělníkům psal Lei Feng (1963: 36–37) v deníku, viz strana 42 v této práci.

fotografie bylo v rozporu s tehdejšími pravidly, nicméně Zhang Jun nakonec souhlasil, negativ pořízené fotografie však okamžitě vystříhl z filmu a daroval Lei Fengovi. První Lei Fengova fotografie od jeho vstupu do ČLOA a první fotografie pořízena Zhang Junem tedy byla tajemstvím (tamtéž: 160–161).

Zhang Jun dál popisuje, jak s Lei Fengem (nyní již oficiálně) pořizovaly další fotografie, v první řadě ikonický portrét,⁷⁷ na kterém Lei Feng drží zbraň, uniformu mu zdobí dvě záslužné medaile a ve tváři má „nebojácný a odhodlaný výraz“ (*xiongjiujiu, qi'ang'ang* 雄赳赳气昂昂). Právě takto stylizovanou fotografii si Lei Feng sám vyžádal. Zhang Jun zde také zmiňuje, že si povšiml, že Lei Feng se nejen rád fotí, ale také má zálibu v krásných věcech (což o něm prohlásil i Lei Mengxuan).⁷⁸ Když tuto fotografii začala šířit propaganda ČLOA, musela být upravena, neboť Lei Fengovi z rukávu uniformy koukaly manžety, což bylo v rozporu s přísnými pravidly nošení vojenské uniformy (tamtéž: 161).

V době, kdy Zhang Jun začal spolupracovat s Lei Fengem, Čína procházela náročným obdobím, kdy přicházely časté povodně, „Čankajšek na Taiwanu chystal protiútok, Dalajláma v Tibetu zahájil ozbrojené povstání, čínsko-sovětská strategická aliance se rozpadla a v celé zemi propukl hladomor“ (在台湾的蒋介石要反攻大陆, 西藏的达赖喇嘛发动了武装叛乱, 中苏的战略同盟解体, (...) 大饥荒已在各地上演). Zhang Jun tak byl přesvědčen, že v skromném a šetrivém Lei Fengovi našel pro tuto náročnou dobu ten pravý ideál pro ostatní. Dál se zasazoval o Lei Fengovu publicitu a právě on (ve spolupráci s dalšími editory) stál za sepsáním prvního novinového článku, který pojednává o „Lei Fengovi, příkladu šetrivosti“ (*Jieyue biaobing Lei Feng* 节约标兵雷锋) a který byl 26. listopadu 1960 otištěn v armádních novinách *Qianjin bao*. V této době byl Lei Feng také pravidelně zván, aby na různých místech přednášel svůj životní příběh a působil jako příklad pro druhé (tamtéž: 162).

Velká část Zhang Junovy kapitoly je tvořena jeho potvrzováním informací, které nám přinesl *Lei Fengův deník*, připomínáním některých situací zachycených v deníku, dokládáním autenticity fotografií atd. Přináší také několik doplňujících informací, či spíše zajímavostí, např. Zhang Jun vysvětluje, že Lei Feng ve skutečnosti řídil sovětský nákladní automobil, ale na fotografiích figuruje nákladní automobil čínské výroby řady *Jiefang* 解放 „osvobození“, neboť až *Osvobození* Lei Fengovi dle jeho vlastních slov „přineslo domov“ (解放后我有了家)

---

⁷⁷ Viz obrázek 1.

⁷⁸ Viz strana 84 v této práci.

(tamtéž: 163). Zároveň Zhang Jun potvrzuje Lei Mengxuanova slova o tom, že Lei Feng ve skutečnosti nebyl tak skromný, jak byl prezentován, ale že vlastnil koženou bundu, vlněné kalhoty, hodinky atd. Dle Zhang Junových slov je nutné Lei Fenga přijmout takového, jaký byl, se všemi jeho pozitivy i negativy; právě ty mu totiž dodávají na lidskosti a činí jeho příběh více uvěřitelným a inspirativním pro více a více lidí (tamtéž: 167). Kategoricky však odmítá, že by měl Lei Feng jakýkoliv romantický vztah, nebo že by snad byl „playboyem“ či sukničkářem (*huahua gongzi* 花花公子), jak o něm v rámci podtrhování jeho lidskosti tvrdí některá moderní média (tamtéž: 168).

Zhang Jun, také známý jako „Svědék Lei Fengových skutků“ (*Lei Feng shiji jianzhengren* 雷锋事迹见证人), většinu svého života strávil nadšeným šířením Lei Fengova ducha v čínské společnosti. Zemřel v Pamětní den učení se od Lei Fenga, 5. března 2013, když jej po přednesu proslovu na Lei Fengově sympoziu v Shengyanském vojenském okrese postihl infarkt (Baidu Baike nedat., Zhang Jun).

5.5.3 Soudruh ve zbrani Qiao Anshan 乔安山

Qiao Anshanovo jméno se v této práci již objevilo, neboť je v *Lei Fengově deníku* jmenován několikrát; jednou si Lei Feng (1963: 60–61) zapsal, jak Qiao Anshanovi daroval peníze a suchary na cestu za jeho nemocnou matkou, jindy jeho jméno zmínil v souvislosti se svou iniciativou hromadného studia Maova díla, aby pomohl svým soudruhům ve zbrani (mezi nimi i Qiao Anshanovi) překonat strach z atomových zbraní (tamtéž: 63).⁷⁹ Qiao Anshan Lei Feng v deníku označuje pouze za svého soudruha ve zbrani, kterému byl velitelem, Qiao Anshan byl však podle své výpovědi také Lei Fengovým nejbližším přítelem, a to ještě před jejich společným vstupem do ČLOA. O to více konsternující je fakt, že právě tento muž je zodpovědný za Lei Fengovu předčasnou smrt.

Qiao Anshan, původem z provincie Liaoning, se stal v roce 1956 zaměstnancem spol. Ansteel a v roce 1959 se zde seznámil s Lei Fengem. Lei Feng byl o jeden rok starší a i když měřil sotva 154 cm a měl „dětskou tvářičku“ (*wawalian* 娃娃脸), Qiao Anshan, který byl nervózní a netrpělivé povahy, k němu vzhlížel jako k výrazně staršímu bratrovi. Lei Fenga popisuje jako „vždy radostného a plného optimismu“ (*zhengtian lehehe, xingqing kailang* 整天乐呵呵, 性情开朗) (Yu Wei 2013: 208).

---

⁷⁹ Viz strana 43 v této práci.

Lei Fengovo jméno se objevilo v *Kuang bao* 矿报 ‚Důlních novinách‘ poté, co Lei Feng zmobilizoval své spolupracovníky a pomohl zachránit velké množství cementu před zničením deštěm, čímž ochránil státní majetek (*guojia caichan* 国家财产).⁸⁰ Lei Feng byl schopen takovou „akci“ zdárně zorganizovat jen díky tomu, že byl v kolektivu oblíbený a jeho soudruzi ho chovali v úctě (Yu Wei 2013: 209).

Qiao Anshan vzpomíná, jak s Lei Fengem v rámci Svazu komunistické mládeže chodili na taneční večírky a jak Lei Feng nosil hodinky, koženou bundu a vlněné kalhoty (Yu Wei 2013: 209). Ty si měl koupit poté, co mu nějaký soudruh řekl, že „Dělník nové éry si žádá také zbrusu nový vzhled!“ (当一名新时期的工人, 就要有崭新的形象) (Yu Wei 2013: 210). Za tyto předměty měl Lei Feng utratit okolo 200 *yuanů*. Podotýká, že Lei Feng neměl rodinu, kterou by musel finančně podporovat, ačkoliv když se někdo v jejich okolí ocitl v nouzi, ochotně mu vypomohl. Svým soudruhům díky svému vzdělání pomáhal také např. psát dopisy (Yu Wei 2013: 208). Po vstupu do ČLOA již Qiao Anshan Lei Fenga popisuje jako skromného vojáka, kterého známe z deníku a který dával větší důraz na vnitřní krásu, nosil záplatovanou uniformu a za měsíc utratil pouze 5 *jiao* 角, tedy desetník *yuanu* za zubní pastu a další nezbytnosti (Yu Wei 2013: 210).

Když se Lei Feng rozhodl narukovat do ČLOA, jeho nadřízený odmítal tak schopného dělníka nechat jít a tak mu neposkytl potřebné dokumenty. Lei Feng byl totiž zvolen *hongqishou* 红旗手 ‚noselem rudého praporu‘, *xianjin shengchanzhe* 先进生产者 ‚pokrokovým dělníkem‘ a *shehuizhuyi jianshe jijifenzi* 社会主义建设积极分子 ‚aktivistou budování socialismu‘, tzn. byl oceněn čestnými tituly za své pracovní a politické zásluhy, čímž továrně přinášel velikou čest. V armádě však o Lei Fengových kvalitách věděli také a jako o vojáka o něj velice stáli, a tak byl přijat navzdory chybějícím dokumentům. Po vstupu do armády byl Lei Feng i nadále velmi aktivní a z vlastní iniciativy pomáhal s úklidem a vařením a stal se korespondentem vojenských nováčků (*xinbing lian dubao yuan* 新兵连读报员). V armádních kruzích se zakrátko začalo proslýchat o pilném dobrodinci z Hunanu. Ne všem byl však Lei Feng svým horlivým nadšením sympatický, což jej trápilo a přinášelo mu ze strany soudruhů pocit nepochopení (tamtéž: 211).

---

⁸⁰ Tato „záchranná akce“ je zachycena také v *Lei Fengově deníku* (1963) na s. 6.

Významnou částí Qiao Anshanovy výpovědi je převyprávění události Lei Fengovy předčasné smrti. 15. srpna 1962 se Lei Feng s Qiao Anshanem chystali provést údržbu armádního nákladního vozu. Lei Feng nechal Qiao Anshana řídit, aby se procvičil. Když se chystali vyjet z kasáren, aby vůz nejprve umyli, Lei Feng nejprve musel odstranit ostnatý drát, který blokoval vjezd do kasáren jako brána. Qiao Anshan se po Lei Fengově pokynu rozjel, projel bránou, pak vůz zastavil a vystoupil, aby okamžitě spatřil na zemi ležícího zakrváceného Lei Fenga (tamtéž: 216). Qiao Anshan vypověděl, že Lei Fenga usmrtil spadlý sloup sloužící pro zavěšení šňůr na prádlo. Také uvedl, že mnoho lidí to považuje za neuvěřitelné, a také to, že nehoda neměla žádné další svědky, nicméně na pravdivosti svých slov trvá (tamtéž: 217).

O Qiao Anshanovi a jeho vztahu k Lei Fengovi byl natočen film *Likai Lei Feng de rizi* 离开雷锋的日子 [Dny bez Lei Fenga] (1997) poté, co o něm a jeho spojitosti s Lei Fengovou smrtí v roce 1995 *Zhongguo qingnian bao* otiskly článek. Qiao Anshan svou spolupráci na tvorbě filmu nejprve odmítal, režisér mu však připomněl, jak „potřebný je v současné společnosti Lei Fengův duch“ (现在社会上多么需要雷锋精神) a že jeho svědectví dál umožní společnosti následovat Lei Fengův příklad. Po premiéře filmu se Qiao Anshan jako Lei Fengův bývalý soudruh ve zbrani a přítel proslavil a začal se aktivně podílet na šíření Lei Fengova ducha a přednášet o jeho dobrých skutcích po celé zemi a díky jeho úsilí se tak o Lei Fengovi znovu dozvěděly desetitisíce lidí (tamtéž: 229–231).

Kniha *Hledá se Lei Feng* přináší nové, autenticky působící pohledy na Lei Fengův život, z velké části se však jedná o potvrzování a doplňování informací z *Lei Fengova deníku* a výpovědi tázaných jsou v souladu s oficiálně prezentovaným obrazem Lei Fenga, jak byl zachycen v práci. Kniha zároveň sleduje současný trend Lei Fengova „zlidšťování“ a prezentuje jej tak mj. jako člověka, který si dal velmi záležet na svém vzhledu a také do něj rád investoval, který měl záliby a koníčky nad rámec konání dobrých skutků a tvrdé dřiny, který navazoval přátelské vztahy se svými spolupracovníky a soudruhy ve zbrani a zkrátka žil život jako kterýkoliv jiný mladý čínský muž.

6 Závěr

Tato práce představila Lei Fenga jako nesmrtelnou ikonu čínského národa a věčný příklad předkládaný čínské mládeži. Téměř 60 let uplynulo od prvního knižního vydání *Lei Fengova deníku* a s tím spojené zahájení kampaně Učme se od soudruha Lei Fenga, iniciované maršálem Lin Biaem a Mao Zedongem roku 1963. 5. březen, Pamětní den učení se od Lei Fenga, se dodnes pojí s rozsáhlými dobrovolnickými aktivitami, které probíhají pod záštitou KS Číny. Podrobná obsahová analýza deníku představila hlavní hodnoty, které prezentuje Lei Fengovo dílo a Lei Feng sám. Zároveň práce vedle samotného obsahu nahlédla i na způsob, kterým je sdělení deníku čtenářům komunikováno, tj. vedle klasických deníkových záznamů také prostřednictvím amatérských básní, typických pro období Velkého skoku a dále jsou to záznamy, které mají silný emoční náboj, jenž jejich sdělení umocňuje.

V počátcích kampaně byl Lei Feng oslavován pro svou bezmeznou oddanost KS Číny a Mao Zedongovi, svou nezištnou, věčnou službu lidu a svou skromnost, tolik ceněnou v období obrovské chudoby a hladomoru v důsledku právě probíhajícího Velkého skoku. Vedle toho v období Kulturní revoluce Lei Feng reprezentoval hodnoty odhodlaného třídního boje, pevné třídní příslušnosti a usilovné snahy o provedení socialistické revoluce, za kterou by bez váhání obětoval i svůj život. Diskurz Lei Fengovy kampaně se po skočení Kulturní revoluce umínil, když KS Číny propagovala především Lei Fengovu nezištnou službu lidu v podobě konání dobrých skutků a jeho postavu využila k propagaci usilovného budování socialismu s čínskými rysy a duchovní společnosti; Lei Fengova kampaň zároveň podpořila rozvoj dobrovolnictví, které bylo postupně institucionalizováno. Za vlády prezidenta Xi Jinpinga Lei Fengovu kampaň znovu provázejí výrazně politické a ideologické konotace a Lei Feng, který je „ztělesněním základních hodnot socialismu“, čínskou společnost opět vede k lásce ke straně, socialismu, komunismu a vlasti a vybízí lid k boji za realizaci Xi Jinpingova konceptu čínského snu velkolepé obrody čínského národa.

Kampaň Učme se od soudruha Lei Fenga a zobrazování Lei Fengovy osoby se v průběhu desetiletí vyvíjí v souladu s měnícím se politickým i společenským klimatem. Od samého počátku Lei Fengovy publicity byla přítomná jeho prezentace jako naprosto obyčejného mladého muže; tato jeho obyčejnost nejprve spočívala v tom, že jeho život v dobách *staré společnosti* byl plný utrpení, stejně jako životy mnoha dalších lidí té doby, kteří s ním tak mohli sympatizovat. Po *Osvobození* žil Lei Feng jednoduchým, ale šťastným životem, ve kterém hrálo hlavní roli politické studium, oddanost straně a Maovi, usilovná práce a nezištná

služba lidu. To vše bylo velmi jednoduše napodobitelné a „Lei Fengem“ se tak po přečtení deníku a následováním jeho příkladu mohl stát skutečně každý čínský občan, o což strana zjevně usilovala. Lei Fengův mladý, nadějný život tragicky ukončila naprostá banalita, která definitivně podtrhla Lei Fengovu obyčejnost, zároveň z něj však učinila nesmrtelného mučedníka a oslavovaného hrdinu socialistické revoluce. Lei Fengova prezentace z něj účelově činí osobu, která v lidech vyvolává sympatie a zároveň se jeho obraz v průběhu desetiletí vyvíjí tak, aby zůstával relevantním pro každou novou generaci; ve 21. století se tak Lei Feng stal de facto celebritou. Důraz je nově kladen na jeho realističtější, autentičtější vyobrazování (tzv. zlidšťování), které jej dál představuje jako obyčejného člověka, se kterým se mohou druzí ztotožnit a snaží se jej učinit sympatickým a přitažlivým pro mladé lidi, které se ČLR stále snaží vést k následování jeho příkladu. Dnešní média sdílí a odhalují osobnější aspekty Lei Fengova života, jak ukázala i kniha *Hledá se Lei Feng*. Lei Feng je k vidění ve filmech a seriálech a dokonce se stal předmětem moderních internetových memů. I tyto formy prezentace, které Lei Fenga do jisté míry znevažují, jsou však vedle neustávající propagace ze strany KS Číny důvodem nesmrtelnosti Lei Fengova ducha a jeho věčné, pevně zakořeněné přítomnosti v čínské společnosti.

Prameny a literatura

Lei Fengův deník

Lei Feng 雷锋 (1963). *Lei Feng Riji* 雷锋日记 [Lei Fengův deník]. Beijing: Jiefangjun wenyi she.

Lei Feng 雷锋 (2012). *Lei Feng Riji/Lei Feng zhu* 雷锋日记/雷锋著 [Lei Fengův deník/Lei Fengovo dílo]. Beijing: Beijing lianhe chuban gongsi.

Další prameny

CPC News (nedat.). „Deng Xiaoping: Rang yi bufen ren xian fuqilai 邓小平：让一部分人先富起来“ [Deng Xiaoping: Nechme nejprve zbohatnout část lidí] [online]. CPC News. Dostupné na: <http://cpc.people.com.cn/GB/34136/2569304.html> (navštíveno 17. 6. 2021).

China Daily (2016). „Positive energy Leifeng [sic] laowai story“ [online]. China Daily, 9. 3. 2016. Dostupné na: https://www.chinadaily.com.cn/opinion/2016-03/09/content_23794659.htm (navštíveno 19. 7. 2021).

Jiang Zemin 江泽民 (2002). „Full Text of Jiang Zemin's Report at 16th Party Congress (1)“ [online]. People's Daily Online, 10. 12. 2002. Dostupné na: http://en.people.cn/200211/18/eng20021118_106983.shtml (navštíveno 18. 7. 2021).

Liu Haixiu 李海秀 (2013). „50 wei xue Lei Feng xianjin renwu xi huo ,Lei Feng jiang‘ 50 位学雷锋先进人物喜获“雷锋奖“ [50 pokrokových osob následujících Lei Fengův příklad radostně obdrželo „Lei Fengovu cenu“] [online]. Guanming bao, 28. 2. 2013, 1. Dostupné na: https://epaper.gmw.cn/gmrb/html/2013-02/28/nw.D110000gmrb_20130228_5-01.htm?div=-1 (navštíveno 18. 7. 2021).

- Luo Pinghan 罗平汉 (2014). „Yijiouwuba nian quanmin da lian gang 一九五八年全民大炼钢“ [V roce 1958 celý národ vyrábí ocel] [online]. *CPC News*, 31. 7. 2014. Dostupné na: <http://dangshi.people.com.cn/n/2014/0731/c85037-25377579.html> (navštíveno 27. 5. 2021).
- Mao Zedong 毛泽东 (1946). „He Meiguo jizhe Anna Liuyisi Sitelang de tanhua 和美国记者安娜·刘易斯·斯特朗的谈话“ [Rozhovor s americkou novinářkou Annou Louise Strongovou] [online]. Dostupné na: <https://www.marxists.org/chinese/maozedong/marxist.org-chinese-mao-19460806.htm> (navštíveno 5. 6. 2021).
- Renmin ribao* 人民日报 (1959). „Kuaimajiabian yingjie xin de yi nian 快马加鞭迎接新的一年“ [Pospěšme si přivítat nový rok]. *Renmin ribao*, 1. 1. 1959, 7.
- Renmin ribao* 人民日报 (1961). „Ku haizi chengzhang wei youxiu renmin zhanshi 苦孩子成长为优秀人民战士“ [Z chudého sirotka vyrostl výjimečný voják lidu]. *Renmin ribao*, 5. 5. 1961, 4.
- Renmin ribao* 人民日报 (1964). „Guanyu jundui zhengzhi gongzuo jige mingci jian shi – Jiefangjun bao ‘bianji bu da duzhe wen 关于军队政治工作几个名词简释——《解放军报》编辑部答读者问“ [Jednoduché vysvětlení několika výrazů spojených s armádní politickou prací – redakce *Jiefangjun bao* zodpovídá dotazy čtenářů]. *Renmin ribao*, 23. 1. 1964, 2.
- Renmin ribao* 人民日报 (1970). „Ba Mao Zhuxi zhuzuo dangzuo ,liangshi, wuqi, fangxiangpan‘; Lei Feng gongshe pinxiazhongnong renzhen xuexi Lei Feng; buduan tigao jiejidouzheng he liang tiao luxian douzheng juewu, cujin le sixiang geminghua“ 把毛主席著作当作“粮食、武器、方向盘”; 雷锋公社贫下中农认真学习雷锋; 不断提高阶级斗争和两条路线斗争觉悟, 促进了思想革命化 [Využít dílo předsedy Mao jako „potravu, zbraň, kormidlo“; chudí rolníci v Lei Fengově lidové komuně důsledně studují Lei Fenga; neustále zvyšují své povědomí o třídním boji a o boji dvou politických linií, rozšířili revoluci myšlení]. *Renmin ribao*, 5. 3. 1970, 1.

- Renmin ribao* 人民日报 (1981). „*Lei Feng shengqian suozai tuan jianchi xue Lei Feng; zaojiu gongchanzhuyi yidai xinren* 雷锋生前所在团坚持学雷锋; 造就共产主义一代新人“ [Lei Fengova rota se učí od Lei Fenga; nová generace se podílí na budování komunismu]. *Renmin ribao*, 24. 2. 1981, 5.
- Renmin ribao* 人民日报 (1992). „*Hangzhou ,zhiyuanzhe huodong‘ pengbo xingqi: Shimin zihao de shuo: women zheli xue Lei Feng buzai shi ,siji ge‘ er chengwei ,tiantian chang‘ le* 杭州“志愿者活动”蓬勃兴起: 市民自豪地说: 我们这里学雷锋不再是“四季歌”而成为“天天唱”了“ [Prudký nárůst „dobrovolnických aktivit“ v Hangzhou / Obyvatelé hrdě říkají: „Učme se od Lei Fenga tady u nás již není „sezónní písničkou“, nýbrž „každodenním popěvkem“]. *Renmin ribao*, 6. 6. 1992, 4.
- Renmin ribao* 人民日报 (2019). „*Rang Lei Feng jingshen zai xinshidai zhanfang xin guangmang* 让雷锋精神在新时代绽放新光芒“ [Nechme Lei Fengova ducha osvitit rozkvět nové generace] [online]. *Renmin ribao*, 10. 4. 2019, 9. Dostupné na: <http://www.chinaleifeng.com/content/2021/04/06/9159540.html> (navštíveno 19. 7. 2021).
- Renmin ribao* 人民日报 (2020). „*Zhan yi zhiyuanzhe: Lei Feng jingshen guwu xia de xinshidai daode jianxing zhe* 战疫志愿者: 雷锋精神鼓舞下的新时代道德践行者“ [Boj dobrovolníků s pandemií: jak za podpory Lei Fengova ducha uvádějí do praxe morální zásady nové éry]. *Renmin ribao*, 5. 3. 2020, 11.
- Renmin ribao* 人民日报 (2021a). „*Chang zhi shange gei dang ting* 唱支山歌给党听“ [Zpívám lidovou píseň pro Stranu]. *Renmin ribao*, 4. 4. 2021, 7.
- Renmin ribao* 人民日报 (2021b). „*Lei Feng: Gongzuo jiji rexin zhu ren (Fendou bainian lu qihang xin zheng cheng: shu fengliu renwu)* 雷锋: 工作积极 热心助人 (奋斗百年路 启航新征程·数风流人物)“ [Lei Feng: Nadšenou a energickou prací pomáhat lidem (Cesta sto let trvajícího boje, výprava na novou plavbu – Několik výjimečných osobností)]. *Renmin Ribao*, 27. 5. 2021, 6.
- Ruan Xinqi (2017). „Yang ‘Lei Feng’ in Wuhan: Love without boundaries“ [online]. *Hubei China*, 9. 11. 2017. Dostupné na:

http://en.hubei.gov.cn/news/newslist/201709/t20170911_1044571.shtml (navštíveno 19. 7. 2021).

Wang Jiahong 王家宏 (2014). „*Xi Jinping ti ,zuo Lei Feng de zhongzi ‘ rang xianjin jingshen biandikaihua* 习近平提“做雷锋的种子”让先进精神遍地开花“ [Xi Jinping hovoří o „bytí semenem Lei Fenga“ a širokém rozkvětu pokrokového ducha] [online]. *CPC News*. Dostupné na: <http://cpc.people.com.cn/pinglun/n/2014/0312/c241220-24615150.html> (navštíveno 19. 7. 2021).

Xinhua 新华 (2012). „*Zhong gong zhongyang bangongting yinfa guanyu shenru kaizhan xue Lei Feng huodong de yijian* 中共中央办公厅印发关于深入开展学雷锋活动的意见“ [Hlavní kancelář ÚV KS Číny zveřejnila návrh na prohloubení aktivit Učení se od Lei Fenga] [online]. Dostupné na: http://www.gov.cn/jrzg/2012-03/02/content_2081558.htm (navštíveno 19. 7. 2021).

Xinhua 新华 (2015). „*Zhiyi Lei Feng? Women yong zhenxiang huanji* 质疑雷锋？我们用真相还击“ [Zpochybňujete Lei Fenga? Vracíme úder pomocí pravdy] [online]. Dostupné na: http://www.xinhuanet.com/mil/2015-07/28/c_128068229.htm (navštíveno 29. 5. 2021).

Xinhua 新华 (2019). „*Xi Jinping dui ,Zui mei fendou zhe ‘ pingxuan biao Zhang he xuexi xuanchuan huodong zuochu zhongyao zhishi qiangdiao* 习近平对“最美奋斗者”评选表彰和学习宣传活动作出重要指示强调“ [Xi Jinpingovy důležité instrukce ohledně udílení titulu „Nejkrásnější bojovník“ a o publicistických aktivitách] [online]. Dostupné na: http://www.xinhuanet.com/politics/leaders/2019-09/25/c_1125039823.htm (navštíveno 19. 7. 2021).

Xinhua 新华 (2020). „*Xi Jinping jiangshu de gushi: Lei Feng, yongheng de jingshen zuobiao* 习近平讲述的故事 | 雷锋, 永恒的精神坐标“ [Xi Jinping vypráví příběh: Lei Feng, věčný duchovní koordinátor]“ [online]. Dostupné na: http://www.xinhuanet.com/video/2020-03/05/c_1210501210.htm (navštíveno 19. 7. 2021).

Xinhua 新华 (2021). „China has more than 190 million registered volunteers“ [online].

Dostupné na: http://www.xinhuanet.com/english/2021-01/25/c_139696853.htm

(navštíveno 17. 7. 2021).

Yangguang wang 央广网 (2020). „[Meiri yi Xi hua] Yi xiao shan wei da shan, shan moda yan

[每日一习话]积小善为大善, 善莫大焉“ [(Jeden výrok Xi Jinpinga každý den)

Hromadění drobných dobrých skutků vyústí ve veliké dobro, v nebývale veliké dobro]

[online]. *Yangguang wang*, 5. 3. 2020. Dostupné na:

http://news.cnr.cn/native/gd/20200305/t20200305_525003298.shtml (navštíveno

19. 7. 2021).

Yu Wei 余玮 (2013). *Xunzhao Lei Feng* 寻找雷锋 [Hledá se Lei Feng]. Beijing: Tuan jie chu ban she.

Zhao Yuqi (2016). „American ‘Lei Feng’ sets the bar for the Chinese spirit“ [online]. *China*

Daily, 28. 4. 2016. Dostupné na: [https://www.chinadaily.com.cn/opinion/2016-](https://www.chinadaily.com.cn/opinion/2016-04/28/content_24919339.htm)

[04/28/content_24919339.htm](https://www.chinadaily.com.cn/opinion/2016-04/28/content_24919339.htm) (navštíveno 19. 7. 2021).

Zhongguo Lei Feng wang 中国雷锋网 (nedat.). „*Lei Feng shengping* 雷锋生平“ [Lei Fengův

život] [online]. Dostupné na: <http://www.chinaleifeng.com/channel/12415.html>

(navštíveno 19. 5. 2021).

Zhongguo Lei Feng wang 中国雷锋网 (2020). „[Zhongdu Lei Feng riji 6] Ting! Hunan Lei

Feng jinianguan xuanjiangyuan Zhou Ying wei ni langdu ,Xiang shi laodongmofan

Zhang Xiuyun xuexi’ 【重读雷锋日记⑥】听! 湖南雷锋纪念馆宣讲员周盈为你朗

读《向市劳动模范张秀云学习》“ [(Opětovné čtení Lei Fengova deníku č. 6)

Poslouchejte! Přednášející z Lei Fengovy pamětní síně v Hunanu, Zhou Ying, Vám předčítá o „Učení se od příkladné dělnice Zhang Xiuyun“] [online]. Dostupné na:

<http://www.chinaleifeng.com/content/2020/11/23/8628892.html> (navštíveno 28. 7.

2021).

Zhongguo wenming wang 中国文明网 (2019). „*Women shi guojia de zhuren, yinggai chuchu*

wei guojia zhuoxiang – xiang Lei Feng nayang aiguo baoguo “我们是国家的主人,

应该处处为国家着想”——像雷锋那样爱国报国“ [Jsme pány této země, na tuto

zemi musíme myslet za každé okolnosti – milovat svou zemi a sloužit jí tak, jako Lei Feng] [online]. *Zhongguo wenming wang*, 18. 12. 2019. Dostupné na: http://www.wenming.cn/zyh/tsyj/201912/t20191218_5355419.shtml (navštíveno 19. 7. 2021).

Databáze

Renmin ribao tu wen shujuku (1946-2020) 人民日报图文数据库 (1946-2020) [*People's Daily Graphic Database* (1946-2020)]. Dostupné na: <http://data.people.com.cn/rmrb/20200405/1?code=2>

Literatura a zdroje

Bakešová, Ivana (2003). *Čína ve XX. století. díl 2*. Olomouc: Univerzita Palackého.

Dugue, Clement A. III (2009). „Lei Feng: China's Evolving Cultural Icon: 1960s to the Present“. Magisterská práce na University of Orleans.

Fikar, L, Ryšavá M. (1960). *Na zemi vyšlo plno lamp: čínská lidová poezie Velkého skoku*. Praha: SNKLHU.

Guwen xuexi wang 古文学习网. „*Gujin xian wen hezuo pian* 《古今贤文》合作篇“ [Souhrnná kapitola „Texty mudrců staré a moderní doby“] [online]. Dostupné na: <https://www.guwenxuexi.com/mengxue/432.html> (navštíveno 24. 4. 2021).

Chen, S. H. (1960). „Multiplicity in Uniformity: Poetry and the Great Leap Forward“ [online]. *The China Quarterly* 3 (July–September 1960): 1–15. Dostupné na: <https://www.jstor.org/stable/763283> (navštíveno 22. 3. 2020).

Jeffreys, Elaine (2017). „Understanding the Lei Feng Revival: Evidence from a Survey of Chinese Students“ [online]. *China Media Research*, 13, 2: 54–66. Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/319391101_Understanding_the_Lei_Feng_Revival_Evidence_from_a_Survey_of_Chinese_StudentsEnter_title (navštíveno 10. 5. 2021).

- Jeffreys, Elaine a Su Xuezhong (2016). „Governing through Lei Feng: A Mao–era Role Model in Reform–era China“ [online]. Abingdon: Routledge, 30–55. Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/336577720_Governing_through_Lei_Feng_A_Mao-era_Role_Model_in_Reform-era_China (navštíveno 12. 5. 2021).
- Liu Lulu 刘露露 (2019). „(*Lei Feng Riji*) *Bangyang pian zhi si: Xianjin mofan Bai Qiu'en* (雷锋日记) 榜样篇之四: 先进模范白求恩“ [Čtyři kapitoly o příkladných hrdinech *Lei Fengova deníku*: vzor pokroku, Norman Bethune] [online]. Dostupné na: https://www.sohu.com/a/300303685_796789 (navštíveno 3. 5. 2021).
- Lomová, Olga (2005). „Prožitek krajiny a starost o svět: pohled nekonfuciánce na přírodu“. In: *Nový Orient* 3, 47–48.
- Lomová, Olga (2019). „Sedmdesát let ‚nové Číny‘: od převýchovy k sociálnímu kreditu“ [online]. *Sinopsis*. Dostupné na: <https://sinopsis.cz/sedmdesat-let-nove-ciny-od-prevychovy-k-socialnimu-kreditu/> (navštíveno 24. 5. 2021).
- Palmer, David a Rundong Ning (2020). „The Resurrection of Lei Feng: Rebuilding the Chinese Party-State's Infrastructure of Volunteer Mobilization“ [online]. Cambridge University Press. Dostupné na: https://www.researchgate.net/publication/340061874_The_Resurrection_of_Lei_Feng_Rebuilding_the_Chinese_Party-State%27s_Infrastructure_of_Volunteer_Mobilization (navštíveno 16. 6. 2021).
- Sheridan, Mary (1968). „The Emulation of Heroes“ [online]. *The China Quarterly* 33 (January–March 1968): 47–72. Dostupné na: <http://www.jstor.org/stable/651646> (navštíveno 22. 3. 2020).
- Sinopsis (2020a). „Registrace domácností (chu-kchou)“ [online]. *Sinopsis*, 24. 11. 2020. Dostupné na: <https://sinopsis.cz/sinopis/registrace-domacnosti-chu-kchou/> (navštíveno 21. 6. 2021).
- Sinopsis (2020b). „Čínský sen“ [online]. *Sinopsis*, 9. 12. 2020. Dostupné na: <https://sinopsis.cz/sinopis/cinsky-sen/> (navštíveno 18. 7. 2021).
- South China Morning Post* (2019). „Finger lickin’ Lei Feng: KFC opens restaurant in China to promote spirit of model soldier“ [online]. *South China Morning Post*, 4. 3. 2019.

Dostupné na: <https://www.scmp.com/news/china/society/article/2188580/finger-lickin-lei-feng-kfc-opens-restaurant-china-promote-spirit> (navštíveno 22. 7. 2021).

Spence, Jonathan D. (1990). *The Search for Modern China*. New York: Norton.

TBS News (2021). „Lei Feng International Volunteer Team starts journey in China“ [online]. *The Business Standard*, 6. 3. 2021. Dostupné na: <https://www.tbsnews.net/world/lei-feng-international-volunteer-team-starts-journey-china-211693> (navštíveno 19. 7. 2021).

Wikipedie (2020). „Asijské hry“ [online]. Dostupné na: https://cs.wikipedia.org/wiki/Asijsk%C3%A9_hry (navštíveno 17. 7. 2021).

Wikipedie (2021). „Grassroots“ [online]. Dostupné na: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Grassroots> (navštíveno 17. 7. 2021).

Wong, John (2007). „What is China's *San-Nong* (Rural) Problem?“ In: *Interpreting China's Development*. East Asian Institute, National University of Singapore: World Scientific, 160–167.

Xiaofei Tian (2011). „The Making of a Hero: Lei Feng and Some Issues of Historiography“. In: *The People's Republic of China at 60: An International Assessment*. Cambridge, MA: Harvard Asia Center, 283–95. Dostupné na: <https://scholar.harvard.edu/xtian/publications/making-hero-lei-feng-and-some-issues-historiography> (navštíveno 1. 10. 2020).

Yan Jingping 严京平 (2017). *Lei Feng „xuexi“ Long Junjue 雷锋“学习”龙均爵* [Lei Feng se učí od Long Junjueho] [online]. Dostupné na: https://www.sohu.com/a/377950426_100157697 (navštíveno 3. 5. 2021).

Zádrapa, Lukáš a Pejčochová, Michaela (2009). *Čínské písmo*. Praha: Academia.

Hesla na čínské internetové encyklopedii Baidu Baike 百度百科

Baidu Baike 百度百科. „Anna Luyisi Sitelang 安娜·路易斯·斯特朗“. Dostupné na: <https://baike.baidu.com/item/安娜·路易斯·斯特朗> (navštíveno 20. 2. 2020).

Baidu Baike 百度百科. „Fang Zhimin 方志敏“. Dostupné na: <https://baike.baidu.com/item/方志敏/263120> (navštíveno 28. 4. 2021).

Baidu Baike 百度百科. „Honghu Chiweidui 洪湖赤卫队“. Dostupné na: <https://baike.baidu.com/item/洪湖赤卫队/5643407> (navštíveno 5. 5. 2021).

Baidu Baike 百度百科. „Lei Feng 雷锋“. Dostupné na: <https://baike.baidu.com/item/雷锋/5569> (navštíveno 5. 6. 2021).

Baidu Baike 百度百科. „Lei Feng jiedao 雷锋街道“. Dostupné na: <https://baike.baidu.com/item/雷锋街道/19216984> (navštíveno 19. 5. 2021).

Baidu Baike 百度百科. „Qiu Shaoyun 邱少云“. Dostupné na: <https://baike.baidu.com/item/邱少云/560932> (navštíveno 3. 5. 2021).

Baidu Baike 百度百科. „San zuo da shan 三座大山“. Dostupné na: <https://baike.baidu.com/item/三座大山> (navštíveno 4. 7. 2021).

Baidu Baike 百度百科. „Wang Ruofei 王若飞“. Dostupné na: <https://baike.baidu.com/item/王若飞> (navštíveno 18. 5. 2021).

Baidu Baike 百度百科. „Xiang Xiuli 向秀丽“. Dostupné na: <https://baike.baidu.com/item/向秀丽> (navštíveno 3. 5. 2021).

Baidu Baike 百度百科. „Xiuyang 修养“. Dostupné na: <https://baike.baidu.com/item/修养/984690> (navštíveno 16. 5. 2021).

Baidu Baike 百度百科. „Xuelei chou 血泪仇“. Dostupné na: <https://baike.baidu.com/item/血泪仇/6827651> (navštíveno 28. 7. 2021).

Baidu Baike 百度百科. „Zichao 自嘲“. Dostupné na: <https://baike.baidu.com/item/自嘲/7886058> (navštíveno 11. 5. 2021).

Baidu Baike 百度百科. „Zhang Jun 张峻“. Dostupné na: <https://baike.baidu.com/item/张峻/7285814> (navštíveno 20. 7. 2021).

Baidu Baike 百度百科. „Zheng Chunman 郑春满“. Dostupné na:

<https://baike.baidu.com/item/郑春满> (navštíveno 28. 4. 2021).